

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

3/2012 www.slovovchitelyu.org

Слово ВЧИТЕЛЮ

АДВОКАТ НАЙВИЩОЇ КАТЕГОРІЇ
ВІРА, ЛЮБОВ І ДОБРО
УРОКИ ЖИТТЯ ЛОТА
СВЯТО ОСІННЬОГО ІМЕНИННИКА

ДЕ ЗНАЙТИ ПРАВДУ?

Християнський духовно-просвітницький часопис	
«СЛОВО ВЧИТЕЛЮ» № 3(21)/2012	
Наше кредо: «Нести Слово Боже — ось наша мета, щоб кожний учитель був учнем Христа!»	
Головний редактор	Тарас Приступа
Редакційна колегія:	Тетяна Артерчук Олег Блошук Олександр Бондарчук Руслана Ковальчук Євген Никонюк Ольга Новікова
Літературний редактор	Світлана Филіпчук
Дизайн і верстка	Альона Біла
Коректор	Оксана Сірооченко
Відповідальна за випуск	Надія Доля
Засновник і видавець — Міжнародна громадська організація «Надія — людям»	
Адреса:	а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна.
Телефон:	(0362) 63-79-76
Факс:	(0362) 62-05-12
e-mail:	slovo@hopetopeople.org
www.hopetopeople.org	
Видається за сприяння «Культурно-просвітницького центру сприяння розвитку християнської культури та освіти».	
Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідчення про державну реєстрацію: серія KB № 12846-1730P від 27 червня 2007 р.	
Передплатний індекс — 99864.	
Пожертви на видання часопису просимо надсилати поштовим переказом на адресу МГО «Надія — людям» з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“», або на рахунок: МГО «Надія — людям», р/р 26005213038700, АТ Укрсиббанк м. Харків, МФО 351005, ЄДРПОУ 21081735 з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“».	
За умови передруку матеріалів посилання на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.	
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція залишає за собою право редагувати і, за необхідності, скорочувати матеріали.	
Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних текстів позначаються умовними скороченнями. Список скорочень назв книг зазвичай подається у виданнях Біблії. Посилання зазначаються з дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і розділяються знаками пунктуації. Наприклад: Ів. 19:6–11, 13–20, 25–28; 1 Кор. 1:18–24. Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,), а різні книги або розділи відокремлюються крапкою з комою (;).	
Якщо в тексті не зазначено інше, усі біблійні посилання взято з Біблії в перекладі проф. Івана Огієнка.	
Фото на обкладинці Юрія Тивончука.	
Надруковано: РТМКФ «Християнське життя», 43006, м. Луцьк, вул. В. Стуса, 3, тел. (0332) 71-08-74. Наклад 1500 прим.	
© «Слово вчителю» © МГО «Надія — людям»	

Шановні читачі!

Благословенний Господь дарує нам ще одну зустріч на сторінках часопису «Слово вчителю». Найперше щиро дякуємо, що і в цьому новому навчальному році ви залишаєтеся з нами, вдячні вам за гарні відгуки, змістовні матеріали, всебічну підтримку. Видання духовного спрямування відрізняється від інших тим, що торкається позаматеріальних сфер і водночас «притягує» і особливі благословення, і значну протидію. Адже учителі, батьки, виховники, яким адресоване наше видання, щоденно стоять на сторожі дитячих сердець і ведуть незриму духовну битву. Сподіваємося, що «Слово вчителю» додасть вам наснаги, озброїть знаннями, підкаже нові форми і методи роботи, аби ваш вплив на підростаюче покоління був збудовуючим.

Те, що комусь вдалося, допомогло, спрацювало в царині навчання і виховання на основі християнських морально-етичних цінностей, нехай стане надбанням багатьох. Закликаємо вас і надалі щедро ділитися своїми напрацюваннями, бо чи маємо ми щось, чого не отримали, а тому віддаваймо все для Божої слави, бо «усе через Нього й для Нього створено» (Кол. 1:16).

Тема, яку ми розглядаємо в цьому числі часопису, малопопулярна: Бог — справедливий Суддя.

Про Божу любов ми говоримо із задоволенням, про Божу справедливість — стримано, про суди Божі — боязко. Але Бог нероздільний, і всі Його якості й атрибути однаково вічні, незмінні та досконалі.

Євангельська звістка про спасіння в Ісусі Христі розпочинається з поганої новини про те, що людина грішна й заслуговує вічного покарання, а тому й потребує порятунку.

Божа благодать спочатку вселяє страх, а потім дає спокій і радість.

Премудрість починається зі страху Господнього.

Погодьтеся, що страх Божий зараз у дефіциті. Наскільки б менше злочинів було у світі, скільки б сімей збереглося, наскільки б менше сліз пролилося, якби люди мали страх і пошану перед Святим Богом, а відтак перед батьками, старшими людьми, зрештою один перед одним, як говорить Біблія, «випереджайте один одного пошаною» (Рим. 12:10).

На жаль, поряд з відсутністю поваги й пошани, спостерігається надмір самозакоханості, самозадоволення, прагнення до самоствердження. Нерідко людина у своєму бунтівному серці насмілюється звинувачувати Бога в несправедливості.

А яка ваша думка? Який відгук у вашому серці викликає ця тема?

Будемо раді, якщо після знайомства з матеріалами цього випуску ви поділитися з нами своїми роздумами, зауваженнями й побажаннями.

З повагою — редакційна колегія

Зміст

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

4 Головне для людини — не матеріальне становище, а духовний стан перед Богом

АКТУАЛЬНА ТЕМА

6 Що означає любити Бога і мати страх Божий?
9 Уроки життя Лота
10 Біблія справді навчає, що Бог — Суддя?
12 Чи справедливий Небесний Суддя?
13 Поговоримо про пекло...
14 Адвокат найвищої категорії

с. 43

МОЛОДЬ У ПОШУКУ

44 Що таке найвища справедливість і де її знайти?

СПРАВИ СІМЕЙНІ

46 «10 заповідей для дітей» чи «Телепузики»?

АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я

49 Хто створив гомеопатію?

З ПОШТОВОЇ СКРИНЬКИ

52 Маленькі перемоги для великого Бога

54 Про наболіле

РОЗДУМИ ДУШІ

56 Таємниче «щось» і коричнева байдужість

ВАРТО ПРОЧИТАТИ

57 Опір і покірливість

с. 12

СТУДІЇ БІБЛІЇ

16 Книга Йова

ЗНАЙОМСТВО

18 Віра, любов і добро

КОНТРАСТИ

20 Суд над Христом

МЕТОДИКА І ДОСВІД

22 Ріка життя

24 Християнська школа: розвиток взаємовідносин з державою, церквою, батьками

26 Бог Святий

28 Блаженні переслідувані за правду

30 Злочин і покарання

32 А судді хто?

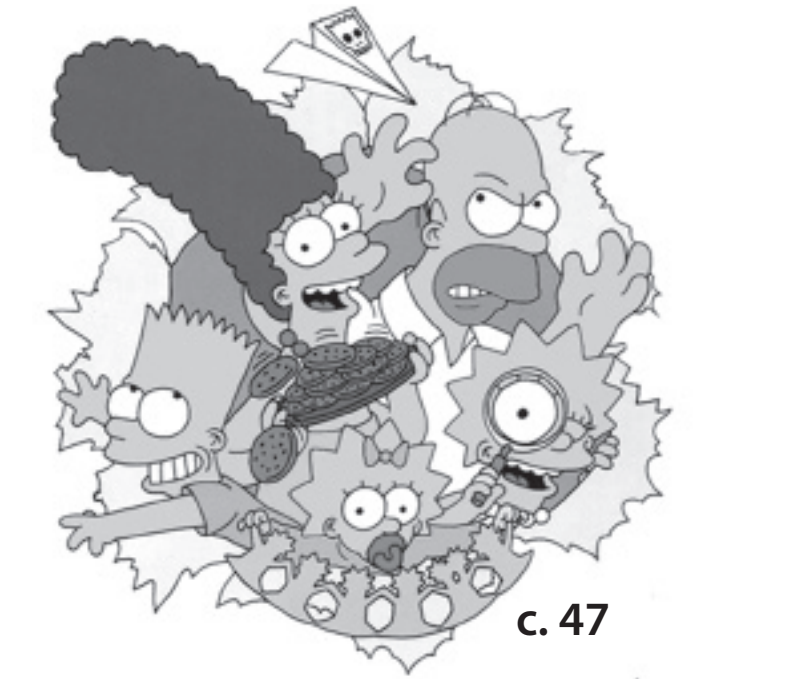
34 Свято осіннього іменинника

38 Королівство дзеркал

40 До свята подяки

ХРИСТІЯНСТВО І МИСТЕЦТВО

42 Храм Ірода

с. 47

Головне для людини — не матеріальне становище, а духовний стан перед Богом

Микола Олександрович Волков народився 1956 р. у м. Мічурінську в Росії. Зараз проживає в Україні, в м. Луцьку. Голова Волинської асоціації педагогів-християн. Викладає християнсько-педагогічні дисципліни. Одружений, батько трьох дітей.

Микола Олександровичу, розкажіть, будь ласка, про Вашу дорогу до Бога.

— Господь знайшов мене на Далекому Сході, де я служив у збройних силах. 1988 р. я тяжко захворів і ніяк не міг вилікуватися протягом цілого року. Коли надія на лікарів була вичерпана, я звернувся в молитві до Бога, хоча раніше ніколи цього не робив. Мене ніхто не вчив молитися, тільки мама колись говорила, що Бог є. Але через свій важкий фізичний стан я мав час багато роздумувати й вирішив це зробити. Після молитви я відчув зміни на краще у стані мого здоров'я.

Невдовзі Господь не лише зцілив мене, але й змінив моє місце проживання. Через декілька місяців мене перевели для подальшої служби в Луцьк. Бог продовжував працювати в моєму житті. Цього разу через проблеми, які спонукали мене почати піст, читати Слово Боже, шукати відповіді на питання, як жити далі. Я прагнув досягнути зміст написаного, але багато не розумів. Тоді разом з дружиною почали ходити на курси з вивчення Біблії. Господь поступово відкривав істини стосовно життя людини на землі. 1993 р. я уклав завіт з Господом через водне хрещення.

— Що стало поштовхом для створення Асоціації педагогів-християн?

— Учителювання супроводжувало мене все життя. Я завжди любив учить. У школі вчився на відмінно, упродовж п'яти років навчання у військовому командному училищі до мене завжди підходили однокурсники з проханням пояснити складний матеріал. І я це охоче робив. Потім, уже як офіцер, проводив заняття зі своїми підлеглими. Коли я звільнився з армії, а це було 1992 р., то пішов працю-

М. О. Волков (справа) на міжнародній конференції «Педагог-християнин» у Києві

вати... в школу. На той час я вже був віруючою людиною, тому із задоволенням проводив заняття з вивчення Біблії.

Учням це подобалося. Одного разу в мене на уроці був присутній методист Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (ВІППО). Зацікавившись методикою викладання, він запросив мене проводити заняття із вчителями. Декілька років я проводив заняття з вчителями-філологами. Зараз, також на запрошення методистів, викладаю вчителям християнської етики.

1994 р. мене і дружину (вона, до речі, також педагог) запросили на навчання, яке проводила Міжнародна асоціація християнських шкіл (МАХШ). Щирість організаторів курсів Раймонда Ле Клера та його дружини Сінді нас просто вразила. З цих курсів ми привозили багато християнської літератури, яку читали з великим захопленням. Та й самі курси з християнської педагогіки дуже сподобалися. І ми протягом декількох років їздили вчитися й отримали свідоцтво про закінчення навчання.

Виникло бажання поділитися цим багажем знань з іншими вчителями. Стали шукати однодумців, і в 1999 р. ми зібралися на першу зустріч педагогів-християн. Ділилися своїм досвідом, планували майбутню діяльність. Цей вогник, що загорівся, вже вирішили не гасити. Це чимось нагадує перших християн, які з радістю збиралися в церкві. Нам було радісно запрошувати все нових і нових учителів. Невдовзі нас було вже приблизно п'ятдесят. Тоді виникла потреба створення асоціації та її реєстрації. Ми постійно відчували Божу руку, яка скеровувала й допомагала нам у всьому.

— Які напрями діяльності Асоціації?

— Згідно із затвердженням Статутом головними завданнями нашої Асоціації є:

- ♦ сприяння просвітницькій діяльності педагогів-християн;
- ♦ розробка програм та організація навчання педагогів-християн з християнської педагогіки;
- ♦ сприяння створенню християнських навчально-виховних закладів;
- ♦ сприяння організації радіо- та телепередач з участю педагогів-християн;
- ♦ сприяння створенню центрів християнської культури.

За попередні роки проведено понад 30 конференцій на різноманітні теми, пов'язані з духовним навчанням і вихованням: «Мета християнської освіти», «Що означає бути християнським учителем?», «Авторитет, дисципліна та відповідальність педагога-християнина», «Характер християнського вчителя», «Навчати так, як учив Христос», «Учити та викладати, змінюючи життя», «Виховання духовності в підлітків», «Біблійний портрет подружжя», «Методика викладання Біблії», «Факти існування Бога», «Лідерство», «Сім законів учня», «Герменевтика» та інші.

Учителі мали змогу підвищувати свій духовний рівень, відчувати підтримку з боку колег і молитися один за одного. Їм було запропоновано багато нових методик викладання предметів морально-духовного спрямування, допоміжної літератури. Ті, хто закінчив дворічні курси підвищення кваліфікації християнських учителів, отримали свідоцтва.

— Розкажіть про Ваші плани на майбутнє.

— Продовжувати працювати: проводити заняття у ВІППО, допомагати вчителям.

— У чому вбачаєте найбільшу духовну проблему сьогодення і які шляхи її вирішення?

— Бачимо, що люди все більше зацікавлені в матеріальному. Про духовне нема коли подумати. Напевно, ми повинні постійно нагадувати вчителям, а вони — дітям та батькам, що головне для людини — не матеріальне становище, а духовний стан перед Богом.

— Часто християни уявляють Бога лише люблячим і милосердним, що Ви можете сказати про Бога як справедливого Суддю?

— Коли я думаю про Бога як справедливого Суддю, то відразу згадую духовний закон про сіяння та жнива. Багато насіння в житті небажаного, і воно проростало і продовжує рости, його треба зі слезами й покаванням виполювати. Але Бог милосливий, і нас учить виявляти милість.

Після закінчення вчительської конференції в м. Ківерці

Написано: «Із справедливим поводишся Ти справедливо, із чесним по-чесному, із чистим поводишся чисто, а з лукавим за лукавством його...» (Пс. 17:26–27). Напевно, нам усе ж таки властиво більш думати про Бога як люблячого і милосердного.

Хоча якщо розглядати в Біблії стосунки Бога й людей, то вони були не зовсім прості. Бог часто навчав через війни, про це не хочеться думати, але так було. І так може бути з нами...

У Писанні є такий момент, коли пророк Даниїл питає у Бога, чому так стається з Ізраїлем? І відповідь: «Хіба ти більше любиш народ, ніж Бога?» Отже, Бог водночас і люблячий, і справедливий Суддя.

— Бог — Святий. Що особисто для Вас означають ці слова?

— Бог святий і хоче, щоб ми були святі. Він шліфує наші недосконалі характери. І це відчуваємо постійно.

— Чи могли б Ви навести приклади дії Бога у Вашому житті?

— Чудесне зцілення, отримання спасіння, відповіді на молитви, благословення, створення Асоціації вчителів, служіння Богу в напрямі християнської освіти й багато-багато іншого.

— Ваші побажання читачам «Слово вчителю».

— Моліться один за одного. Ми постійно нагадуємо в листах учителям про день молитви один за одного — у четвер о 22 год. Як тільки можете, підтримуйте одне одного. Нехай Господь у цьому вас благословить!

Матеріал підготувала Надія Доля

Семинар для вчителів християнської етики в ЗОШ №25 м. Луцька

Зустріч членів Волинської асоціації педагогів-християн

Що означає любити Бога і мати страх Божий?

«Слухай, Ізраїлю: Господь, Бог наш — Господь один! І люби Господа, Бога твого, усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю!» (Повт. Зак. 6:4–5). Так звучить перша Божа заповідь, і ми, християни, повинні визнати, що не любимо Бога так, як Він того хоче. Ми не можемо любити Бога, бо ми сильно любимо себе, й у нашому єстві все протистоїть любові до Бога. Так сталося після гріхопадіння, коли від наших прабатьків Адама і Єви ми успадкували гріховну сутність і в нашому серці відбулися фундаментальні структурні пошкодження.

Після духовного народження гріховна сутність людини вже не домінує, однак усе ще залишається з нею. Народження згори позбавило гріх сили, але людина продовжує перебувати під впливом наслідків успадкованого перворідного гріха.

Корінь проблеми не в зовнішніх проявах гріха. Вирішення проблеми не в тому, щоб перестати курити, пити, не говорити гнилих слів, ходити до церкви, читати Біблію і молитися. Справжній християнин відрізняється тим, що Дух Святий поселився в його серці і змінив його природу. А далі, перебуваючи в ньому, виправляє наслідки гріха, який раніше панував над ним. Господь працює з нашим серцем. Це не означає, що всі пошкодження негайно будуть виправлені. Це відбудеться у майбутньому, коли Христос знову прийде й ми зустрінемося з Ним безпосередньо і станемо цілковито подібними до Нього, станемо такими, який Він є. «І кожен, хто має на Нього надію оцю, очищає себе, як чистий і Він» (1 Ів. 3:3).

Які структурні пошкодження є в нашому серці?

Самоцентризм. Не Бог є центром нашого життя, а ми самі. На рівні доктрин ми розуміємо, що Бог головний, що Він у центрі всього, але на практиці я — головний. Про кого ми більше думаємо? Про себе. Нам потрібно примушувати себе думати про Бога.

Коли апостол Павло, тоді ще Савл, зустрівся з Христом, коли він увірував, коли відкрилися його очі й він зрозумів, що Той, Кого він переслідує, — це його Господь, то перше запитання його було: «Що накажеш мені робити?» Ми ж часто самі визначаємо, що нам робити.

Якщо цей рівень ми не пройдемо, якщо й надалі думатимемо лише про себе, себе шкодуватимемо, робитимемо визначними й головними, самостійно визначатимемо, що добро і зло і яким шляхом іти, наше духовне зростання загальмується.

Божя воля полягає в тому, щоб ми ставали все більше залежними від Бога і зробили Бога центром нашого життя.

Страх. Самоцентризм формує страх. Людина боїться всіх і всього, що складає небезпеку для її надуманого достоїнства й краси. Страх — це сигналізація наших цінностей. Ми боїмося, коли втрачаємо те, чим дорожимо, до чого прикипіло наше серце.

Брехливість. Людина намагається приховати свій страх і те, ким вона є насправді. Своїми діями, словами, учинками, зовнішнім виглядом вона прагне створити бажану уяву про себе і захистити кордони комфорту.

Егоїзм. Людина підкреслює свою унікальність, важливість, значимість, навіть божественність, бажаючи стати для інших людей порадиником, замінити Бога. «Усе найкраще повинне належати мені», — переконана вона. Ми часто не можемо відстежити подібних думок у своєму серці. У нас виходить так жити і за таким принципом діяти цілком природно. І навіть щедрість у багатьох ви-

падках люди використовують, щоби похизуватися собою.

Незаконна претензія на владу. Людина прагне володарювати над іншими й використовує для цього найрізноманітніші методи: обман, маніпуляції, грубу силу, тиск тощо.

Це все наша гріховна сутність, і це є в кожному серці. Це те, з чим ми прийшли до Бога. І, як не дивно, Його любов виявилася в тому, що Він такі істоти, покалічені гріхом, прийняв такими, як є, але не для того, щоб вони залишалися такими, як є.

Він прийняв нас по вірі в Христа, тому що Ісус Христос зодягнув нас в одіж праведності. Бог дивиться на нас через Христа й тільки у Христі називає Своїх дітей святими і непорочними. А освячення полягає в тому, щоб, маючи нову природу, поступово проявляти дарований характер Христа на практиці.

Бог прийняв нас такими, як є, але не для того, щоб ми залишалися такими, як є

Занурюючись у Божу благодать, перебуваючи в Його слові, ми починаємо краще розуміти Божу любов до нас, а також, що означає любити Бога. І, як не парадоксально це звучить, виявляється, що любити Бога означає мати страх перед Ним. Зауважу, не тваринний страх, а синівську пошану до свого Небесного Батька.

Звернемо увагу на біблійні тексти:

«Бійся Господа, Бога свого, і Йому будеш служити, і Йменням Його будеш присягати» (Повт. Зак. 6:13).

«І будеш виконувати заповіді Господа, Бога свого, щоб ходити Його дорогами, та щоб боятися Його» (Повт. Зак. 8:6).

«І наказав нам Господь чинити всі ті постанови, щоб боятися Господа, Бога нашого, щоб було добре нам усі дні...» (Повт. Зак. 6:24).

У Книзі Числа описана історія, яка трапилася з ізраїльським народом біля кордонів обітованої землі. Ізраїльтяни посилають розвідників, щоб побачити, що там за люди, які міста, щоб вивчити ситуацію, прийти і завоювати. При цьому вони мають непохитну завітну обіцянку, що Господь дасть їм цю землю. Вони мали б бути впевненими, але виявляється, що вони бояться людей більше, ніж Бога. Мешканці того краю видалися їм надзвичайно великими, і десять із дванадцяти почали бентежити народ, сіяти паніку, переконувати, що поразка неминуча.

Для багатьох слова «Що скажуть люди?» — це головний лозунг життя

І лише двоє людей, які ходили в розвідку, — Ісус Навин і Калев — сказали, що з Богом ми обов'язково перемаємо. Та цього було недостатньо, щоб переконати декілька мільйонів людей. Цікаво, що люди, які тремтіли перед ханаанськими велетнями, не боялися бунтувати проти Бога й нарікати на те, що Він привів їх у пустелю. За бунт відразу приходить покарання — сорок років страждань у пустелі.

Сьогодні Господь попереджує й застерігає, що всі ті люди, які жили в пустелі, є образами для нас, щоб ми не були лякливими і невірними (Об. 21:8).

Уся Біблія наповнена подібними прикладами. Біблійні герої описані правдиво, як звичайні люди з цими структурними пошкодженнями серця — зі страхами. І Господь показує,

що для того, щоб зміни відбулися, тобто щоб ми духовно зростали, — має відбутися заміна. Апостол Павло пише про це в листі до ефесян: «...щоб відкинути, за першим поступованням, старого чоловіка, який зотліває в звабливих пожадливостях, та відновлятися духом вашого розуму, і зодягнутися в нового чоловіка, створеного за Богом у справедливості й святості правди» (4:22–24).

З чого починається, як діє і до чого приводить страх Божий?

Починається він із справжнього жаху, коли ми зустрічаємося з Богом. Святі Божі люди, які зустрічалися з Богом, сповнювалися цим страхом. Із розвитком стосунків з Богом він змінюється на тремтіння перед Богом. Потім виникає подив із страхом. Ми зростаємо й переходимо до благоговіння перед Богом, до пошани, поваги, відданості, віри і, зрештою, до постійного поклоніння серця перед Богом.

Страх Господній — це богоцентричне мислення, початок мудрості, благоговійне впокорення, що веде до послуху. Шукаймо, прагнімо цього стану, бо «милість Його з роду в рід на тих, хто боїться Його!» (Лк. 1:50). Саме це впокорення перед Богом і страх перед Ним звільняє нас від страху перед людьми, обставинами, майбутнім, темрявою.

Страх Божий допомагає нам зцілитися. Такий Божий задум. Це рецепт від страху перед людьми.

Ми вже розглядали приклад з ізраїльськими розвідниками, розглянемо приклади інших біблійних героїв.

Мойсей. Це безперечно біблійний супергерой. Його виховували в царському домі, він мав доступ до всієї мудрості єгипетської. Сорок років навчався, готувався як спадкоємець престолу, мав усе необхідне, щоб добре жити й гарно себе почувати. Однак мама, яка вигодувала його, зуміла так розповісти йому про свій народ, що він назавжди полюбив його. Коли Мойсей одного разу виїшов і побачив, що єгиптянин знущається над євреєм, то вступився, а відчувши спротив, просто вбив того єгиптянина. Наступного дня побачив, що сваряться двоє ізраїльтян. Коли він втрутився, то почув: «Хочеш зі мною зробити те, що вчора з єгиптянином?» І Мойсей зрозумів, що всім усе відомо, і сильно злякався. Він почав втікати, і то дуже далеко, через усю пустелю перебрався, зупинився у язичницького священика, там одружився і став пасти вівці свого тестя. І весь час тремтів від страху, щоб була ніяка імператорська розвідка не дізналася, де він. Сорок років!

І як він міг зцілитися від цього страху?

З ним зустрічається Господь.

Багатьом відома біблійна історія: палає куц і не згорає. Мойсей підходить ближче й чує голос Божий. Знову лякається. І подальший діалог показує, як відбувається боротьба між Божим страхом і людським. Бог каже: «Мойсею, ти той, кого Я вибрав, щоб вивести Мій народ з Єгипту», а Мойсей відмовляється. Він забув, що він учився, забув, що він сильний, забув, на кого його готували в Єгипті, про все забув. Сказав, що неречистий, тугоязичий, не знає, як іти і що робити.

І далі написано, що Господь дуже сильно на нього розгнівався і якимось чином показав Свій гнів. І це допомогло. Господь таким чином вилікував Мойсея від страху перед людьми.

І Мойсей пішов: і в Єгипет, і до фараона, а потім і до народу звертався, і промова його чітко й зрозуміло викладена, і там і натяку немає, що він не вміє говорити...

Яків. Він жив раніше від Мойсея. Після того, як Яків обманом отримав батьківське благословення, він змушений був утікати від свого рідного брата Ісава. ►

Заночувавши просто неба, побачив сон: драбина до неба, по якій піднімаються і спускаються ангели. Прокинувшись, Яків назвав це місце «домом Божим», а Бога — дивним іменем, яке лише одного разу зустрічається в Біблії, і це ім'я — «страх Ісака». Яків розуміє, що це Бог, у якого вірить його батько, але не вірить він сам.

Минає час, і Яків повертається додому, уже не сам, а з жінками, дітьми, слугами, майном, і назустріч йому йде Ісав з озброєним військом. Яків боїться і звертається до Господа. Господь знову з'являється йому. Утім тепер Господь сховав Своє ім'я від нього. Але був ще більший страх. Та Яків «вчепився» за Господа і каже: «Ні, не відпущу, доки не благословиш мене». І цей страх перед Богом допоміг Якову перемогти страх перед Ісавом. Страх перед Богом допомагає перемогти страх перед людьми й робить нас вільними.

Ісус Навин. До нього Господь звертається: «Не бійся, будь мужній». Це не просто слова. Коли ми бачимо в Писанні слова: роби те — не роби того, то це тільки тому, що така поведінка для нас характерна.

Давид постійно боявся і тремтів. Прочитайте його псалми. Навіть будучи царем, він зізнається, що страх опановує його душу. І чим він його перемагає? «Бережи мою душу, бо я богобійний, спаси Ти, мій Боже, Свого раба, що на Тебе надію кладу!» (Пс. 85:2).

Апостол Петро. Як розвивалися події в його житті?

Ось Ісус Христос питає учнів, за кого люди Його вважають. Першим відповідає Петро, визнаючи Ісуса Христа Сином Божим. Він правильно сказав. Ісус Христос підтверджує це: «Блаженний ти, Симоне...»

Але невдовзі юдеї звертаються до Петра: «Як ти думаєш, Петре, Учитель ваш податок на храм дасть?» І Петро нікого не запитуючи, ні з ким не радячись, відповідає: «Дасть!» І до Христа. А Христос каже: «Петре, а що ж відбулося? Ти ж вчора об'явив Мене Сином Бога, а тепер Син повинен платити податок у Свого дому?».

Петро так переживає за свій власний імідж і за імідж Христа, біля Якого він перебуває, що хоче зробити Христа «правильним». Христос його розуміє і каже: «Добре, іди злови рибину, дістанеш монету і за Мене й за себе заплатиш».

Таким чином ми бачимо структурне порушення, гріховність Петра, бажання догодити людям.

Але на цьому все не завершилось.

Як тільки Ісус Христос починає розказувати про те, що Його чекає смерть на хресті, ганьба, прокляття,

що Він буде залишений усіма, Петро відразу думає: а що ж буде з нами? Це те, що його хвилює, і рухає цим отой внутрішній страх: «А що буде далі, а що про нас подумають люди, а як наша надія, ми ж хотіли бути біля Царя? А виявляється, Він на хрест зібрався... Господи, хай не буде з Тобою цього». Пам'ятаєте відповідь Ісуса Христа?..

Далі Христос його застерігає: «Петре, ти відречешся від мене тричі вже цієї ночі».

«Навіть, якщо всі, але не я», — запевняє Петро. А що далі відбувається?

Те, що сказав Христос. І перед ким Петро відрікся? — Перед рабиною. І нічого йому не загрожувало. Усіх цікавив тільки заарештований Ісус.

Що робить страх перед людьми, навіть тоді, коли немає ніякої загрози для життя!

Ось що відбувається з Петром уже після воскресіння Ісуса Христа.

Йопія. Петро відпочиває на даху будинку, бачить видіння і починає сперечатися з Богом щодо чистої та нечистої їжі. Коли ми наполягаємо на своєму, це свідчить про те, що в нас немає Божого страху.

Але буде так, як хоче Бог. І Петро пішов до язичника, і отримав благословення, і через нього дім Корнилія отримав благословення.

Але пізніше стає зрозуміло, чого найбільше боявся Петро, — що перед юдеями-християнами в Єрусалимі йому доведеться за це відповідати, бо вони не розуміли, що можна проповідувати язичникам.

Пережив, прийшов, відзвітувався, ніби все добре.

Але й на цьому не кінець.

Страх Божий допомагає долати страх перед людьми

У посланні до галатів читаємо, що коли Петро прийшов в Антиохію до язичників, побачив Божу благодать, що вони повірили в Ісуса Христа і відродилися, він святкував разом з ними і їв усе, що було на столі.

А тут приходять юдеї-християни з Єрусалима, а вони не вірили, що можна мати таку свободу. І що Петро робить? Відвертається від язичників і вже не їсть з ними.

Страх перед людьми керує Петром. А за ним і Варнава починає робити так само, і інші юдеї-християни в Антиохії. І Павло не витримує цього і суворо докоряє їм.

І пізніше, коли Петро пише своє послання, то зазначає: «А коли ви за правду й страждаєте, то ви блаженні! А їхнього страху не бійтеся, і не тривожтеся! А Господа Христа святить у ваших серцях» (1 Петр. 3:15), тобто бійтеся Господа й це допоможе вам не боятися тих людей, які над вами знущуються і вам загрожують.

Ми дуже детально зупинилися на цьому прикладі, щоб побачити, що у житті Петра був цілий процес, коли відкривалися ці структурні порушення і Бог звільняв його від страху перед людьми.

До нас сьогодні все це має пряме відношення, адже згадані структурні порушення характерні для кожного з нас і виявляються з самого дитинства. Часто саме через страх перед друзями діти починають курити в юному віці, а згодом вживати алкоголь і наркотики. Щоб бути прийнятим у коло ровесників чи авторитетних знайомих вони готові зраджувати вірним друзям, обманювати батьків, погано навчатися.

А для багатьох дорослих людей слова «Що люди скажуть?» — це головний лозунг життя. Страх перед людьми формує з людей ідолів, яким ми поклоняємося. Ідол поневолює нас, підкоряє і потім нищить наше життя, нас самих, нищить сім'ї, діла рук наших — усе нищить.

Та Божий Син, Ісус Христос, прийшов на землю і переміг страх. Його перемога — наша перемога, якщо віримо, що Він переміг.

Пізнання такого Бога викликає благоговійний страх перед Ним, вдячність за дароване спасіння, радість і любов до Нього. 🕊

Тарас Приступа

Уроки життя Лота

«І Лот вибрав собі всю околицю йорданську. І Лот рушив на схід, і вони розлучилися один від одного. Аврам оселився в землі ханаанській, а Лот оселився в рівнинних містах околиці, і наметував аж до Содому. А люди содомські були дуже злі та грішні перед Господом» (Бут. 13:11–13).

Як у давнину, так і сьогодні кожне місто світу чимось славне. Яка ж репутація була в Содому? Содом мав зовнішню, чуттєву привабливість (яка змусила серце Лота битися частіше): «...як Господній, садок, як єгипетський край!» (Бут. 13:10). Це визначило вибір Лота. Лот спокусився зовнішньою красою Йорданської околиці поруч Содому й там розкинув свої намети. І це попри те, що мешканці міста «були дуже злі та грішні перед Господом» (Бут. 13:13). А дядько Лота, Аврам, оселився «між дубами Мамре, що в Хевроні вони. І він збудував там жертівника Господеві» (Бут. 13:18).

Так і кожний із нас розкидає свій «намет» там, де бажає. Деякі розкидають свій намет біля Божого вівтаря, як це робив Аврам. Вони призивають Господа від чистого серця в пошуку Його обличчя і Його благовоління. Краї їхніх «наметів» служать «стінами», що відкидають спокуси світу. Вони не дають місця дияволу. Якщо якийсь журнал або телепрограма збуджують гріховні думки або затмарюють серце, без роздумів це відкидають. Чистота думки й вірність серця — це те, що показує міцний духовний зв'язок між їхнім «наметом» і жертвником Господу.

Деякі «розкидають свій намет», як Лот, поруч Содому. Лот ніколи не хотів повертатися до Бога спиною. Він знав, як і ми всі, що неправильно втягувати себе в аморальне. Лот ніколи не планував поганих шляхів, але він також не планував і небесних шляхів. Зовні він жив моральним і покірним життям, тоді як усередині його приваблювало життя в Содомі. Ми бачимо це й у нашому житті, коли ми нишком переглядаємо журнали або фільми, у яких непристойності стільки, що це вважається допустимим у світі, але огидно Богові. Або читаємо твори з легкою дозою аморальності, щоб роздражнити свою уяву, не вважаючи це образою Духа Святого в нас. Ми споживаємо це в кількості, достатній для того, щоб закарбувати «брудну» картинку в нашій свідомості, і, водночас, погоджуємося з нашими християнськими друзями щодо непристойності усього цього. Це називається «розкиданням свого намету в Содомі». Бог називає це лукавством. Подібний стан був великою помилкою Лота. Тоді як Аврам показав свою солідарність із Богом, Лот показав свою солідарність із задоволеннями цього світу (втім, не відмовляючись від Бога). Він думав, що це не зашкодить його життю й ходінню перед Богом. Ви запитаєте: «А чи зашкодило?» — Це призвело його життя до краху. Згадайте, що йому довелося все нажите майно залишити в Содомі, згадайте, що трапилося з його дружиною й що зробили з ним його дочки.

Юліус Шнорр фон Карольсфельд. Утеча Лота з Содому

Тому, якщо вас «вабить до Содому», не вважайте, що це дріб'язок. Ви можете знову повернутися до Бога, залишивши світ. Можливо, саме настав час зрушити свій «намет», чого б це не коштувало, щоб про вас не згадували, як про Лота.

У якому напрямку «розкинете свій намет» ви?

«Стережіться лихого в усякому вигляді! А Сам Бог миру нехай освятить вас цілком досконало, а непорушений дух ваш, і душа, і тіло нехай непорочно збережені будуть на прихід Господа нашого Ісуса Христа!» (1 Сол. 5:22–23).

Нехай молитвою кожного з нас буде:

«Господи, допоможи мені пам'ятати про життя Лота і не йти на компроміс із сумлінням. Допоможи мені так «розкинути свій намет», щоб ніколи знову «не дивитися у бік Содому». Приношу своє життя як живу жертву на Твій вівтар для розумного служіння Тобі! Поклоняюся Тобі в ім'я Ісуса Христа, мого Господа і Спасителя. Амінь». 🕊

Ігор Опінка

Біблія справді навчає, що Бог – Суддя?

Одного разу мені до рук потрапила книжка, назва якої не залишала іншого вибору, як тільки чимскоріше почати її читати: «Запитання, які християни сподіваються ніколи не почути». Марк Міттелберг (автор тієї книги), християнин-апологет, порушує низку питань, які на перший погляд можуть видатися проблематичними для християнства: «Чому Бог допускає існування зла?», «Чому існує пекло?», «Чому Бог допускає стільки страждань?», «Чому християни так легко всіх засуджують?»

Противники християнства насправді ставлять найрізноманітніші запитання, намагаючись знайти вади у християнстві, щоправда кожного разу невдало. Найчастіше всі скеровані проти християнства контраргументи зводяться до пошуку якихось суперечностей у біблійних оповідях. Як, наприклад, у восьмому розділі Євангелія від Луки й у восьмому розділі Євангелія від Матвія описується одна й та сама подія, тільки в одному оповіданні йдеться про одного біснуватого, а в іншому викладі — про двох. У більшості випадків за допомогою історії та герменевтики всі ці речі можна пояснити. Також є вдавані й напускні докази, які містять у собі приховані світоглядні прогалини, тобто сам противник християнства має помилку в своєму мисленні, яка не дозволяє йому прийняти істину: «...запаморочилось нерозумне їхнє серце. Називаючи себе мудрими, вони потуманіли...»¹.

Розуміння біблійного вчення про те, що Бог — Суддя, часто спотворене й завдяки неправильному мисленню, і духовному спротиву Божій істині, і деяким практичним непорозумінням. Саме про це поговоримо сьогодні. Частково мої роздуми були натхненні згаданою вище книгою Міттелберга.

Кінцева реальність і хибні критерії

Біблія розповідає нам про праведного чоловіка Йова. Цю людину спіткали дуже сильні випробування. Сама оповідь — відома, і ті, хто читає Біблію, знають її добре. Йов стійко переніс усі страждання, він не піддався на пропозицію друзів здобути собі полегшення тим, щоб, зневаживши

Бога, знайти легку фізичну смерть, але Йов помилково вважав, що Бог не дотримався якихось вищих законів справедливості. Річ у тім, що ми схильні робити ту саму помилку, забуваючи, що немає нічого над Богом, Бог і є кінцева реальність, тому вирішальну роль мають Його, а не наші критерії.

Людам важко зрозуміти, що Бог — це грізний Суддя. Тобто біблійне вчення «...Один Законодавець і Суддя, що може спасти й погубити...»² не дуже вписується у наше сприйняття картини світу, яке, на жаль, формується і перебуває під впливом гуманізму.

Нам буває складно пояснити існування зла, а ще складніше віддати Богові право виносити кінцевий вердикт. Що ж робить людина, якій складно прийняти біблійне вчення про Бога-Суддю?

Дехто відкидає існування Бога і реальність зла

Існує таке собі мислення: «Оскільки Бог добрий, то Він неминуче знищить би зло, але оскільки зло все ще існує і не зруйновано, Бога немає». Чимало апологетичної літератури написано про те, чому Бог не знищує зло за нашим планом, багато сторінок присвячено доказам, що руйнування зла привело би до того, що й нас було б винищено. Особливо згадується Клайв Льюїс, у минулому атеїст, який любив наводити проти християнства саме цей аргумент, поки не зрозумів, що якщо немає Бога, то тоді ніщо не можна назвати злим та гріховним, і його аргумент розсипався... Адже існування феномену, що деякі злочини (Гітлера, Сталіна тощо) всіма людьми (універсально, глобально, всесвітньо) сприймаються як

злодіяння, свідчить про існування Законодавця, Який написав моральний закон на серцях усіх людей. Як бачимо, за умови правильного мислення, те, що помилково використовується проти християнства, насправді слугує доказом на його користь.

Дехто стверджує, що зло є частиною Бога

Зазвичай це стається завдяки згубному впливу східних (або псевдосхідних, як Нью Ейдж) релігій. Цей вплив може бути як свідомим, так і опосередкованим (коли ми перейняли ці ідеї, не усвідомлюючи, звідки походить їх коріння). По суті ця думка зводиться до того, що все — це єдине, а тому зло й добро — це частина безособового бога. Чимало сказано про логічну помилковість такого мислення, багато сторінок написано про те, що Бог має особистісну природу (цій темі було присвячено перше число нашого журналу в цьому році). Біблія навчає, що Бог абсолютно відокремлений від зла, у цьому полягає біблійне вчення про Його святість. «...Бо як високо небо стоїть над землею, велика така Його милість до тих, хто боїться Його, як далекий від заходу схід, так Він віддалив від нас наші провини...»³.

Дехто ставить під сумнів Божу силу

У цій помилці все зводиться приблизно до наступного: «Бог не любить зла, але в Нього не вистачає сили протидіяти злу...» Це є неправильним, оскільки заперечує існування Бога як Всемогутнього Творця (цій темі був присвячений наш попередній випуск). Таке мислення суперечить багатьом текстам із Біблії.

Наприклад, ми читаємо на початку Біблії: «...явився Господь Аврамові та й промовив до нього: Я Бог Всемогутній...»⁴, читаємо при кінці Писання: «...Ото, незабаром приходжу, і з Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з ділами його. Я Альфа й Омега, Перший і Останній, Початок і Кінець...»⁵. Тому виникає запитання: «Для чого ми маємо вклонятися такому Богові?».

Дехто применшує Божу добрість

Такі люди вважають, що Бог не надто переймається тим, щоб воювати проти зла. І хоча на словах християни не погоджуються з цим, у моменти труднощів і випробувань багато хто, на жаль, піддається спокусі думати саме так. Ми нібито питаємо: «Де був Бог?». Часом навіть християнам складно прийняти, що добрий Бог є ще й суверенним, тому Його війна проти зла йде за Його сценарієм. Від нас же вимагається довіра Богові. Згадую історію з Писання, коли сестри померлого Лазаря ставили Христу те саме запитання: «Де ж Ти був, коли нашого брата ще можна було врятувати?».

Утім, Біблія навчає нас: «...Ні про що не турбуйтесь, а в усьому нехай виявляються Богові ваші бажання молитвою й проханням з подякою. І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думки у Христі Ісусі...»⁶. Подібних текстів у Писанні чимало, Бог практично вчить довіряти Йому посеред зла, а це означає й довіру Його плану подолання і викорінення зла.

Викривлена проповідь про суд

Завдяки своїй роботі мені доводиться мати справу з різними релігійними групами. Деякі псевдохристиянські групи мають дуже спотворену уяву про останній час. Є такі напрями, які завзято сповіщають про карколомний суд, який має настати або у визначену ними дату, або ж протягом найближчого часу... Перед

⁴ Буття 17:1

⁵ Об. 22:12–13

⁶ Фил. 4:6

очима постає дещо карикатурна картина з фільму «Брюс Всемогутній», де «проповідник» тримає плакат із загрозливими написами. А також згадую розкидані по всьому світу рекламні щити «Сімейного радіо», на яких передбачався кінець світу минулого року (до речі, якщо ви читаєте цей журнал — передбачення не збулося, ми живі, й нічого нібито не сталося). Що ж робити? Біблія попереджує: «...тоді, як хто скаже до вас: «Ото, Христос тут» чи «Отам», — не йміть віри. Бо постануть христии неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити великі ознаки та чуда, що звели б, коли б можна, і вибраних...»⁷.

Однак важливо розуміти, що навіть не зважаючи на непопулярність думки про те, що Бог — Суддя і суд справді гряде, — усе це правда й варте уваги. Незважаючи на те, що в момент, коли ми скажемо фразу: «Божий суд гряде», нас, можливо, вважатимуть за сектантів, — це не применшує реальності цієї біблійної думки, і зловживання кимось такою проповіддю — не причина відмовитися від істини, що Бог — Суддя!

Особистість Бога

У попередніх випусках ми говорили про те, що Бог має особистісну природу. Бог — це не раціональне зведення якихось принципів. Саме тому Бог судить, виходячи зі Своєї природи. Я не знаю, чи я сам би довірився світському судді, який судить за невідомими мені законами і принципами. Але, знаючи Вічного Суддю особисто, я можу довіритися Йому. До того ж, якщо ми прийняли Євангелію, саме Христос несе на Собі «...наші провини...». Тому для тих, хто став Божим дитям, Бог не лише Суддя, адже Біблія зображує Його ще й Любов'ю і нашою праведністю.

«А як тоді бути з..?»

Багатьом людям досить важко прийняти деякі біблійні факти щодо проявів Божого суду. Ці прояви видаються несправедливими. Наприклад, спочатку Бог використовує язичницькі народи для виховання Свого обраного народу, а потім їх за це карає. Важливо розуміти, що Бог може використовувати для Своїх цілей навіть наші злі наміри, але це не виправдовує наших гріхів.

У Книзі пророка Ісаї ми можемо прочитати, як язичницький цар каже: «Вчинив я це міццю своєї руки й своїм розумом, я бо розумний...», потім у тому самому розділі читаємо, що за це народи й несуть покарання. Тобто, написано про те, що зовні збіглися цілі людей і Бога. Але люди робили гріх, мали гріховне ставлення, саме за те Бог і карає їх. Адже Бог бажав виховувати Свій народ.

На тлі сказаного вище цінним стає основний зміст Євангелії, яка говорить, що Христос поніс наше покарання на Собі. Якщо ми — діти Божі, то Божий гнів за наші гріхи вже був вилитий на хрест.

Важливі поради для викладачів християнської етики

♦ Бог чудово розуміє наші обставини життя, Біблія чітко говорить: «...страждання зазнаєте в світі, але будьте відважні: Я світ переміг...»⁸.

♦ Ми не можемо звинувачувати Бога у злі: «...Бо Бог злом не спокушується, і нікого Він Сам не спокушує...»⁹.

♦ Причиною страждань часто є самі люди. Я не маю на увазі, що ми самі особисто у всьому винні, адже причиною зла можуть бути інші люди. Богослови це звуть «цілковита зіпсованість людини», саме це й стає предметом Божого суду.

♦ Ми живемо у світі після гріхопадіння, тобто навіть природа носить у собі наслідки гріха. Цей світ не є справедливим. Навіть наші найкращі критерії добра й справедливості не можуть бути порівняні з Божими критеріями.

♦ Бог неодмінно засудить зло. Немає «зла», яке би Бог просто не помітив. Але тільки після того, як Бог назвав нас Своїми дітьми, є сенс докласти зусиль силою Божою, щоб жити свято перед Богом. Без виправдання немає справжнього освячення.

♦ Бог співчуває нам у стражданнях. Сестри Лазаря врешті-решт зрозуміли, що Ісус Христос з'явився вчасно. Просто Боже і наше «вчасно» часто не збігається в часі. 🕊

Іван
Кундеренко

⁸ Ів. 16:33

⁹ Як. 1:13

¹ Рим 1:21б-22

² Як. 4:12

³ Пс. 102:11–12

Чи справедливий Небесний Суддя?

Фото Ірини Курченко

Це злободенне питання лунає через віки. Особливо актуальним воно стає, коли в житті несподівано трапляється лихо й ми не бачимо на те вагомої причини. Неочікувана втрата близької людини, смерть немовляти, невиліковна хвороба, зрада чи будь-яка інша життєва катастрофа можуть спонукати нас запитувати: «За що? Чому в моєму житті?» Пригадую, моя шкільна вчителька страшенно обурилася посеред уроку, коли заговорили про існування Бога: як люблячий Бог міг допустити цунамі в Індонезії, де загинуло стільки невинних дітей?

Окрім звинувачень на адресу Бога, ми, люди, впадаємо в іншу крайність — наполегливий пошук причин, чому «це» відбулося. Коли я був ще зовсім юним, Бог неодноразово «промовляв» до мене через хвороби. Точніше сказати, тяжкі хвороби сприймалися мною як покарання від Бога. Одрозумівши це, починав «оптом» каятися за все погане, що нароби, а тоді знову починав читати Біблію і духовну літературу.

Маючи вроджене прагнення справедливості, ми забуваємо, що наші критерії оцінки вражені гріхом. Цар Соломон, названий наймудрішим на землі, говорив, що «всі дороги людини чисті в її очах» (Пр. 16:2). Саме це і є головною причиною неправильного тлумачення подій нашого життя. Ми не враховуємо цієї важливої складової оцінки реальності. Тому невдоволення, гнів і бунт переповнюють наші серця, коли щось не вписується у спотворені рамки.

Давним-давно родоначальник єврейського народу дав однозначну відповідь на наше питання. Тоді Господь саме збирався вщент зруйнувати Содом і Гоморру. Та Авраам заступався перед Богом за свого племінника Лота, який жив серед нечестивих людей. Він аргументував можливість помилування всіх, кажучи: «Не можна Тобі чинити так, щоб убити праведного з нечестивим, бо стане праведний як нечестивий, — цього ж не можна Тобі! Чи ж Той, Хто

всю землю судить, не вчинить правди?» (Бут. 18:25). Іншими словами: «Чи може Верховний Суддя встановити неправильний вирок, маючи всі факти?» Писання називає декілька переконливих причин, чому цього ніколи не відбувається.

1. Несправедливість ненависна Божій природі, як і написано: «Обманливі шальки — огида для Господа, а повна вага — це Його уподоба» (Пр. 11:1). Слово «огида» вказує на Боже сприйняття несправедливості. Вона як неприємний, мерзотний запах, який викликає блювотний рефлекс. Найчастіше в Старому Завіті такими словами виражається Боже ставлення до німих ідолів, які люди створили своїми руками, щоб поклонятися їм. Отож, у Божих очах несправедливість — це бог, якому люди приносять великі жертви, аби досягнути мети зручним, хоча й кривим шляхом. Це може бути будь-яка корупційна схема, невідповідна реальності похвала, покарання за переступ чи винагорода. Боже, ми навіть не здатні справедливо оцінити несправедливість, яку чинимо в повсякденному житті!

2. Бог цінує Свою славу понад усе, і тому не вчинить несправедливості. Він каже: «Я Господь, — оце Ймення Моє, і іншому слави Своєї не дам, ні хвали Своєї божкам» (Іс. 42:8). Божа справедливість — один із променів саява Його слави. Це невід’ємна якість Божого характеру. Бог не може бути несправедливим і

при цьому залишатися Богом. Ніхто інший не може отримати те, що належить лише Богові. Це не відбудеться тільки тому, що таким є Бог. У своїй передсмертній пісні Мойсей називав Господа таким, яким Він є: «Він Склея, а діло Його досконале, всі-бо дороги Його справедливі, — Бог вірний і кривди немає в Ньому, справедливий і праведний Він» (Повт. Зак. 32:4). Апостол Яків стверджував про Бога, що «в Нього нема переміни чи тіні відміни». Бог — незмінний у Своїй суті. Від початку до кінця Він справедливий Господь. Навіть більше — Він еталон справедливості.

3. Хрест Христа — непохитна основа для Божої справедливості. Питання не у тому, чому люди несправедливо страждають і навіть помирають. Питання в іншому: «Чому люди до цього часу живі й можуть користуватися благами Божої землі?» Бо ж ще на початку Господь наказав Адамові: «Із кожного дерева в Раю ти можеш їсти. Але з дерева знання добра й зла — не їж від нього, бо в день їди твоєї від нього ти напевно помреш» (Бут. 2:16–17)! Скуштувавши заборонений плід, перші люди насправді вмерли для стосунків із Богом. А їхні нащадки отримали у спадок смертельний вірус — гріх. Саме тому люди сліпо виконують власні бажання, не сумісні з Божим характером, і навіть не червоніють. Весь свій природний потенціал вони використовують, аби поклонятися невидимому «Я»,

навіть роблячи добрі справи. Неможливо не погодитися з тим, що Бог не вчинив би несправедливості, якби залишив усіх помирати у власних гріхах. Ми навіть не можемо до кінця уявити розгніваного Бога, Який справедливо ревнує за Своєю святістю. Вічне пекло — така страшна реальність справедливо очікує на грішника. Саме через повну неспроможність людини виплатити свій неосяжно величезний борг на землю прийшов Месія — Ісус Христос. Ісая пророкував про подвиг Божого Сина: «Усі ми блудили, немов ті овечки, розпорошилися кожен на власну дорогу, — і на Нього Господь поклав гріх усіх нас» (Іс. 53:6)! Якщо б Христос не висів на хресті саме через людський гріх, то Його страждання і смерть були б найбільшою несправедливістю Бога Отця. Адже сам Божий Син жодного разу не грішив: «Направду ж Він немочі наші узяв і наші болі поніс, а ми уважали Його за пораненого, ніби Бог Його вдарив й мучив... А Він був ранений за наші гріхи, за наші провини Він мучений був...» (Іс. 53:4–5).

Отож, що б сьогодні не казали люди про Божу справедливість, вона підтверджена хрестом Христа. Тому що тільки через Нього лежить дорога до Отця, як сказав Його Син (Ів. 14:6). Жодних обхідних шляхів. Якщо ви цьому вірите, Бог для вас уже не грішний Суддя, а люблячий Отець, який через наші життєві труднощі цілком справедливо очищає від гріха й веде у вічність із Ним. Хоча нам і буває дуже

важко довіряти Йому під час випробувань, усе ж Господь краще знає, що робить.

Артем
Приступа

Поговоримо про пекло...

Споглядаючи несправедливість, ми часто апелюємо до Бога й у своїх умах тримаємо певні критерії справедливості. На це вказують вислови «справедлива відплата», «це мало статися» та інші.

Проте сьогодні хотілося б поговорити про пекло. Так, так, саме про пекло. Те місце, де перебуватимуть усі грішники й богозневажники, ті, хто не хотів прийняти Великий Дар Божий — Ісуса Христа як Єдиного Спасителя.

Про пекло сьогодні говорити не модно. Узагалі про нього сьогодні мало згадують і сприймають розмови про пекло, як ознаку поганого тону. Одні кажуть, що Бог не настільки поганий, щоби мати таке місце. Інші вірять у нього, проте думають, що туди попадуть лише подібні до Гітлера, Сталіна чи які-небудь терористи, що ллють кров людську як водицю. Подібне мислення впливає і на християн, бо вони мало говорять про пекло, а якщо й роблять це, то їхні промови більше схожі на фільми жахів, ніж на відкриття істини про реальний стан речей. (Напевне, тут вони беруть на озброєння принцип, що «інших страхом потрібно спасати»...)

Коли ж ми читаємо про життя Ісуса Христа, то Він упевнено й однозначно стверджував, що є місце, куди потраплять люди, які не підкоряться Богу й не живуть згідно з Його повеліннями. І це повністю узгоджується із поняттям справедливого Бога. Адже, коли ми говоримо про справедливість, мають бути критерії, які чітко визначають правильне і неправильне. Незалежно від того, як ставляться до цього люди. Бо ставлення людей завжди прогнозоване: коли хтось зробить шкоду мені — це злочин, а коли я щось не те роблю — це «якось так вийшло і ви повинні зрозуміти мене».

Саме так люди й розуміють поняття «пекла». Тобто туди потраплять усі погані люди, а я просто жертва обставин, чи просто в мене поганий характер, чи суспільство, зрештою, винне. Ця тенденція — наслідок гріха Адама, коли відповідальність за свої вчинки людина перекладає на іншого. Хоча сама думка про пекло, як покарання для неслух-

няних, мала би зупинити нас і змусити задуматися, чи відповідає моє життя Божим критеріям? Чи не боюсь я того, що після смерті я потраплю у місце відплати за моє нерозкаяне життя? І що потрібно зробити, щоб уникнути цієї участі? Проте найчастіше люди просто знижують плечима, заспокоюють себе думкою, що «якось воно буде», і безпечно живуть далі. Чому ж?

Клайв Льюїс, один із християнських класиків сучасності, написав книгу «Блукання прочанина чи шлях в обхід», у якій метафорично описує пошуки людиною щастя і життя із Богом. Він наводить три панівні думки в суспільстві, уподібнюючи їх до трьох сестер, які найчастіше змушують не думати нас про вічність: Чванхильда, Профана і Блудильда.

● **Чванхильда** (від слова чванитись, а ще — пихатитись, бундючитись, надиматись) — тобто те, що змушує мене гордитись чимось і відчувати себе вищим від інших. Не будемо заглиблюватися у хачі роздумів, а наведемо лише одну тезу: я народився у країні, що сповідує християнство, й апріорі, я християнин. Так думають багато людей і вірять, що саме так буде дивитись на це й Бог. Утім проблема ця не нова. Багато євреїв цисів Ісуса Христа теж вірили в це і сподівались, що вони посядуть райські місця лише тому, що належать до Божого народу. Але Іван Предтеча дав чітко зрозуміти їм, що в Бога є інші критерії і приналежність до народу не дає ніяких допоміжних «бонусів» для потрапляння в рай. Це можна прочитати вже на перших сторінках Нового Завіту.

Сам Ісус Христос звернув увагу, що часто такі люди словами сповідають віру, але життя їхнє говорить зо-

всім протилежне. І справді — навіщо трудитись над якимись дрібницями, якщо головне питання вже вирішене і я буду в раю?! Пиха полягає в тому, що я думаю, що в мене є щось, що дає мені перевагу над іншими; і це завжди приводить до краху життя.

● **Профана** — тобто профанація якихось понять. Спрощення і знівелювання чогось до рівня примітивізму не просто є проблемою, а страшною бідою сьогодення. Адже мораль перетворюється у приватні принципи, вірність — у фанатизм, життєва позиція — у пристосування, а кохання — просто у здоровий секс. Ми живемо у світі, який применшує, викривляє і примітивізує надважливі поняття життя людини. Цей процес стосується і пекла. Ми не віримо в те, що Бог може допустити щось подібне, бо Він добрий. Проте ця доброта радше нагадує склероз у хорошого дідуся, а Його милість нагадує по-благливе ставлення бабусі до онука, який бешкетує. Тому більшість людей думає, що вони можуть жити як хочуть, а Бог пробачить, адже Христос заплатив за всіх (а це — жакливе спотворення Його подвигу, сліз, кривавого поту й мук, які Він терпів за грішників на землі).

Профануючи поняття справедливості Божої, ми штовхаємо світ у прірву. Адже тоді неможливо апелювати до якихось чітких критеріїв зла, переступів чи аморальності, бо їх просто не може існувати. А жити в суспільстві, що звело себе до рівня стада, — це прокляття...

● **Блудильда** (від слова блуд, перелюб, розпуста). Так, сьогодні суспільство купається у розпусті. Як у прямому значенні цього слова (статева розпуста), так і в переносному. Адже біблійне значення слова блуд — це найперше зрада подружніх обіцянок, що вже пізніше виливається в усілякі дії.

Коли ми кажемо про цю «сестру», то спершу потрібно вказати, що світ пропагує чуттєві задоволення як панацею від сірості буднів. На це використовують шалені кошти, про це говорять звідусіль і про це таємно мріє більшість людей. Чуттєвість і насолода від життя стають пріоритетами номер один у житті сучасних людей.

З іншого боку, є люди, що зумисне кидаються у цю прірву із головою. Хід їхніх думок простий: «Якщо я маю отримати на горіхи, то краще за те, що вже зробив». Такі люди хваляться тим, що вони порушують заповіді Божі, не приховують свою аморальність і, навіть, ставлять її в приклад іншим. Далеко ходити не потрібно — гляньте на шоу-бізнес, і ви зразу ж таких побачите.

Хоча є люди, що й не роблять такого, проте вони міцно сидять на гачку в цієї «сестрички». Просто через обставини вони не можуть відкрито робити подібні речі (виховання, сором, страх перед людьми тощо). Але Ісус Христос у Нагірній проповіді вказував, що Бог бачить найперше серце й те, що живе в ньому, а не тільки дії чи бездіяльність людини.

Тема пекла — непроста, проте одностороння: це місце для тих, хто не захотів примиритись із Богом, який Сам усе зробив для примирення. І знання про таке місце повинно наштовхнути нас на роздуми про те, чи готові ми стати перед справедливим суддею, якого не можна буде підкупити, чи пояснити, що було щось, що переважило страх покарання. Це знання мало би нас наштовхнути на думку, чому я ще живий, адже я ж знаю свої вчинки й реальну свою мотивацію. Я вже давно мав би померти через те, як я живу, але чомусь Бог залишає мене ще живим. Для чого? Напевно для того, щоби ми мали шанс примиритись із Ним і привести своє життя у відповідність із Його заповідями. І кожен новий день — це знак Його милості і звернення до людей: є ще «сьогодні» і ви маєте шанс уникнути пекла.

До речі, Льюїс у своїй книзі теж описує пекло (у ній воно символічно назване Чорною Ямою). Адже його прочанин, який пройшов усю землю в пошуках раю, ставить запитання про причину існування пекла, на що отримує відповідь: «*Темряву створив не Господар. Вона всюди, де волю зруйнував заборонений плід. А що таке яма? Місце, що має стіни. Чорна Яма — це темрява, обмежена із усіх боків. Розуміючи це, можна ствердити тоді, що Пан створив Яму. Він обмежив зло. Саме по собі зло не може зупинитись, адже межі і форма — це добро. Тому стіни ями — остання милість тим, хто не дає виявити до себе іншої милості*».

Пекло — це та реальність, яка чекає кожного грішника. Утім є інша реальність — спасіння в Ісусі Христі, що може отримати кожен, допоки живе на цій землі. Саме про це й потрібно роздумувати в контексті пекла. І від нашого рішення залежить наша вічність після того, як ми по л и ш и м о цю землю...

Олег Блощук

В українській мові іншомовне слово адвокат, що походить від латиського advocatus (яке буквально означало закликаний на допомогу), означає фахівця, який надає «професійну правову допомогу населенню, установам, підприємствам і організаціям порадами, складанням юридичних документів і, головним чином, захистом їхніх інтересів у суді»¹. Близькі за значенням слова: адвокат — захисник (заступник) — оборонець — речник.

У Святому Письмі наш Господь Ісус Христос названий нашим Заступником, Оборонцем, Захисником, тобто Він є нашим адвокатом перед Богом Отцем:

«Ті, що бояться Господа поклали надію на Господа. Він їхній помічник і їхній оборонець»² (Пс. 113:19);

«Стань мені Богом захисником і скріпленням місцем, щоб мене спасли, бо Ти моє скріплення і моє пристановище» (Пс. 70:3);

«І ось тепер на небі мій свідок, а мій заступник на висотах» (Йов. 16:19);

«Ти мій помічник і мій заступник. Я поклав надію на твоє слово» (Пс. 118:114);

«Дітоньки мої, пишу вам це, щоб ви не грішили. А коли хто згрішить, маємо заступника перед Батьком Ісуса Христа — праведника» (1 Ів. 2:1).

Для того щоб здобути фах юриста, потрібні роки наполегливого навчання, а щоб стати хорошим адвокатом — ще й чималий досвід роботи. Яким же був «послужний список» Ісуса Христа?

«Він, будучи в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним, але Він умалив Самого Себе, прийнявши вигляд раба, ставши

¹ Словник іншомовних слів. — К., 1985. — С. 22.

² Тут і далі в цьому реченні посилання на Біблію в перекладі о. Рафаїла Туркняка.

Адвокат найвищої категорії

подібним до людини; і подобою ставши, як людина, Він упокорив Себе, будучи слухняний аж до смерті, і то смерті хресної... Тому й Бог підвищив Його, та дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я, щоб перед Ісусовим Ім'ям вклонялося кожне коліно небесних, і земних, і підземних, і щоб кожен язык визнавав: Ісус Христос то Господь, на славу Бога Отця!» (Фил. 2:6–11).

1. Син Божий залишив Свою суверенну позицію в небі, свідомо позбавив Себе:

— **слави і честі:** «І тепер ти мене прослав, Батьку, в себе самого — тією славою, яку я мав у тебе ще перед тим, як постав світ»² (Ів. 17:5), «Я дав мій хребет на биття, а мої щокі на удари, а моє лице я не відвернув від вступу опльовання» (Іс. 50:6);

— **багатства:** «Знаєте бо ласку нашого Господа Ісуса Христа, що заради вас збіднів, будучи багатим, щоб ви збагатилися його убогством» (2 Кор. 8:9);

— **можливості незалежно використовувати Божі атрибути** всезнання: «А про той день або про годину не знає ніхто: ані ангели на небі, ані Син, а тільки Батько» (Мк. 13:32); всемогутності (приміром, 12 легіонів ангелів); всеосяжності (не міг бути одночасно в двох місцях, як, наприклад, під час смерті Лазаря).

2. Прийняв вигляд раба, ототожнив Себе з грішним людством.

«А Я серед вас, як слуга» (Лк. 22:27); «Бо Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох» (Мк. 10:45).

Ісус Христос став Боголюдиною, не на 50 % Богом і на 50 % людиною, а 100 % на 100 %. Наш обмежений розум не може цього осягнути! Він відчував спрагу — і йшов по воді; був голодний — і нагодував тисячі людей, маючи п'ять хлібів і дві риби; потребував відпочинку і сну — неодноразово воскресив померлих.

Безпомічне Дитя, народжене у віфлеємських яслах, водночас було Богом, Який створив і матір Марію, і земного батька Йосипа, землю, де стояли ясла, дерево, з якого ці ясла були виготовлені, золото, яке принесли мудреці.

Той, Кому вклонялися всі ангели, мив ноги учням: «Ісус... устає від вечері, і здіймає одежу, бере рушника й підперізується. Потому налив Він води до вмивальниці, та й зачав обмивати ноги учням, і витирати рушником, що ним був підперезаний» (Ів. 13:3–5).

3. Упокорив Себе.

Навіть за місцем Свого народження і походження:

«І сказав йому Нафаніл: Та хіба ж може бути з Назарету що добре?» (Ів. 1:46); «А ти, Віфлеєме-Єфрате, хоч малий ти у тисячах Юди, із тебе Мені вийде Той, що буде Владика в Ізраїлі, і віддавна постання Його, від днів віковихних» (Мих. 5:1).

Упокорився до найжахливішої і найганебнішої на той час смерті — хресної.

4. Вознісся як піднесений Господь.

Але як тільки Ісус Христос завершив Свою земну місію, Бог Отець почав стрімко підносити Його:

— мертве тіло Ісуса Христа зняли з хреста поважні люди;

— було здійснено помазання коштовними пахощами;

— поховання відбулося в новому гробі, у багатого;

— третього дня Бог воскресив Його з мертвих;

— після славного вознесення зайняв місця по правіці Отця Небесного: «Він був сьєвом слави та образом істоти Його, тримав усе словом сили Своєї, учинив Собою очищення наших гріхів, і засів на правиці величності на висоті» (Євр. 1:3).

Саме там зараз Ісус Христос звершує неоціненно важливе для нас служіння заступництва. Можемо лише уявити, що відбувається на небесах, коли людина молиться до Бога в ім'я Його Сина Ісуса Христа.

«Боже, я тяжко згрішив перед Тобою і немає мені виправдання, і закритий для мене вхід у Царство Твоє». — Бог святий, Він не має нічого спільного з гріхом. У Його святі небесні оселі не ввійде ніщо нечисте. Але Ісус Христос каже: «Отче, Я поніс його покарання. Моя кров, пролита на хресті, здатна очистити його від усякого гріха. Заради Мене, пробач і прийми цю душу в число дітей Своїх».

«У мене неслухняний син, що не скажу, — він перечить». — У Бога не було неслухняного Сина, і слово Його настільки авторитетне, що всесвіт постав, коли Він його промовив. Але Ісус Христос каже: «Я знаю, що переживає ця людина. Моїм словом теж нехтували, від Мене відверталися і навіть буквально затуляли вуха, коли свідчив Мій вірний свідок Стефан. Допоможи, Отче».

«Мене пограбували. Винесли останнє. Так гірко на серці. Як далі жити?» — Бог безмірно багатий. Він ні в чому не відчуває потреби. Але Ісус Христос каже: «А Я на землі часто не мав, де голови прихилити. Я і учні жили на скромні пожертвування, а Мій учень Юда постійно крав гроші із спільної скриньки. Будь милостивий, Отче».

«Боже, мене так болить голова і крутять коліна». — Бог невідчужливий фізичним немочам. Але Ісус Христос каже: «Я знаю, як болить голова, коли по ній б'ють палками, а голки терну впиваються в тіло. І коліна в Мене дуже боліли, коли Я до крові розбивав їх об палестинське каміння, знемагаючи під тягарем хреста. Допоможи, Отче, цій людині».

«У мене немає справжніх друзів. Найближча подруга перехопила нареченого». — «Отче. Потіш цю душу. Це дуже боляче, коли зраджують і відрікаються найближчі. Я пережив це, спостерігаючи за сплячими учнями в Гефсиманії, відчувачи зрадливий поцілунок і почувши спів півня».

«Господи, я стільки сили вкладаю у проповідь Євангелії, але мене ніхто не слухає». — «Отче, це дуже прикро, коли тобі не вірять. На землі Я не зміг вчинити багато чудес через невір'я людей. Вони втратили стільки неповторних можливостей. Дай ще сил і цьому служителю. Дякую, Отче».

«Наближається мій смертний час. Боже, почув! Боже, допоможи!» — Ісус Христос апелює до безсмертного Бога Отця: «У ім'я Моєї хресної смерті заспокой цю людину і прийми її духа, як Ти прийняв Мого».

Однак незабаром настане той час, коли Син Божий завершить Свою адвокатську практику для мешканців землі, тому що Бог Отець доручив Йому інше служіння — суддівське: «Бо Отець... весь суд віддав Синові... І Він дав Йому силу чинити і суд, бо Він Людський Син... бо надходить година, коли всі, хто в гробах, Його голос почують, і виходять ті, що чинили добро, на воскресення життя, а котрі зло чинили, на воскресення Суду (Ів. 5:22, 27–29). Тому не баріться скористатися послугами Небесного Адвоката!»

Віталій Гребенюк

Книга Йова

(подається у скороченому вигляді)

Серед інших книг Старого Завіту Книга Йова — загадка і філософська, і історична...

Для її розуміння важливо пам'ятати, що Старий Завіт — не збірка розрізнених книг. Старому Завіту властива цілком виразна єдність, і його особливе звучання та суть, його головна думка полягає в тому, що всі ми — знаряддя волі Божої.

Люди, які ремсвують на жорстокість або лукавство суддів і пророків Ізраїлю, спонукувані думкою, яка аж ніяк не стосується справи. Вони — християни; вони привносять у дохристиянську епоху суто християнську уяву про святість, тобто про те, що знаряддям Божим зазвичай бувають хороші люди. Таке розуміння глибше, сміливіше, прекрасніше, ніж старозавітне: виходить, що безвинність настільки могутня, що зрештою саме вона кроїть і перекроює світ.

Проте старозавітна думка простіша, вона зрозуміліша, ближча здоровому глузду: сила — це сила, хитрість — це хитрість, світський успіх — це світський успіх, а Бог застосовує їх для Своєї мети, як використовує сили природи. Він послуговується силою людини, як використовував силу мамонта, не надто зосереджуючись на тому, добрий цей мамонт чи ні. Не можу зрозуміти — невже простодушний скептик, читаючи про лукавство Якова, думає, що той, хто написав усе це, не здогадався, на відміну від нас, що Яків чинив мерзенно?

Ні, уява про честь змінилася не надто сильно! Однак скептик цей, як майже всі теперішні скептики, — християнин. Йому здається, що патріарх повинен бути зразком моральності, що Яків має бути святим. Але це — не дух Старого Завіту. Його герої — не діти Божі, а раби, величезні страшні раби, як східні джини, що служили Аладіну.

Головна думка більшої частини Старого Завіту — це самотність Бога. Господь — не тільки головний герой цих книг, Він — єдиний герой. Перед чіткістю Його мети наміри всіх інших безглузді й автоматичні, немов у тварин; перед вагомністю Його всі сини плоті, немов тіні. Знову й знову чується: «Сам один Я чавило топтав, і не було із народів зо Мною нікого!» (Іс. 63:3). Усі патріархи й пророки — просто знаряддя Його, зброя, тому що Господь — муж війни. Навин для Нього — бойова сокира, Мойсей — мірило, Самсон — тільки меч, Ісає — тільки сурма.

Святі подібні до Бога, вони — ніби Його крихітні статуї. Людина Старого Завіту схожа на Бога не більше, ніж пилка або молоток схожі на теслю. Ось ключ до ізраїльського Писання, ось головна його риса. Звичайно, у цьому Писанні дуже багато і справжнього гумору, і високих почуттів, і сильних натур — їх завжди чимало у великій стародавній словесності. І все ж головне не в цьому; головне в тому, що Бог не просто сильніший від людини, не просто більший від людини — Він незмірно неосажніший, Він настільки мудріший, що перед Ним ми розпливчасті, нерозумні, безглузді, як тварини, що гинуть.

«Він Той, Хто сидить понад кругом землі, а мешканці її немов та сарана» (Іс. 40:22). Можна сказати й так: Старий Завіт так сильно підкреслює особистість Бога, що люди в ньому чи не безликі. Якщо Його гігантський розум не замислив чогось, цього нібито й немає; воно нестійке, порожнє. «Коли міста Господь не пильнує, даремно сторожа чуває!» (Пс. 126:1).

Словом, Старий Завіт просто радіє думкою про мізерність людини перед задумом Божим. Книга Йова відрізняється тільки тим, що саме в ній постає питання: який же цей задум? Чи вартий він хоча б жалюгідної людської участі? Безперечно, легко пожертвувати нашою незначною волею заради волі, що значно мудріша й милостивіша. Але чи милостивіша вона, чи мудріша? Нехай Господь використовує Свої знаряддя; нехай Він ламає їх. Але що Він робить, для чого ламає? Заради цього питання вирішимо ми загадку Йова як загадку філософську.

Мало сказати, що Книга Йова — одна з найцікавіших древніх книг. Краще сказати, що це — одна з найцікавіших книг сучасних. Звичайно, і те, і інше твердження буде неповним, тому що й глибока віра, і глибоке невір'я завжди і древні, і нові; якщо філософія не вічна, це не філософія.

Популярна в наш час фраза: «Така моя думка, але, можливо, я помиляюся» напрочуд нерозумна. Якщо ти так говориш, виходить, це — не твоя думка. Популярна фраза: «У кожного свій світогляд, ось це — моє, воно мені підходить» — знак слабоумства. Світогляд формується не для того, щоб пасувати людині; він створюється, щоб пасувати світу. Приватна віра так само немислима, як приватне сонце або приватний місяць.

Перша втіха розуму, яку дарує Йов, — це те, що вся книга наповнена прагненням довідатися, як усе відбувається насправді; дізнатися, що є, а не що нам здається. Якби її писали зараз, Йов і його співрозмовники прекрасно порозумілися б, приписавши свої розбіжності різниці темпераментів, вирішивши, що втішители — за природою оптимісти, а Йов — песиміст, і жили б мирно, як живуть до пори до часу ті, хто примирився з неправдою.

Але якщо слово «песиміст» значить хоч що-небудь, Йов — аж ніяк не песиміст. Він один здатний заперечити всю нинішню нісенітницю про всевладдя темпераменту. Чого-чого, а похмурості в ньому немає. Якщо спрага щастя й готовність на щастя звуться оптимізмом, він — оптиміст, але скривджений оптиміст. Він жадає від світу виправдань не тому, що хоче їх відкинути, а тому, що хоче

їх прийняти. Він жадає від Бога пояснень, як їх вимагає дружина від улюбленого, шанованого чоловіка.

Він сперечається із Творцем, тому що Ним пишається. Він навіть свариться з Ним, але не сумнівається, що в «супротивника» є не зрозумілі йому виправдання. Яким прекрасним є зухвальство: «О, якби мене вислухав хто! Оце підпис моєї руки: Нехай Всемогутній мені відповідь, а ось звій, зо скаргою, що його написав мій противник...» Йому й на думку не приходить, що запис може бути поганим. Він хоче, щоб його переконали, тобто думає, що Бог може його переконати. Скажу знову: якщо слово «оптиміст» значить хоч щось (у цьому я не впевнений), Йов — оптиміст. Він потрясає основи землі й безумно б'є в небеса, він вражає зірки — але не для того, щоб вони замовкли, а для того, щоб вони заговорили.

Так само ми можемо сказати і про прописних оптимістів, утішителей. Якщо слово «песиміст» значить хоч щось (я й отут не впевнений), їх варто скоріше зарахувати до песимістів. Справді, вони щиро вірять не в те, що Господь благий, а в те, що Він дуже сильний, і тому краще назвати Його благим. Я згрішу проти правди й проти милості, якщо зарахую їх до поборників еволюції; але є в них щось, що ріднить їх із головним переконанням цих бадьорих учених.

Вони завзято повторюють, що все у світобудові сходиться, хоч якоюсь мірою добре, якщо багато поганих речей — на своєму місці. Ми побачимо, як Господь у найкращих, найвищих віршах книги перевертає з ніг на голову саме це твердження.

Коли, уже під кінець, раптово з'являється Бог, виникає несподівана, дивовижна тема, що й надає низи небаченої величі. Увесь час усі люди, особливо Йов, запитували про Бога. У гіршого автора Бог — так чи інакше — на ці питання відповів би. Але тут Він Сам ставить запитання про Себе. У цій драмі скепсису головний скептик — Господь. Він робить саме те, що робили завжди великі поборники віри — скажімо, те, що робив Сократ: обертає раціоналізм проти нього самого. Він як би говорить, що, якщо вже запитувати, Він поб'є й на цьому поприщі все, до чого думається людина.

Ведений найтоншим чуттям, автор змушує Бога погодитися на якусь рівність із супротивником. Він хоче, щоб двобій був рівним і чесним: «Підпережи-но ти стегна свої, як мужчина, а Я буду питати тебе, ти ж Мені поясни!» Всемогутній іде на велику, сміливу смиренність. Він хоче, щоб Його судили; Він просить тільки того, чого прохатиме всякий підсудний — права запитувати позивача. Що там, подібність із судом Він заводить ще далі; адже, властиво, перше питання Його до Йова — саме таке, яке поставив би справжній відповідач. Він запитує Йова, хто він. А Йов, людина розумна, подумавши, доходить висновку, що цього не знає...

Розмовляючи з тим, хто так гаряче відстоює сумнів, мабуть, не варто радити йому припинити сумніватися. Краще сказати, щоб він сумнівався далі, більше, сумнівався що не день, то ще в чомусь, доки нарешті, в осяянні, не засумнівається в самому собі.

Отож, перше в промові Бога — це те, що Господь не вирішує загадки, а ставить. Друге, з цим пов'язане, робить книгу «релігійною», а не філософською: як це не дивно, Йова задовольняє перерахування незбагнених фактів. Власне, загадки Божі складніші й таємничіші від загадок Йова; однак до промови Господа Йов утішитися не міг, після — утішився.

Він нічого не дізнався, але відчув грізний дух того, що занадто прекрасне, аби про нього можна було розповіс-

ти. Господь не бажає розкривати Своєї мети, і саме це, немов полум'яний перст, указує на Його мету. Загадки Божі втішають більше, ніж відповіді людські.

Бог докоряє і того, хто Його звинувачував, і тих, хто Його захищав; вражає тим самим методом і песимістів, і оптимістів. Утішители втішали поверхово, машинально, і тому їхні слова обертаються проти них з такою красою й мудрістю. Механічний оптиміст намагається виправдати світ на тій підставі, що світ розумний і цілісний. Світ тим і хороший, говорить він, що його можна пояснити.

Саме на це Бог розгнівано відповідає, що якщо світ і хороший, то лише тому, що людям його пояснити неможливо. Він наполягає, Він показує: «Чи є батько в дощу, чи хто краплі роси породив? Із чиєї утроби лід вийшов, а іній небесний хто його породив?» Мало того, Він підкреслює виразну й відчутну алогічність світу: «...щоб дощити на землю безлюдну, на пустиню, в якій чоловіка нема...»

Господь змушує нас побачити світ на чорному тлі небуття. Господь змушує Йова побачити дивовижний світ, навіть якщо для цього потрібно показати світ незрозумілий. Щоб здивувати людину, Бог стає богохульником; можна сказати, що Він стає безбожником. Показуючи Йовові одну за одною різні істоти — коня, орла, осла, ворона, павича, страуса, крокодила, — Він так описує їх, що вони стають чудовиськами. Усе це разом — якийсь псалом, якась пісня подиву. Творець дивується з того, що створив.

Ось вона, третя властивість книги: Йов ставить знак питання, Бог відповідає знаком оклику. Замість того щоб пояснити світ, Він стверджує, що світ набагато безглуздіший, ніж думав Йов. Але й цього мало: у Божі слова автор — з тією несвідомою точністю, яку ми часто бачимо в древньому епосі, — вклав ще одну, дивовижну якість.

То тут, то там, у метафорі, в образі, у дужках раптом проглядається, що таємниця Господня — радісна, а не сумна. Натяки ці майже випадкові, як світло крізь щілинку дверей, немов Всемогутній їх Сам не зауважує; але в суто поетичному розумінні важко переоцінити їхню інстинктивну легкість і точність.

Погляньмо, приміром, на відомий текст, де Яхве з нищівним сарказмом запитує Йова: «Де ти був, коли землю основував Я?» — і мимохіть, немов бажаючи уточнити дату, додає, що сини Божі викликували тоді від радості. Або ще: згадуючи сніг і град у переліку всього, що трапляється, Він говорить про них як про скарб, який береже на день бою, ніби натякаючи на ту останню битву, у якій нарешті спопелиться зло...

Бог не сказав Йовові, що той покараний за гріхи або для його ж блага. Ми знаємо із прологу, що Йов страждав не тому, що був гірший від інших, а тому, що був кращий. Урок цієї книги в тому, що людину втішить лише парадокс. Не буду говорити, що чекало попереду дивну істину про найкращого з людей у злому світі. Але й так зрозуміло, що в найтоншому, найглибшому значенні лише одна Людина в Старому Завіті — Особистість; і провіщений раб Яхве стражданнями Йова. 🐦

Гілберт Честертон

Гілберт Кім Честертон (1874–1936) — британський письменник, християнський мислитель і журналіст кінця XIX — поч. XX ст. Автор поезій та п'єс, біографій, апологітичних християнських творів, художньої прози в жанрах фентезі та детектив (серія детективних оповідань про отця Брауна), літературний та мистецький критик.

Віра, любов і добро

Темою цього числа часопису є розуміння святого Бога. Безліч разів у Слові Божому ми зустрічаємо характеристику Господа як святого Бога. Це одна з надзвичайно важливих тем Біблії. Божий заклик до праведного життя базується на словах: «Будьте святі, — Я бо Святий» (1 Петр. 1:16).

Сьогодні ми поговоримо про те, як святість Бога впливає або повинна впливати на життя простих людей, із отцем Данилом, деканом Рівненського благочиння, настоятелем церкви святого Першомученика архідиякона Степана (УАПЦ).

— Як Ви увірували в Бога?

— З тих часів, коли я був маленьким хлопчиком, мені дуже запам'яталось свято Пасхи. Тому що маленькими дітками ми поночі насилу піднімались на дзвіницю, світлою седмицею ходили дзвонити в дзвони, бо у нас такий звичай був, та й сьогодні є. Ще запам'яталось, як з мамою ми святости паску. Це було ще до школи. А коли я уже почав ходити до школи, то пам'ятаю, як на великі свята директор школи стояв на одних воротах, а завуч — на інших, щоби дітей не пускати до церкви. Та так лише виникали суперечки між батьками і вчителями. Звичайно, це не була ініціатива вчителів. Проте так тоді було, і моя мама казала в подібних ситуаціях: «Я своїх дітей годую, і я своїх дітей веду туди, куди хочу». Ця ж дорога була дорогою до храму. І мені дуже до серця припало ходити до храму.

Зимою ходив менше, бо церкву не опалювали і батьки мене шкодували, а літом — так, щотижня. У нас і до сьогодні збереглось дві церкви в селі. Я ходив у ту, що була ближче, це церква Вознесіння, хоча часами, на великі свята, ходили і в дальню церкву Успіння Божої Матері. Я з мамою і сестричкою постійно відвідували церкву.

Та й виховання батьківське було таке: помолитись за обідом і ввечері подякувати. А зранку, як встанеш, — подякувати за те, що Бог дарував новий день. Так і прищепилась ця віра і любов до Бога.

— Як Ви стали священиком?

— У мене ще в дитинстві виникло бажання стати священнослужителем. Але тоді проблемно було поступити в семінарію. Фактично, із західних областей України не так уже й радо приймали на навчання. Та люди знаходили різноманітні способи, щоби досягти свого. Я, наприклад, був приписаний у Росії, бо мій швагро був священиком у Росії. Він мене приписав до себе, і там я поступив на навчання. У Росії я й розпочав служіння священика.

А вже коли Україна стала незалежною, то я відразу ж переїхав на Рівненщину. З березня 1991 року я в Рівному.

— Яке місце в сучасному світі займає віра в Бога?

— Ви знаєте, напевне дуже мало людей, лишень якась маленька частинка є тих, хто не має віри в Бога. А так, в основному, майже всі люди вірять у Бога, мають надію на Бога. Бо немає тепер затятих атеїстів.

Якби всі церкви, усі конфесії ще більше працювали, то таких людей стало би менше. Я маю на увазі не в світі, а саме Україну, ситуацію в нашій державі.

— Як розуміння того, що Бог святий, впливає на людей?

— Пізнаючи й виконуючи Божі заповіді, які є справедливі, можна зрозуміти й пізнати, що Бог є святий. Адже кожна людина, впадаючи в якийсь гріх, передумує і

переосмислює його і питає себе: «Навіщо я це зробив» (хоча й пізно так думати, бо вже зробив). Саме це відкриває для людей, яким святим є Бог. Але так Господь учить нас жити по волі Божій.

Потрібно жити так, як Бог святий наказує нам жити в цьому земному житті. Адже Його воля є святою і доброю для людей. І як так житимемо, то почнемо більше розуміти Бога, а це дасть нам можливість ще більше жити по Його волі.

— Чи є в сучасному світі усвідомлення того, що наше життя повинне відображати Бога, в якого віримо?

— Спілкуючись із людьми, я помітив наступне: лише частково є таке усвідомлення. Молодь, наприклад, на сьогодні не розуміє цього, бо хоче жити за своєю волею. Вони сьогодні начитані, обізнані, та це не приносить їм розуміння духовних істин. Їм просто хочеться жити, як їм заманеться, і не приймати нічого близько до серця. Проте, коли з'являються сім'ї, діти, коли приходить пора брати відповідальність на себе, то вони потроху починають розуміти, що наш стиль життя показує те, у що ми віримо.

— Люди сьогодні не живуть так, як Ви кажете, і не до кінця розуміють навіть вислів «жити в страху Божому».

— Так, на сьогодні це поняття стало неактуальним. Я маю на увазі, що люди не задумуються про це. А їхнє життя показує, що якраз цього страху й немає. І це призводить до того, що в житті людей немає нічого святого. Нема нічого, що було б важливішим за оте матеріальне й земне, за що вони готові були б боротись.

Ми зараз будуємо нову церкву в м. Рівному, яка могла би вмістити більшу кількість

вірян. Місце під неї виділили в полі, а там погані ґрунти, і ми змушені монтувати залізобетонні конструкції. Будуємо церкву з колонами. Так от, нещодавно в нас украли чотири таких конструкції. Украли в церкві!.. Як кажуть, вони навіть ризи в самого Бога вкрадуть!

Немає в людей страху Божого, ті, хто мав цей страх, уже померли, а ті, хто живе сьогодні, не мають його, хоч і ходять до церкви. Проте варто сказати, що покоління, яке виросло в Радянському Союзі, набагато важче наставити на Божий шлях, ніж молодь.

— Тобто Ви цілеспрямовано працюєте з молоддю?

— По можливості, адже наша церковка на Грабнику (це один з найстаріших районів у м. Рівному) — маленька, старенька. Та й під боком — новий великий Покровський собор. Проте зараз, як я уже казав, ми будуємо нову церкву. І, з Божою поміччю, коли ми її збудуємо, то тоді наша церква буде десь як Воскресенський собор¹ і вміщуватиме понад 250 людей. У цокольному приміщенні передбачені місця для класів і різноманітних занять із людьми. Я думаю, тоді ми матимемо можливість охопити більше людей.

Молодь сьогодні не поспішає в церкву. Вони, як і більшість людей, — святкові християни, як я кажу. Тобто на свято людей багато, а так — мало хто розуміє, що з Богом потрібно жити кожен день. Тож протягом року молоді люди, в основному, приходять в церкву із батьками. Тому моя відповідальність полягає в тому, щоби мати ґрунтовне навчання із ними на сповіді, щоби доносити Слово Боже до усіх людей, яких Бог приводить у церкву.

— Наскільки важливим є виховання підростаючого покоління на християнських цінностях?

— Це надзвичайно важливо. Я намагаюся використати кожную нагоду, щоб поспілкуватися з молодими людьми. Як ми вже говорили, у нас люди приходять у церкву тільки на великі свята. Та саме під час великого посту є чудова можливість спілкуватися із молодими людьми, наставляти їх. І от, коли поспікуєшся з молоддю, то бачиш, що вони багато беруть із такого спілкування. Уважно слухають наставників, а кожен священик має бути наставником, багато виносять доброго, прислухаються до настанов, виходять натхненними з церкви. Аж серце радіє, дивлячись на це, бо після таких духовних бесід вони починають краще ставитися до ближніх, до батьків, до вчителів. А я вважаю, що вчителі й наставники — то немов другі батьки, які вчать молодих життєвих істин.

Якби ця молодь ходила в церкву не лише на свята, то вони б ще більше пізнали Бога і з цього було би більше користі і державі, і суспільству, і найперше самим людям. І зла було би менше, й добра було би більше.

Якби держава дала зелене світло вкладатися церквам у молодь, то це було би великим плюсом для нашої держави, для народу. Всім нам.

— Що б Ви побажали людям, які працюють на ниві виховання молоді і, зокрема, учителям християнської етики?

— Найперше, терпіння, великого терпіння. Адже є різні діти, які по-різному сприймають усе. Тож вчителям потрібно мати багато терпіння, щоб доносити Божі істини до дітей.

Наше християнське життя базується на вірі в Бога, любові і добрі. Нехай би ці три складові були прищеплені дітям тими викладачами, які присвятили себе цій справі. Можливо, плоди їхньої праці ми побачимо не сьогодні. Проте, як апостоли, які сіяли добро тоді, а ми пожинаємо плоди віри зараз, так і ці вчителі — їхня праця буде видною не відразу. Але мине час, і за рік, два, три ми зможемо побачити той прекрасний урожай християнської любові та добра в душах їхніх учнів. 🌱

Розмовляв Олег Блощук

¹ Воскресенський собор — центральний собор в м. Рівному, який зберігся ще від початку XX ст. У радянські часи там був музей атеїзму. Пізніше, на зорі незалежності України, цю будівлю передали вірянам.

Суд над Христом

Закон і беззаконня

Євангельська розповідь про суд над Христом коротка й лаконічна. З неї видно, що судили Ісуса несправедливо. Однак те, що було зрозуміло євангелістам, першим християнам, не завжди очевидне для нас.

Закон...

Євангелія відомо, як люто ненавиділи Ісуса релігійні лідери Юдеї, скільки було спроб учинити над Ним розправу. У Ньому вбачали небезпечного бунтівника, руйнівника устоїв, самозванця й богохульника. А відтоді, як Він привселюдно воскресив мертвого Лазаря, рішення знищити Ісуса стало остаточним. Для цього спеціально зібрали синедріон на чолі з первосвященником, релігійним керівником Ізраїлю. «Отож, від того дня вони змовилися, щоб убити Його» (Ів. 11:53). Проте зробити це було не так просто.

Дві тисячі років тому судочинство в Юдеї здійснювали не за «законами джунглів». Тим паче, коли розглядали питання життя і смерті. Проти підозрюваного потрібно було розпочати судову справу і довести її до кінця. А єврейське право тим і відрізнялося від знаменитого римського, що, залишаючись на законних підставах, винести смертний вирок невинній людині було дуже важко, майже неможливо.

Римляни провадили дуже обмежену політику щодо завойованих країн, дозволяючи їм зберігати свою ідентичність, культурні та релігійні традиції. В Юдеї завойовники не нав'язували римського права, але залишили євреям їхнє традиційне судочинство. Згідно з Талмудом, судовий орган під назвою «малий синедріон» існував у кожному ізраїльському місті з населенням понад 120 людей. Він складався з 23 суддів. Над усіма цими малими синедріонами стояв верховний суд Ізраїлю — великий синедріон. За єврейською традицією він був започаткований Мойсеєм, коли Бог наказав йому взяти собі на допомогу для управління людьми сімдесят старійшин (Чис. 11:16–17).

Як відомо з єврейських джерел, синедріон складався з 72 людей. Це

був найвищий законодавчий, адміністративний і судовий орган країни. Однак на час римського завоювання його велич дещо затьмарилася, особливо коли римляни позбавили його права виконувати смертні вироки.

Проте синедріон продовжував присуджувати смертну кару. До того ж, це було виключно його право. Але будь-які такі пропозиції повинен був схвалити римський намісник Юдеї. І це не було пустою формальністю. Намісник міг провести власне розслідування, переглянути або відмінити вирок євреїв.

Але повернімося до ізраїльської судової системи. Підозрюваний, якому загрожувала страта, не відразу потрапляв на верховний суд. Спочатку він проходив середню судову інстанцію. Керівник малого синедріону допитував підозрюваного і, якщо вирішував, що той справді заслуговує на страту, — збирав засідання великого синедріону, який і ухвалював остаточне рішення.

Ведення кримінальної справи юдеями помітно відрізнялося від римської практики. Жодну справу не могла ініціювати сама влада. Процес розпочинався лише за поданням свідків. І їх повинно було бути щонайменше два. Свідками могли бути лише безпосередні очевидці злочину. Свідчення на зразок «я чув від когось» не приймали. Але навіть якщо перед судом стояли очевидці, закон вимагав, щоб вони були високоморальними людьми. Родичі — як суддів, так і звинувачених — свідками бути не могли.

Покази свідків — спеціальна тема. Вимагалось, щоб вони збігалися не лише в основному, але й у всіх дрібних деталях. Свідки говорили окремо один від одного, і через найменшу різницю у показах свідчення відхиляли. Якщо хтось із свідків виступав «за» звинуваченого, то він уже не міг змінити своїх показів на

«проти», хоча зворотне дозволялося. Але навіть якщо всі інші умови були виконані і свідчення двох свідків збігалися абсолютно в усіх деталях, судді все одно намагалися врятувати підсудного. І в цьому була ще одна відмінність давньоєврейського права від римського. Згідно з останнім, незнання закону не звільняє від відповідальності. Не так було в давніх євреїв. Судді пропонували свідкам низку запитань, наприклад: «Чи знав звинувачений про покарання, яке йому загрожує?», або «Чи намагалися ви застерегти його від скоєння злочину?» Якщо на ці запитання звучали негативні відповіді, вирок пом'якшувався.

Після цього відбувалися тривалі дебати суддів. У них могли брати участь і кандидати до великого синедріону, однак лише тоді, коли їхня думка була на користь звинуваченого. Коли всі бажаючі висловилися, переходили до голосування. Розпочиналося воно з наймолодших членів синедріону, щоб думка старших і авторитетніших суддів ніяк не могла вплинути на них. Вирок виносився більшістю голосів. Але якщо для виправдання потрібна була перевага всього лише в один голос, то для звинувачення — у два.

Якщо у римлян когось засуджували до страти — вирок виконували відразу. В Юдеї виконання вироку відкладали щонайменше на добу. Через 24 години після того, як синедріон виносив смертний вирок, він збирався знову. Причому засідання мало на меті лише одне — виправдати підсудного, тому що ті судді, які вже висловилися на користь звинуваченого, тобто виправдали його, не могли змінити своєї думки. А ось навпаки — можна було.

І лише тоді, коли й цього разу синедріон не змінював свого рішення, злочинця вели на страту. Але навіть тут єврейське судочинство залишало

можливість виправдати підсудного. Процесію супроводжувала спеціальна людина, яка йшла до того місця, звідки можна було побачити двері суду. Далі процесію супроводжувала вже інша людина, яка доходила до того місця, звідки можна було побачити першу, і т. д. Біля дверей суду також стояла людина, і якщо в останню хвилину хтось приходив до синедріону й повідомляв про нові обставини справи, які могли виправдати злочинця, вона подавала знак, процесія поверталася і суд поновлювався.

І останнє, що варто сказати про давньоєврейське судочинство. Великий синедріон міг проводити засідання лише вдень. У жодному разі не можна було вирішувати питання вночі або в святкові дні. А оскільки між першим та другим засіданням повинна була пройти доба, то процес не можна було розпочинати напередодні свята або суботи (єврейського дня спокою).

Таким було кримінальне судочинство юдеїв часів Ісуса Христа. Вони повинні були діяти за принципом: краще відпустити десять винних, аніж покарати одного невинного. Читаючи всі ці закони (зафіксовані в Талмуді), чітко бачиш, що вони походять із Біблії і проникнуті її духом. Ці закони пронизані ідеями милосердя і презумпції невинуватості підсудного, вони набагато м'якші й гуманніші від знаменитого римського права, яке покладено в основу законодавства сучасної Європи.

... і беззаконня

Сьогодні, читаючи скупі євангельські рядки про суд над Христом, ми дивуємося і не завжди розуміємо, що там відбувалося. Але в євангелістів і в думках не було пояснювати все це. Адже вони — євреї — прекрасно знали свої закони, або, краще сказати, добре розуміли, яке беззаконня вершилося у великому синедріоні в ніч з четверга на п'ятницю 14-го дня місяця нісана, за кілька годин до смерті Христа. Перенесемося думками в ту далеку ніч.

Після арешту Спасителя провели сонними вулицями Єрусалима в дім тестя первосвященника Кайяфи на ім'я Анна. Це була дуже впливова людина, засновник роду первосвященників, які правили Юдеєю понад п'ятдесят років.

Як уже зазначалося, підозрюваний не міг відразу стати перед великим синедріоном, не пройшовши малий. Можливо, Анна був керівником місцевого єрусалимського синедріону. Проти Ісуса вирішили розпочати судовий процес. Це мо-

гли зробити лише свідки «злочину». Однак ніяких свідків у домі Анни не було. І він сам намагається ініціювати процес, запитуючи Христа про Його учнів і вчення. Дослідники Євангелія стверджують, що Анна намагався спровокувати Ісуса на якісь слова, за які можна було б ухопитися і, витримавши всі формальності, порушити кримінальну справу.

Але факт відсутності свідків указує на порушення процедури — тобто, процес не повинен був навіть розпочатися. На відсутність очевидців Його «злочинних дій» указує Сам Христос, промовляючи до Анни: «Я світові явно казав. Я постійно навчав у синагозі й у храмі, куди всі юдеї збираються, а таємно нічого Я не говорив. Чого ти питаєш Мене? Поспитайся тих, що чули, що Я їм говорив» (Ів. 18:20–21).

У відповідь відбулося наступне порушення закону. Один із слуг Анни вдарив Ісуса в обличчя, хоча єврейський закон категорично забороняв бити підозрюваних, надаючи їм повну свободу слова. Нічого не добившись, Анна посилає Спасителя до свого зятя — первосвященника Кайяфи. У домі Кайяфи пізно вночі зібрався великий синедріон. Ісус увійшов до зали, де півколом сиділи судді. У центрі — Кайяфа. Зайняли свої звичні місця два секретарі — один праворуч, щоб записувати свідчення на користь відповідача, другий ліворуч для запису звинувачень. Усе було, як звичайно. Типовий був одяг суддів: біле шовкове покривало, накинута поверх чорної мантиї-тоги. Незвичайною була тільки постать Підсудного і вирок, підготовлений уже заздалегідь. Тепер за будь-яку ціну великому синедріону це потрібно було узаконити.

Перед очима суддів пройшла низка свідків — точніше, лжесвідків. Але навіть небагатомовне Євангеліє зауважує, що їх доказів було недостатньо. Ми пам'ятаємо, як уважно єврейське судочинство ставилося до показів свідків. Можна припустити, що не знайшлося навіть двох людей, які б говорили однаково. За законом Ісуса повинні були негайно відпустити, але це не входило до планів синедріону. Зрозумівши, що від лжесвідків, квапливо зібраних на вулицях сплячого міста, толку не буде, Кайяфа вирішує діяти самостійно. Він утає зі свого місця і підходить до Христа зі словами: «Ти нічого не відповідаєш на те, що свідчать супроти Тебе?» Ісус мовчить.

І Господь, і Кайяфа знали, що за єврейськими законами обвинувачений не може виступати проти себе. Навіть якби підсудний раптом почав на себе наговорювати, його ніхто не

слухав би і таке свідчення не бралось б до уваги. Лише безпосередні очевидці злочину могли свідчити проти людини. Якби обвинувачений міг сам довести свою провину — навіщо тоді закон про двох свідків?

Але Кайяфа на цьому не зупиняється. Він промовляє: «Заприсягаю Тебе Живим Богом, щоб нам Ти сказав, — чи Христос Ти, Син Божий?» Для кожного єврея присягання іменем Божим було священним. Але в судових процесах воно могло застосовуватися лише до свідків, а ніяк не до підсудних. Так закон турбувався про самих підсудних. Уявіть людину, що стоїть перед обличчям смерті. Але вона знає, що, давши неправдиву клятву іменем Божим, отримає свободу. Звичайно, не всі скористаються цим, але... І ось, щоб не додавати до злочину правопорушника ще один гріх, єврейський закон не застосовував присяги щодо відповідача.

У відповідь на заклики Ісус сповідує Себе Сином Божим, а первосвященник рве на собі тогу від підборіддя до пояса на знак того, що він чує богохульство, а це один із найтяжчих злочинів. Синедріон ухвалює вирок: достойний смерті. І знову ж таки, всупереч закону друге засідання синедріону відбувається не через добу, а через кілька годин. Але воно, звичайно, нічого не змінює в долі Обвинуваченого. До речі, через 24 години судді й не змогли б зібратися, тому що наближалось свято Пасхи, яке триває у євреїв цілий тиждень.

Так закінчився цей судовий процес. Господа відвели до Пилата, щоб той затвердив смертний вирок. І коли римський чиновник почув від єврейського натовпу, що Ісус повинен померти, тому що Він назвав Себе Сином Божим, то злякався і зажадав пояснень від Спасителя, заявивши, що має владу розп'ясти або відпустити Його. Господь відповів: «Надо Мною ти жодної влади не мав би, коли б тобі зверху не дано було; тому більший гріх має той, хто Мене тобі видав».

Ці слова означають, що і перед великим синедріоном, і перед Понтієм Пилатом Спаситель стояв лише тому, що Сам захотів цього. Бог добровільно віддав Себе в руки людей, які вирішували Його долю. Він знав, яким буде рішення — Хрест. Це рішення залишається на їхньому сумлінні. Але для християн без Хреста ніколи не було б пасхальної радості, воскресіння і вічного життя з Богом. 🕊

Роман Маханьков

<http://www.foma.ru/article/index.php?news=1450>

Ріка життя

Вустами мудрого царя Соломона (Пс. 126:3) Слово Боже (Біблія) називає дітей спадком від Господа, нагородою від Нього. Цей спадок і ця нагорода подаровані, перш за все, батькам цих дітей, але не тільки їм, але й усьому суспільству. І, безумовно, Бог довіряє дітей також і вчителям, які за своїм покликанням повинні сіяти розумне, добре, вічне в дитячих серцях.

Таким чином, завдання кожного вчителя-християнина полягає в тому, щоб, здійснюючи навчально-виховний процес, зуміти посіяти в дитячих душах добре, розумне й вічне зерно духовної спадщини українського народу. Що може бути благороднішим і прекраснішим, ніж місія вчителя-християнина? Учителя, який усі свої обдарування використовує для спасіння дитячих душ, які черпають необхідні істини із живого джерела ріки життя. Ось чому саме таку назву має наша школа — «Ріка життя»

Сійте розумне, добре, вічне.

М. О. Некрасов

Спеціалізована загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів з поглибленим вивченням іноземних мов (англійської і німецької) «Ріка життя», недержавної форми власності, заснована громадською організацією «Культурно-просвітницький Центр сприяння розвитку християнської культури і освіти». Ось, як це відбувалося.

♦ 1997 р. — народження ідеї створення у Києві загальноосвітньої школи з орієнтацією на християнські цінності моралі та етики. Ця ідея належала Рінусу Гоупману (Нідерланди), Данилові Виноградському (м. Житомир), Людмилі Величко (м. Київ).

- ♦ Школа почала свою діяльність із 2002 р.
- ♦ 2002–2005 рр. — отримання ліцензії на І ступінь навчання.
- ♦ 2005–2009 рр. — отримання ліцензії на надання початкової загальної освіти у сфері загальної середньої освіти.

- ♦ 2004 р. — створення проекту й початок будівництва приміщення школи.
- ♦ 1 вересня 2006 р. — урочисте відкриття щойно збудованої будівлі для навчання — школи «Ріка життя». Цього ж року школа отримала ліцензію на діяльність II ступеня (надання базової загальної середньої освіти) на 2006–2011 рр.
- ♦ 2010 р. — школа пройшла державну атестацію й отримала Свідоцтво про атестацію (наказ Головного управління освіти і науки від 17.06.2010 р., № 122).
- ♦ 2011–2016 рр. — отримання ліцензії на діяльність І–ІІІ ступенів навчання (протокол КМРЕР № 5 від 03.11.11 р., наказ ГУОН від 04.11 р., № 230).

Сьогодні СЗНЗ «Ріка життя» — це триповерхова цегляна споруда з просторими світлими класами, широкими коридорами, бібліотекою, спортивною залом, приміщенням для харчування, медичним кабінетом. Школа має достатню матеріально-технічну базу для забезпечення навчально-виховного процесу. Всі учні й учителі забезпечені навчальною та методичною літературою, яка відповідає вимогам МОН України. Склад учнів неоднорідний, проте більшість учителів — це свідомі християни, а отже — це згуртований колектив однодумців, який використовує у своїй роботі:

- ♦ інноваційні методики навчання;
- ♦ уроки християнської етики;
- ♦ приділяє увагу музично-поетичному розвитку учнів;
- ♦ поглиблене вивчення англійської та німецької мов;
- ♦ допомогу батькам у формуванні християнських цінностей у свідомості дітей, їхнього духовного й культурного світобачення;
- ♦ сприяння гармонійному й усебічному розвитку дітей.

Весь навчально-виховний процес у школі «Ріка життя» спрямований на соціалізацію дитини в суспільстві через планомірне створення умов цілеспрямованого розвитку й формування в дитини навичок духовно-ціннісної

Свято Букваря

Година спілкування учнів 4-го класу

орієнтації в житті. Так, у 2010 р. учителі початкової школи почали роботу над впровадженню проекту «СОП» (Спеціальні освітні проблеми) для допомоги в навчанні дітям, які цього потребують. У 2011 р. у навчально-виховному процесі була розпочата робота за ДПК «Універсал» (Діагностично-проектний комплекс «Універсал»), зміст якого спрямований на виявлення індивідуальних та колективних проблем у вихованні школярів та їх подолання. З цього питання школа співпрацює з Інститутом обдарованої дитини АПН України. Вирішуючи навчально-виховні завдання, школа також має тісні зв'язки з Національним фондом культури України, який очолює Борис Олійник, а також багаторічний плідний зв'язок із Національним державним музеєм літератури.

При школі працюють такі гуртки, як: «Чарівний пензлик», яким уже понад шість років керує професійний художник В. Г. Котляров, хор учнів 1–4 класів, ВІА учнів 5–9 класів; предметні гуртки — з англійської та німецької мов, математики, художнього слова; студії: музична (клас фортепіано) і хореографії. Плануємо запровадження технічних гуртків за сприяння Вищого політехнічного училища №40, яке розташоване неподалік від школи.

Учні школи відвідують музеї міста Києва, театральні вистави, художні виставки. Часті гості в школі — молоді актори театру «Престиж», спектаклі якого мають анти-тютюнову, антиалкогольну та антинаркотичну спрямованість, а також про правила дорожнього руху та етикет.

Щороку до школи приїжджає християнська молодь із США, яка привозить із собою веселу спортивну програму, а також християни із Нідерландів, які опікуються багатодітними сім'ями наших учнів.

«Слабка та нещасна та суспільність, яка складається із нещасливих сімей», — ці слова належать відомому служителю УГКЦ Андрею Шептицькому. Справді, сім'я — це та суспільна ланка, яка створює ланцюг, що утримує на собі цілу державу. На жаль, цей ланцюг сучасної України надто слабкий. Тому педколектив СЗНЗ «Ріка життя» приділяє велику увагу залученню батьків до участі у шкільних справах, формуючи в них почуття небайдужості до рідних дітей, зацікавленості у їхньому шкільному житті, навчальних успіхах, вміння знаходити в своїй дитині те, за що її можна похвалити, пишатися нею. 📖

Адреса СЗНЗ «Ріка життя»:
03148 м. Київ, вул. Генерала Пухова, 2; тел.: 407 16 95.

Директор школи — Тетяна Олександрівна Якшина (на фото), учитель вищої категорії, відмінник освіти України, старший учитель.

Зустріч із письменницею Марійкою Морозенко

Біля карти світу з гостем із Швейцарії

У гостях у ПЧ №18 м.Києва

У музеї літератури

Християнська школа: взаємовідносини з державою, церквою, батьками

Україні потрібні християнські школи

В Україні, на жаль, немає офіційних, саме християнських, загальноосвітніх шкіл. Добре, що є закон про свободу совісті, що Україна визнана як поліконфесійна держава, дозволена реєстрація легалізованих церков. Разом з тим поряд з державними школами дозволено відкривати й школи недержавної форми власності.

Створення кожної школи, а потім її утримання державі обходиться недешево. Дорого обходяться школи недержавної форми власності і їхнім засновникам. Але той факт, що вони є і їх кількість збільшується, свідчить про те, що вони потрібні суспільству.

Екскурс в історію освіти

Найперша школа на території Київської Русі була створена при дворі князя Володимира й відразу ж стала стратегічним об'єктом внутрішньої політики держави. Сам великий князь фінансував цю школу, і навчання в ній представників знатних родин було настільки обов'язковим, що в батьків — знатних бояр, дружинників, удільних князів — навіть не запитували згоди на навчання їхніх дітей. При Ярославі Мудрому з'являється достатньо багато шкіл, так що їх уже можна було профілювати. З'являються школи для київсько-руської еліти (майбутні державні службовці князівської адміністрації), школи для майбутніх ремісників і школи для простолюдинів. Звичайно, школи для вищого стану були платні. Платними були й ті школи, де учні проходили якусь певну спеціалізацію — одержували ремесло. А от школи для простолюдинів, де звичайно навчали читати, писати й рахувати, діяли при церквах, монастирях і призначалися для дітей з незаможних родин, тому були безкоштовними. В основі навчання лежали біблійні тексти, і, таким чином, князівська адміністрація досягала двох дуже важливих цілей: зміцнювала християнство й отримувала освічених людей для керування державою.

Школа — стратегічний об'єкт

Сучасна школа в будь-якій державі зберегла за собою статус стратегічного об'єкта. Навіть сьогодні в Україні, незважаючи на мізерне фінансування системи освіти, школа залишається для держави рятівною соломинкою в суспільстві, що морально деградує.

У цьому морі, що називається державною системою освіти, у нашій країні з'явилися маленькі острівці — християнські школи, для багатьох незрозумілі, для когось зайві, а для когось — просто необхідні, як рятувальний круг.

Коли я була на конференції Міжнародної асоціації християнських шкіл (МАХШ) у Костромі в березні 2008 р., то була приємно вражена, побачивши при вході в школу, а потім і на шкільних стендах напис «Християнська гімназія». В Україні ви такого не побачите. Коли батьки вперше приходять до нас у школу, щоб оформити на навчання свою дитину, вони запитують, чому ніде не сказано, що в Києві є християнська загальноосвітня школа, про яку вони довідалися зовсім випадково, і чи є ще такі школи в Києві. Ми пояснюємо, що наша школа — це спеціалізована загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів, заснована громадською Організацією сприяння розвитку християнської культури

й освіти, що працює за загальнодержавною програмою, і майже всі співробітники школи — практикуючі християни.

Невелике приміщення, спокійна обстановка, доброзичливість, затишні класи, помірна плата за навчання, виховання на принципах християнської етики й моралі — усе це батькам подобається, і вони вірять у те, що в такій школі їхні діти будуть захищені від тієї жорстокості, що вже стає нормою в нашому суспільстві. Ось які головні причини свого вибору школи вказують батьки в анкеті:

- ♦ здорова духовно-моральна атмосфера;
- ♦ наставляння в християнських цінностях;
- ♦ індивідуальний підхід до кожної дитини;
- ♦ віра в те, що дитина почуватиме себе захищеною.

Дидактичні принципи Яна Коменського

Видатний педагог Ян Амос Коменський, розробляючи свої принципи універсального мистецтва вчити всіх усьому, яке він назвав «великою дидактикою», був упевнений, що «правильний і ретельно обміркований спосіб створювати в усіх громадах, містах і селах кожної християнської держави такі школи, у яких би все юнацтво тієї й іншої статі, без жодного винятку, могло осягати науки, удосконалювати вдачу, наповнюватися благочестям і в такий спосіб у роки юності навчитися всього, що потрібно для теперішнього й майбутнього життя».

Коменський запевняв, що основою навчання повинне бути «дослідження й відкриття методу, за якого вчителі менше б учили, учні більше б училися; у школі було б менше галасу, очманіння, даремної праці, а більше дозвілля, радощів і ґрунтовного успіху, і в християнській державі було б менше мороку, сум'яття, розбратів, а більше світла, порядку, миру й спокою».

Школа і церква

Християнській загальноосвітній школі без підтримки — духовної, матеріальної, фізичної — церкви-засновника довго не проіснувати. Тільки при правильно побудованих взаєминах церкви й школи загалом, а також церковних лідерів і педагогічного колективу окрема, таку школу не тільки можна буде зберегти у «квітучому» стані, але й постійно розвивати.

Особливий статус учителя

Учителі — це той суспільний контингент, що найбільше потерпає від несправедливого ставлення до себе. Праця вчителя важка, і витримує її тільки той, хто став учителем за покликанням. «Не багато-хто ставайте, брати мої, учителями...», — цією фразою в Біблії підкреслюється особливий статус того, хто взяв на себе відповідальність учити. Цей вислів підкреслює й ту повагу, якої гідний той, кого назвали вчителем. Багато батьків прийшли у християнську школу, захопивши із собою негативне ставлення до вчителя зі старої школи. І це зрозуміло. Пройде чимало часу, доведеться докласти чимало зусиль із боку вчителя-християнина, поки батьки зрозуміють, що вони справді прийшли в зовсім іншу школу. А діти цих батьків, у свою чергу, приносять у свою нову школу частину того світу, від якого вони втекли. Скільки потрібно буде докласти зусиль, терпіння, а головне — любові, учителеві, щоб знайти

взаєморозуміння й взаємодовіру із цими учнями. Члени опікунської ради (переважно представники церковних громад) повинні дуже добре розуміти й враховувати цей фактор у роботі вчителя. Якщо вони з'являються у школі тільки в особливих, до того ж рідких випадках, знають про життя школи з чуток, а не через особисте знайомство, байдуже спостерігають, як школа намагається вирішити свої внутрішні проблеми, не маючи для цього достатніх можливостей, то про який розвиток і процвітання школи можна говорити?!

Відповідальність церкви за підготовку педагогічних кадрів

Проблеми виховання молоді приділяють досить багато уваги в церкві. Але будь-яка стратегія містить у собі теорію і практику. Отож, залежно від того, на чому зосередилися церковнослужителі — на теорії чи на практиці планування свого керівництва заснованої ними школи, і залежить те, якою ця школа буде.

І як би часто й багато не говорилося в проповідях під час богослужінь про те, як любити Господь малих дітей і як багато Він приділяє їм уваги на сторінках Святого Письма, відстань між християнською школою й церквою не скоротиться.

Добре, коли директор школи — священнослужитель: він знає всі її слабкі місця, розуміє її проблеми, захищає її інтереси. Добре, коли вчителі проповідують із церковних кафедр: це допомагає їм постійно бути в гарній духовній формі. Це, звичайно, ідеальний варіант щодо християнської школи. У реальності маємо те, що й у християнських школах переважають учителі-жінки, як і у звичайних державних. А діти сприймають учителів-чоловіків і вчителів-жінок далеко не однаково. Оскільки в нашій державі вчительська професія серед молоді не користується попитом, та й серед дівчат усе менше й менше бажаючих стати вчителем, церква, що має свою загальноосвітню школу, повинна спланувати підготовку педагогічних кадрів з молоді, членів церкви. Проповідувати про важливість і значення для *небес* професії вчителя, сприяти проповідями підняття авторитету професії вчителя — це зміст теорії. Бути постійно в курсі шкільних подій, знати кожного працівника школи і його потреби, часто спілкуватися з учнями й цікавитися його як шкільним, так і особистим життям, брати активну участь у матеріально-технічному розвитку школи, бути завжди готовим надати школі реальну допомогу й підтримку — це практичний бік стратегії церкви щодо християнської загальноосвітньої школи.

Школа і батьки

Другий, дуже важливий, фактор розвитку школи — це участь батьків у житті школи. У сучасних батьків зовсім інший погляд на свою причетність до школи. Сьогодні батьки дуже стурбовані своїм добробутом і тому дуже багато працюють, а грошей, як виявляється, однаково не вистачає. І от виходять: батьки весь час зайняті роботою поза домом, часу приділяти увагу своїм дітям — немає, грошей теж немає... А діти є! І ці діти надзвичайно потребують до себе уваги, спілкування не тільки з однолітками, але й з дорослими. І от звідси й починається те джерельце, що непомітно, але дуже швидко перетворюється в море проблем.

Чому батьки вибирають християнську школу

Коли батьки готують свою дитину до школи, вони звичайно замислюються над тим, яку школу вибрати в розумінні «де краще вчать». Цікавою є мотивація деяких батьків, які вибрали нашу, християнську, школу: навчання дитини нас не хвилює, нам головне — щоб дитина зростала духовно. Інша категорія батьків міркує так: головне, що ми знайшли місце, куди можна сховати наше дитя від цього жакливого світу підлітків, а ви, учителі, усі інші проблеми вирішуйте самі. І третя категорія батьків вважає, що

навчання й духовне виховання — це єдиний, взаємозалежний процес у школі. За всіх часів завжди були такі різні погляди батьків на мету перебування їхньої дитини в школі. Цікаво, що й у XVII ст., під час формування педагогічних поглядів і методів Я. А. Коменського, відносини між батьками й учителями були майже такими ж, як і сьогодні. По-перше, батьки учнів Я. А. Коменського, як і наших сьогодні, «переважно мало поінформовані, чого їм чекати від своїх дітей». Як пише у своїй роботі «Велика дидактика» видатний педагог, «вони (тобто батьки) наймали вчителів, зверталися до них із проханнями, піддобрювали подарунками, навіть міняли їх так само надарма, як і з деякою користю». Ну чим не наш час?! Коли я прийшла на роботу директором у нашу школу, я була вкрай здивована, що в школі, у класах якої навчається не більше 12–15 учнів, низька успішність. Некомпетентні вчителі? Відвідування уроків показало, що всі вчителі свій предмет знають, володіють методикою викладання, уміють цікаво подати матеріал уроку. А от учні дуже погано виконують домашні завдання, не вчать правил, не вважають порушенням прийти на урок без робочого зошита. Тоді чому вчителі так погано контролюють домашню підготовку своїх учнів?! Отоді я й зіштовхнулася з тією групою батьків, які вважають, що успішне навчання — це не головне, важливо, щоб дитина зростала духовно. Але про яке духовне зростання можна говорити, якщо дитина не скерована не лише на оволодіння знаннями, але й на придбання вмінь підкорятися необхідному порядку речей у житті людини.

З навчання починається формування свідомості людини. Людина — найдосконаліша істота на землі, і вона має право на безперешкодний розвиток усіх своїх сил і обдарувань; разом з тим розумно вихована людина повинна свідомо використовувати всі свої сили й здібності на користь не тільки собі, але й усім іншим людям. І тоді ми провели загальношкільні батьківські збори, на яких говорили не просто про те, що погано вчитися учневі не можна, а батьки не контролювати навчання своєї дитини не мають права, але, головне, чому батькам необхідно приділяти велику увагу як контролю, так і допомозі своїм дітям, навіть що потрібні їхнім дітям знання, яка взаємозалежність між сумлінним виконанням шкільних завдань і духовним зростанням підлітка. Тепер загальношкільний батьківський комітет має серед інших своїх завдань і завдання допомогти педагогам школи підняти престиж успішного навчання.

Побажання вчителям

Ось яке чудове привітання підготували батьки вчителям нашої школи: «... Важко переоцінити важливість учительської праці. Те, що ви сієте в серця й розуми учнів, дає сході через роки й десятиліття й багато в чому визначає наше загальне майбутнє. На ваших уроках учні осягають початки знання й творчості, закладаються основи духовної, моральної й інтелектуальної особистості. Ви відкриваєте учням світ культури, де їхніми співрозмовниками можуть бути найвидатніші люди.

Увівши дитину в клас, ви назавжди залишаєтеся її вчителем. Не випадково наша пам'ять дбайливо зберігає й проносить крізь усе життя імена дорогих нам учителів.

Хочеться побажати вам здобувати цю добру сердечну пам'ять ваших учнів. Нехай ваш досвід і знання проростають любов'ю. Слова Христа про те, що «ніхто більшої любові не має над ту, як хто свою душу поклав би за друзів своїх» стосуються вас. Життя вчителя цілком належить його учням. Це покладає на вас величезну відповідальність, але й дає справжню радість, тому що в переломленні світла Любові ми бачимо Істину — як вода перетворюється у вино, як будні стають святами...

...Нехай примножаться у вас сили, мудрість, терпіння і прагнення сіяти добре й вічне».

Тетяна Якшина

БОГ СВЯТИЙ

Урок для молодших класів

Автор Руслана Ковальчук, учитель християнської етики в Рівненській українській гімназії і Клеванській спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті № 1

Мета: ознайомити учнів із поняттями «святий», «святість»; розвивати вміння логічно мислити, робити висновки та виховувати прагнення змінити своє життя.

Ключовий вірш: «...бо написано: Будьте святі, Я бо святий!» (1 Петр. 1:16)

Біблійна основа: Вих. 19:18; 34:30; Лев. 22:32; Пов. Зак. 7:6; Іс. 6:1–7; Фил. 1:26; 1 Петр. 1:16; 2:9.

Обладнання: табличка з зашифрованими словами, картки з ключовим віршем, ілюстрації до біблійних історій.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Привітання, налагодження контакту з класом. Перевірка домашнього завдання.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Повідомлення теми та мети уроку.

Учитель об'єднує учнів у дві групи й кожній з груп роздає табличку із прихованою темою уроку. Коли учні знайдуть два прихованих слова, учитель записує тему уроку на дошці, а учні — в зошити.

Гра «Знайди слово»

У загадці, яка перед вашими очима, заховано два слова, які вказують на тему уроку. Вам потрібно їх знайти.

У	Е	Н	Ш	З	Щ	Х	Ї	Є	Ж
Д	Б	О	Г	Ж	Є	Л	О	Р	С
П	Т	Ь	Б	Ч	Я	Ф	Й	А	И
У	В	І	С	В	Я	Т	И	Й	Ч
У	В	А	И	Ц	Й	К	Е	Н	Г
Ф	І	В	С	М	Ч	Я	И	І	Т

Покликання Ісаї

Виклад нового матеріалу

Як ви розумієте слово «святий»? (Відповіді учнів.)
Святий з давньоєврейської мови «відділений», тобто той, що відрізняється від подібних йому.
Як би ви описали Святого Бога? (Відповіді дітей.)

Він є досконалою особистістю. Він увесь чистий, без плями та вади. Він повністю відокремлений від гріха. Він робить лише добро та ненавидить гріх у будь-яких проявах. Святість не тільки є атрибутом Божого характеру, але вона є основою всього Його буття.

Про це ми дізнаємося в Божому слові.

Читаючи Старий Завіт, ми зустрічаємося з тим, що Господь називає ізраїльський народ святим. Як ви думаєте, чому? (Відповіді учнів) Правильно, Господь Сам вирішив і вибрав, відділив цей народ для Себе. Він Сам захотів мати з цим народом особливі стосунки, «бо ти святий народ для Господа, Бога свого, тебе вибрав Господь, Бог твій, щоб ти був Йому вибраним народом зо всіх народів, що на поверхні землі» (Пов. Зак. 7:6), і щоб цей народ служив Богові Живому і був прикладом для інших народів, які на той час, на жаль, попридумували собі інших богів і поклонялися їм.

Народ ізраїльський не раз відчував у своєму житті святість Бога. Люди, які доторкалися до Божої святості, були в страху та тремтінні. Ось як описано велич святості Господа в Біблії: «А гора Сінай — уся вона димувала через те, що Господь зійшов на неї в огні! І піднявся дим її, немов дим вапнярки, і сильно затремтіла вся гора...» (Вих. 19:18).

Люди, які мали або мають спілкування з Богом, відображають образ святості Божої. У вождя ізраїльського народу Мойсея, який сховався на гору Сінай після спілкування з Богом, обличчя сяяло так, що люди не могли на нього дивитися (Вих. 34:30).

Коли пророк Ісаї побачив Божу святість та серафимів, які були біля престолу Божого, то подумав, що він загинув.

Розглянемо уривок з Книги пророка Ісаї 6:1–7.

Учні читають та з допомогою вчителя досліджують цей уривок.

Уривок можна поділити на декілька частин.

Юліус Шнорр фон Карольсфельд. Навернення Савла

Перша частина

Ісаї зводить очі догори і бачить Господа, ризи Якого переполюють храм. Хто для Нього співає хвалу? Так, серафими, це ангели, небесні слуги Господа, але й вони закривають своє обличчя перед святістю Бога. Прислухайтесь до їхньої хвали Господу. Про що вони співають?

Вони визнають святість Господа й те, що вся земля повна слави Його, призначення всього творіння — принести славу для Господа.

Друга частина

Після того, як Ісаї побачив Божу святість, він зрозумів, наскільки він грішний. Про це написано в 5-му вірші:

- я занапащений;
- чоловік нечистоустий;
- сидить посеред народу нечистоустого.

Третя частина

Бог, бачачи розкаяне серце Ісаї, посилає до нього серафима. Що робить серафим?

— бере розпалене вугілля з жертовника і доторкається до його уст;

— очищає від беззаконня його;

— говорить прекрасні слова: «Гріх твій окуплений».

Я думаю, що такі слова бажали би почути багато людей у цьому світі.

Гріх Ісаї був окуплений через дотик до його уст розжареної вуглини з жертовника. А як окуплений наш гріх? Через кровну жертву Ісуса Христа на Голгофі. Кожен, хто визнає свій гріх і увірує в Нього як у свого особистого Відкупителя, буде прощений та очищений. Таких людей у Новому Завіті Бог називає святими.

«Але ви вибраний рід, священство царське, народ святий, люд власности Божої, щоб звіщали чесноти Того, Хто покликав вас із темряви до дивного світла Свого» (1 Петр. 2:9).

Досягнення досконалої святості можливе не через справи, але за допомогою віри.

Так, наприклад, відбулося в житті одного з новозавітних героїв.

Учитель дає характеристику апостолу Павлу, а учні мають відгадати, хто це.

Він був жорстокосердим, гнав Церкву та карав християн, але по дорозі до Дамаску Господь осліпив його Своїм сяйвом, що той аж осліп на три дні, а ще він не їв і не пив. Після цієї події Господь змінив його серце, відтак кардинально змінилося його життя. Він був названий апостолом та служителем Церкви, а також святим. Пізніше він напише: «Для мене життя — то Христос, а смерть — то надбання» (Фил. 1:21).

Так, це апостол Павло.

Учитель показує для учнів малюнок із життя апостола Павла.

Це найбільша радість людини, коли ти відчуваєш прощення гріхів та прийняття тебе Богом.

Ключовий вірш уроку задалегідь розрізаний на пазли та захований у класі.

Учні повинні його знайти, скласти, прочитати та записати в зошити.

Багато разів у Святому Письмі Бог говорить до людей про Свою святість та те, щоб вони також були святими. Господь дає повеління людям: «Бо написано: «Будьте святі, — Я бо святий» (1 Петр. 1:16).

Чому ми повинні бути святі? (Відповіді дітей.)

Тому, що заплямована гріхом людина не може мати стосунків із Богом. Святість Божа знищує п'ятому гріха.

Бог також хоче, щоб ми святили Його Ім'я. «І не будете безчестити Мого святого Ім'я» (Лев. 22:32). Тому Ісус, перебуваючи на землі, навчав Своїх учнів відомій молитві «Отче наш», у якій говориться про святість Господнього Імені.

Кожен християнин повинен жити таким життям, щоб оточуючі бачили святість та силу Божу. Коли ви перебуваєте в школі, вам хочеться чинити так, як інші діти, тобто, сваритися, ображати інших, говорити погані слова, насміхатися над слабшими та інше. Пам'ятайте, що все це ображає Бога та принижує Його, і ви не можете вже говорити іншим дітям про Бога, тому що ваша поведінка сама говорить за себе. Отож, подумайте над своїми думками, словами та вчинками.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

У Євангелії є гарні приклади святості для нас. Приклад Ісуса Христа, приклади життя апостолів вказують на те, як потрібно жити. Які якості характеру Ісуса Христа нам слід узяти за взіреть? (Відповіді дітей.)

Бог у Своїй великій любові до людини дав їй можливість стати святою. Коли Христос помер на Голгофі, то в храмі розірвалася завіса, і ми тепер маємо прямий доступ до Бога, Який дає звільнення від гріха раз і назавжди. «Пильуйте про мир зо всіма, і про святість, без якої ніхто не побачить Господа» (Євр. 12:14).

Домашнє завдання

Вивчити напам'ять ключовий вірш уроку.

Не той святий, хто помилок не чинить,
Бо на землі таких людей нема.
А той, хто вміє визнати провини
І не відкріє уст своїх дарма.

У кого правда — не в словах, а в ділі.
Хто Божого шукає — не свого.
Хто не обходить бідних за три милі
І не кепкує з ближнього оков.

Хто бачить душу лиш очима віри
І знає силу, що в крові Христа.
Хто вміє гріх людський прощати без міри —
Така людина є єством свята.

І святість цю вона не заробила
Ділами благочестя, в молитвах...
Євангеліє душу воскресило
Та освятило в вічних небесах!

Лідія Гапонюк

БЛАЖЕННІ ПЕРЕСЛІДУВАНІ ЗА ПРАВДУ, БО ЇХНЕ Є ЦАРСТВО НЕБЕСНЕ

Урок для 4 класу

Автор Олена Клімчук, учитель християнської етики
ЗОШ № 28 м. Рівне

Мета: навчити дітей, як правильно жити за законом Божим та виконувати християнські обов'язки; розвивати в учнів почуття справедливості та терпіння; виховувати благочестиве ставлення до своїх ворогів.

Ключовий вірш: «Блаженні переслідувані за правду, бо їхнє є Царство Небесне» (Мт. 5:10).

Словник понять і термінів: переслідування, переслідуваний, праведне життя, заповіді Божі.

Обладнання і наочність: мультимедія (уринок з мультфільму «Десять Заповідей»), фланелограф (історія розп'яття Ісуса Христа), два аркуші ватману, маркери, невеликий макет гори, всередині якої розміщений ключовий вірш, малюнок вузької та широкої доріг, прикріплений до дошки.

Міжпредметні зв'язки: історія, релігієзнавство, філософія.

Література:

1. Біблія/ Пер. проф. І. Огієнка. — К.: УБТ, 2002.
2. Галчинська В. Промовляй до нас, Господи! Катехізм для дітей. — Львів: Свічадо, 1996.
3. Закон Божий. — Київ, 2003.
4. Християнська етика. Навчальний посібник 1 — 11 кл. — Львів: Свічадо, 1998.
5. Християнський катехізис. — Рівне, 1994.
6. <http://ua.rbcukraine.com/pages/lekciji/nagirna-propovid/urok-8.php>

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Привітання, налагодження контакту з дітьми

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Актуалізація знань

Бесіда

- Діти, із завтрашнього дня розпочнуться канікули? (*Учитель стежить за емоціями дітей.*)
- Чи повірили ви мені, чому? (*Відповіді дітей.*)
- Що таке правда? (*Відповіді дітей.*)
- Що легше, говорити правду чи обманювати? (*Відповіді дітей.*)

Повідомлення теми і мети уроку

Учитель. Життя в правді не захищене від труднощів і неприємностей. Нам хотілося б жити без проблем, або, принаймні, щоб ці проблеми хтось вирішував за нас. Іноді, щоб уникнути неприємностей, люди готові відступити від правди і погодитися на брехню заради власного спокою. Та Господь Бог промовляє до нас такими словами: «Блаженні переслідувані за правду, бо їхнє є Царство Небесне» (Мт. 5:10).

Учитель виймає з макета гори ключовий вірш і прикріплює до вузького шляху, який зображений на дошці.

Пояснення нового матеріалу

Про яку правду говориться в цьому вірші?
Про Божу правду, яка полягає у виконанні Божих заповідей: «І буде нам праведність у тому, коли будемо пильнувати виконувати всі ці заповіді перед лицем Господа, Бога нашого, як Він наказав нам» (Повт. Зак. 6:25).
Діти, які Божі заповіді ви знаєте і яка заповідь говорить нам саме про правду? (*Відповіді дітей.*)

Перегляд і обговорення уривку з мультфільму «Десять Заповідей». Діти працюють з Біблією: зачитують Вих. 20:16 і пояснюють значення цієї заповіді у житті.

Отже, неправдиве свідчення на ближнього, а також будь-яка неправда — це:

- 1) коли ми на когось свідчимо, доносимо чи скаржимося неправдиво;
- 2) коли на когось зводимо наклеп або паплюжимо добре ім'я ближнього;
- 3) коли замовчуємо правду й тим самим шкодимо ближньому.

Тому потрібно приборкувати язик, утримуватися від лукавих розмов і пустослів'я, натомість благословляти й свідчити людям про Бога. «Хто хоче любити життя і бачити добрі дні, нехай стримує язик свій від зла і вуста свої від лукавих слів» (1 Петр. 3:10).

На жаль, далеко не всі так чинять. Історія людства свідчить не лише про те, що зло процвітає, але й про те, що воно агресивне щодо добра.

Переслідувані за правду — це ті істинно віруючі в Бога люди, які живуть за Його словом, люблять і дотримуються Його заповідей за будь-яких обставин. Такі люди за виконання своїх християнських обов'язків, за своє праведне й благочестиве життя часто терплять гоніння, переслідування, біди, але не зраджують істині, у яку вони вірять.

Чому так відбувається? Чому за добро вони отримують зло? У чому справжня причина гоніння?

Найпершою причиною гоніння, як не парадоксально, є світло Христове, яке несе в собі віруюча людина і яке освітлює злі діла людини безбожної. Якщо ця людина не хоче міняти діла темряви на діла світла, то вона починає ненавидіти й переслідувати того, хто несе світло.

До якої категорії людей належите ви? Чи доводилося вам постраждати за правду? І навпаки, чи не ображали, не насміхалися, не нехтували ви тими, хто справедливо докоряв вам? Дайте щирі відповіді на ці запитання у своєму серці.

А тепер погляньмо на деяких біблійних героїв, які постраждали за правдиве життя з Богом, і яку нагороду вони отримали.

Біблійний герой	Причина	Гоніння	Нагорода	Посилання
Авель	вірою приніс Богові кращу жертву	убитий рідним братом	названий праведним, указаний у переліку героїв віри	Бут. 4:4–8; Євр. 11:4; 1 Ів. 3:12
Йосип	говорив батькові правду, не погодився на домагання дружини Потіфара	був проданий у рабство, кинутий у в'язницю	звеличений, став другим після фараона, отримав подвійне благословення від батька Якова	Бут. 37, 39–41, 48:22
Ілля	передавав Боже слово, докоряв ізраїльського царя в ідолопоклонстві	змушений був переховуватися	був живим узятий на небо на вогненній колісниці	1 Цар. 18:17–18, 19:1–3; 2 Цар. 2:11
Іван Хреститель	докоряв царя Ірода за перелюб	стяли голову	названий найбільшим серед пророків	Мт. 14:3–12; Лк. 7:24–28
Степан	проповідував Євангелію	каменували	бачив відкрите небо й Ісуса Христа	Дії 6:5–8; 7:54–60
Ісус Христос	безгрішний, святий Син Божий, Який Сам був Правдою	розп'яли на хресті	воскрес, вознісся на небо і сидить праворуч Отця	Ів. 14:6; 19–20

Використовуючи фланелограф, учитель розповідає історію розп'яття та смерті Ісуса Христа.

Ісус сказав Своїм послідовникам: «Якщо Мене гнали, то гнатимуть і вас» (Ів. 15:20). «Усі, хто бажає жити побожно в Христі Ісусі, будуть гнані», — каже апостол Павло (2 Тим. 3:12).

Апостоли Ісуса Христа, які проповідували Євангелію, теж терпіли переслідування, але вони залишалися вірними Богові та Його слову до кінця свого земного життя. Коли простежити за їхнім життям, то ми помітимо, що кожен із них загинув мученицькою смертю, лише апостол Іван, який був висланий на острів Патмос, помер своєю смертю.

У наш час також у багатьох країнах світу християн переслідують: обмежують у правах, закривають і руйнують церкви, конфісковують Біблії, а то й ув'язнюють, фізично й морально знущаються, убивають. Та більшість із них, незважаючи ні на що, залишається вірною Богові.

Дивовижно, як справжні християни ставляться до своїх гонителів. Вони повністю виконують Божі настанови: не мстити, не погрожувати (1 Петр. 3:14–17), не лихословити (1 Петр. 2:23), благословляти (Рим. 12:14), закликати до примирення з Богом, молитися (Мт. 5:44), терпіти (1 Кор. 4:12–13).

Терпіти гоніння і любити своїх ворогів може тільки той, хто живе Христом, розуміє своє покликання і цінує велику нагороду в небесах. «Радійте та веселіться, нагорода бо ваша велика на небесах!» (Мт. 5:12).

III. ПІДСУМОК УРОКУ

Учитель об'єднує дітей у дві групи, кожна з яких отримує аркуш ватману та маркери.

Перша команда пише, чому потрібно жити за правдою, друга — чому не варто жити брехнею. Після виконання завдання представники кожної команди пояснюють свої записи.

Домашнє завдання

Стежити за своїми думками, словами, учинками і з Божою допомогою намагатися жити за правдою.

Пам'ятка для вчителя

1. Учитель повинен пам'ятати, що, живучи праведно, зустріне гоніння за Ім'я Ісуса Христа.

2. Завжди існує спокуса поступитися в святості, щоб уникнути гоніння. Учитель не повинен іти на компроміс, але бути готовим постраждати.

3. Важливо пам'ятати, що тих, хто на землі проходить через гоніння, на небесах чекає велика нагорода.

4. Нагороду в небесах цінує лише той, хто знає Христа.

5. Гоніння — це не перешкода для розповсюдження Євангелії, як помилково надіються гонителі: «Тільки живіть згідно з Христовою Євангелією... ні в чому не боячися противників; це їм доказ загибелі, вам же спасіння. А це від Бога!» (Фил. 1:27–28).

ЗЛОЧИН І ПОКАРАННЯ

Урок для 5 класу Автор Лариса Віселева, м. Рівне

Мета: ознайомити учнів з біблійною історією про зруйнування стародавніх міст Содому і Гоморри; розглянути причини та наслідки цих подій; розвивати мислення учнів про справедливість та святість Бога; виховувати бажання читати та досліджувати Біблію.

Біблійна основа: Екл. 3:17; Євр. 9:27; Бут. 13:13; 18:20–33; 19:1, 12–19; Єз. 16:48–50; Іс. 3:9; Повт. Зак. 29:22; Пс. 33:17; 2 Петр. 2:6.

Обладнання: біблійні тексти.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП

Налагодження контакту з класом

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Бесіда

- Хто такий суддя? (*Відповіді дітей.*)
- Хто такий злочинець? (*Відповіді дітей.*)

III. ВИКЛАД НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Вступ

— Отже, суддя — це той, хто має владу здійснювати правосуддя та оголошувати вирок. А злочинець — це той, хто винний у скоєнні злочину та повинен отримати покарання.

У кожній країні існує своя система правосуддя. Судова система України складає сукупність усіх судів держави, що здійснюють судову владу. Є також і міжнародні суди, які здійснюють суд на міждержавному рівні.

Але є ще один суд — найвищий, найсправедливіший. Це — Божий суд. У Біблії написано, що Бог буде судити людей. Деякі Божі суди вже відбулися та описані на сторінках Божого Слова. Ми маємо можливість прочитати та проаналізувати чимало історій про звершення Божого правосуддя над окремими людьми чи навіть над цілими народами.

«...судитиме Бог справедливого й несправедливого, бо для кожної справи є час...» (Екл. 3:17).

«І як людям призначено вмерти один раз, потім же суд...» (Євр. 9:27).

Учитель оголошує та записує тему уроку на дошці, а учні — у зошитах.

2. Основна частина

— Історія, з якою ми сьогодні ознайомимось, записана в Старому Завіті, у Книзі Буття.

Учитель пропонує учням розгорнути Біблію та прочитати уривок Бут. 18:20–33.

— Люди не завжди мали можливість читати Біблію, яку ми з вами сьогодні тримаємо в руках. Раніше Господь особисто розмовляв з людьми. Звичайно, Він не з кожною людиною розмовляв. Бог обирав людей, яким повідомляв Свою волю. Цих людей називали пророками, і вони передавали Божі слова іншим.

Ви чули про Мойсея, з яким говорив Бог і дав йому 10 заповідей? (*Відповіді дітей.*)

Як одним словом можна назвати 10 заповідей? (*Відповіді дітей.*)

Так, Десять заповідей — це закон, а порушник закону — це злочинець. Злочинець отримує вирок і повинен понести покарання за злочин.

Ми прочитали уривок про розмову Бога з Авраамом. Предметом діалогу став гріх жителів міст Содому та Гоморри та покарання за порушення закону.

Учитель пропонує пограти в репортерів, об'єднує учнів у дві команди та пояснює завдання.

— Уявімо, що ми були свідками розмови між Богом і Авраамом. Нам потрібно записати все, що ми дізналися з цієї розмови про Бога. Кожна команда уважно читає ще один раз уривок Бут. 18:20–33 і виписує інформацію про Бога (5 хв.).

Обрані вчителем учні з команд зачитують виконане завдання, учитель підсумовує, доповнює у разі необхідності, записує на дошці, а діти — у зошитах.

Бог:

- чує крик із Содому та Гоморри;
- має владу покарати за гріх;
- має повноваження винести вирок: знищити або помилувати;
- може помилувати нечестивих заради праведних.

— Яке покарання очікувало жителів Содому та Гоморри? (*Відповіді дітей.*)

— Яка назва злочину, який вони скоїли? (*Відповіді дітей.*)

Учитель пропонує продовжити гру в репортерів та спрямовує учнів до подій під брамою міста Содому.

— Тепер уявімо, що ми перебуваємо на околиці Хаанського краю. Денна спека поступово спадає, вечоріє. Племінник Авраама Лот полегшено зітхає та сідає біля брами міста Содому перепочити. Його примружені очі вдивляються в знайомі краєвиди, але раптом він помічає дві незнайомі постаті, які наближаються. Лот встає, виходить назустріч та вклоняється їм до землі. Цікаво, хто це, чого вони сюди прийшли, звідки й куди йдуть?

Команди знову отримують завдання виписати якнайбільше інформації про Господа з уривку Бут. 19:1, 12–19 (5 хв.)

Господь:

- чув крик жителів Содому та Гоморри;
- послав ангелів знищити ті міста;
- любив Лота, тому помилював його;
- не бажав загибелі Лота та його сім'ї.

Отже, ми розглянули декілька уривків із Біблії і побачили, що Бог гнівається на тих, хто чинить гріх, і карає їх. Якими ж були люди в цих містах? Чому Господь їх знищив? Що вони робили? Що ще нам відомо з Біблії про жителів Содому та Гоморри? Знову звернемося до Божого Слова й заповнимо таблицю.

Учитель креслить таблицю на дошці, а учні — у зошитах.

Біблійний текст	Характеристика мешканців Содому та Гоморри
Бут. 13:13	дуже злі та грішні
Бут. 18:20–21	гріх їхній став дуже тяжкий
Бут. 18:23–32	серед жителів не знайшлося й десяти праведних людей
Єз. 16:48–50	пихаті, пересичені їжею, багато байдкували, зневажали бідних, горді, робили гидоту
Іс. 3:9	пишалися грішними вчинками

Мешканці міст Содому та Гоморри насолоджувалися своїм життям і не прагнули жити праведно. Тому Господь знищив їх. Бог серйозно ставиться до порушників Свого закону, тому що Він — Святий і не може терпіти беззаконня.

Учитель пропонує зачитати декілька текстів із Біблії.

На маслині

За Тобою душа моя тужить вночі,
Спозаранку шукає у Тебе розради,
Бо коли на землі Ти провадиш суди,
Ті, хто в світі живе, навчаються правди...

Милосердя Твоє без кордонів і меж!
Нечестиві його ні за що не цінують,
Не виходять у Світло, в якому живеш,
І словами блюзнірства народ Твій гвалтують.

Бог вже руку підняв! Та не бачать вони...
Розквітає маслина — то літо вже скоро.
Ти даруєш нам мир, і від пут сатани
Ти виводиш народ Свій із темряви й горя!

«Сірка та сіль, погорілище — уся земля його, не буде вона засіювана, і не пустить рослин, і не зійде на ній жодна трава, як по знищенні Содому та Гоморри, Адми та Цевоїму, що поруйнував був Господь у гніві Своім та в люті Своєї» (Повт. Зак. 29:22).

«Господнє лице — на злочинців, щоб винищити їхню пам'ять з землі» (Пс. 33:17).

«...і міста Содом і Гоморру спопелив, засудивши на знищення, і дав приклада для майбутніх безбожників, а врятував праведного Лота, змученого поведженням розпусних людей...» (2 Петр. 2:6).

— Скільки міст знищив Бог? (*Відповіді дітей.*)

— Чому Бог спас Лота? (*Відповіді дітей.*)

— Для кого є прикладом знищення Содому та Гоморри? (*Відповіді дітей.*)

— Хто такі «безбожники»? (*Відповіді дітей.*)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Учитель пропонує записати висновки в зошити.

Висновки

Порушення Божого закону карається Богом. Бог — справедливий суддя. Бог засудив на знищення безбожників з міст Содому й Гоморри.

Бог і сьогодні засуджує безбожників. Через гріхопадіння перших людей — Адама і Єви — кожна людина народжується у світ грішною, із ви роком: «Винна. Заслугує на покарання — смерть, вічні муки». Але так само, як Бог помилював Лота, Він може помилувати людей. Їм може бути замінено вирок на «Не винні. З милості отримали життя, вічне блаженство».

Через віру в Ісуса Христа, завдяки Його досконалій заступницькій жертві людина може бути виправданою.

А тобі замінено вирок? (*Запитання для роздумів.*)

Домашнє завдання

Намалювати малюнок про знищення Содому та Гоморри й назвати його.

А СУДДІ ХТО?!

Урок для старших класів

Автор Ольга Нагорнюк, заступник директора, учитель історії
Харківської приватної ЗОШ І–ІІІ ст. «Початок мудрості»

Мета: розкрити дітям поняття «суддя»; показати особливе ставлення Бога до вибраного народу на прикладі обрання суддів; розглянути, якими якостями повинні володіти судді.

Біблійна основа: Книга Суддів.

Ключовий вірш: «Справедливість та право — підстава престолу Твого, милість та правда обличчя Твоє випереджують!» (Пс. 88:15).

Обладнання: Біблія, фланель, карта Ізраїлю.

*Право на думку є в кожного,
право судити — у суддів.
Леонід Сухоруков*

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Вітання. Створення сприятливої психологічної атмосфери на уроці

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА. ВИВЧЕННЯ ТЕМИ.

Часто чуємо слова «суд», «судити». А хто замислювався над тим, що це означає? Зараз кожний бажаючий може висловитися з цього приводу. *(Діти висловлюються.)*

Суддя — це особа, наділена судовою владою, покликана здійснювати правосуддя.

А як можна стати суддею? *(Відповіді учнів.)*

Суддів звичайно призначають органи виконавчої або законодавчої влади; у деяких штатах США, кантонах Швейцарії й деяких інших країн суддів обирає населення. Судді складають присягу. Існують гарантії недоторканності й незмінюваності суддів. У багатьох країнах суддів призначають на довічний термін (звичайно, до певної вікової межі) з метою усунення політичного або психологічного тиску на них з боку виконавчої влади або виборців.

Тепер ми підійшли до найцікавішого, як це було в Ізраїлі в XII–XI ст. до Р. Х.

Ізраїльтяни вийшли з Єгипту й сорок років мандрували пустелею під керівництвом Мойсея. Але в Ханаан, свою обітовану (обіцяну) землю вони ввійшли вже під проводом Ісуса Навина, найближчого помічника й наступника Мойсея. При ньому вони завоювали цей край, широко розселилися в ньому, зв'язки між племенами ослабли, а держави в них тоді ще не було. «Того часу не було царя в Ізраїлі, кожен робив, що правдиве було в його очах» (Суд. 17:6).

Коли вмер Ісус Навин, сини Ізраїлеві залишили Господа Бога батьків своїх і звернулися до інших богів (Ваала й Астарті) і почали поклонятися їм. Гнів Божий запалився

на Ізраїля, і Він віддав їх у руки ворогів, що оточували їх, і не могли вже встояти перед ворогами своїми. Однак, коли народ каявся і кликав до Бога, Господь змилосерджувався і ставив суддів, які мудро судили народ і рятували його від рук грабіжників. «А коли Господь ставив їм суддів, то Господь був із суддею, і рятував їх із руки їхніх ворогів по всі дні того судді, бо Господь жалував їх через їхній стогін через тих, що їх переслідували та гнобили їх. І бувало, як умирав той суддя, вони знову псувалися більше від своїх батьків, щоб іти за іншими богами, щоб їм служити та щоб їм вклонятися, і вони не кидали чинів своїх та своєї неслухняної дороги» (Суд. 2:18–19).

І далі ця історія повторювалася знову й знову. Мінялися особи, деталі, сюжети. Незмінним залишався ланцюжок: відступництво — покарання — покаєння — порятунк. І нове відступництво...

*Учитель із учнями заповнюють таблицю
(можна дати на домашнє завдання).*

1. Отнііл	Суд. 3:9–11	40 років спокою
2. Егуда	Суд. 3:15–30	80 років спокою
3. Шамгар	Суд. 3:31	
4–5. Девора, Барак	Суд. 4:4–5:31	40 років спокою
6. Гедеон	Суд. 6:11–8:32	40 років спокою
7. Тола	Суд. 10:1, 2	23 р. суддівства
8. Яір	Суд. 10:3, 4	22 р. суддівства
9. Іфтах	Суд. 11:1–12:7	6 р. суддівства
10. Івцан	Суд. 12:8–10	7 р. суддівства
11. Елон	Суд. 12:11–12	10 р. суддівства
12. Авдон	Суд. 12:13–15	8 р. суддівства
13. Самсон	Суд. 13:24–16:31	20 р. суддівства

Судді одержували владу тому, що були вибрані. Але не загальним, рівним і таємним голосуванням, якого тоді ніде ще не було: їх обирав Господь. Але це зовсім не означало, що влада сама падала їм у руки: кожному з них доводилося на ділі довести своєму народу, що воля Божа полягає саме в його діях. Вони були патріотами, але як особистості жоден з них не був бездоганим.

Якими якостями повинен бути наділений суддя, щоб називатися хорошим суддею? *(Діти пропонують свої варіанти відповідей.)*

Суддя повинен бути чесний. Чесність — найважливіша вимога моральності. Це — правдивість, принциповість, переконаність у правоті своєї справи, щирість перед іншими й перед самим собою щодо мотивів своєї поведінки.

Скажіть, які ви знаєте антоніми до слова «чесність»? *(Відповіді дітей: неправда, лицемірство, віроломство.)* Чесне виконання обов'язків судді, передбачене присягою, вимагає чесності судді як людини. Не можна бути чесним «на службі» і безчесним у повсякденному житті, коли ти не одягнений у суддівську мантию.

Сумлінність у виконанні обов'язків судді пов'язана з його почуттям обов'язку — справедливе правосуддя.

Справедливе правосуддя можливе лише тоді, коли судді безсторонні. Що значить безсторонні? *(Відповіді дітей.)*

Безсторонність (неупередженість) — це здатність досліджувати обставини справи й приймати рішення, однаково ставлячись до сторін, інших осіб, що беруть участь у справі, не привносячи яких-небудь особистих мотивів.

Суддя повинен мати розвинене почуття сумління. Його совість повинна бути спокійною як при осуді, так і при виправданні; мотиви, якими він керується, повинні бути чисті й морально бездоганні.

Але це вимога нашого часу (на жаль, часто недосяжна). А якими були судді в Ізраїлі?

Зараз ми прочитаємо про двох із них: Отніїла (Суд. 3:9–11) і Девору (Суд. 4–5).

Лев — цар звірів, сильна й граціозна тварина. І от одного із суддів ізраїльських, першого, звали Отніїл — «лев Божий». Його дядько Калев (один із 12 розвідників, яких Мойсей послав розвідати ханаанський край і який не злякався велетнів, а сказав, що з Божою допомогою цю землю можна завоювати), узяв і скорив Кір'ят-Арбу, і потім пішов з ізраїльтянами на фортецю Кір'ят-Сефер. У цьому місці він запропонував видати свою дочку Ахсу заміж за того, хто здобуде цю фортецю. Його племінник Отніїл завоював Кір'ят-Сефер і за це одержав, як нагороду, у дружини Ахсу.

Ізраїльтяни, живучи серед хананей, хеттеїв, амореїв, ферезеїв та інших народів, одружувалися з їхніми дочками і віддавали за них своїх дочок, служили їхнім богам. Це було великим злом перед Богом, і були вони покарані за це восьмирічним рабством царя арамського. Ізраїльтяни покаялися, і милосердний Господь дав їм рятівника в особі Отніїла. На ньому був Дух Господній, і був він суддею Ізраїлю... і віддав Господь у руки його Кушан-Ріш'атаїма, царя арамського (Суд. 3:10). Він був суддею ізраїльським до самої своєї смерті, і земля Ізраїльська 40 років насолоджувалася спокоєм (Суд. 3:11).

Тепер визначимо, якими якостями характеру володів Отніїл.

Відповіді дітей занести в таблицю.

З усіх боків на євреїв нападали сусіди, прагнучи знищити їх. Бог знову покарав євреїв, віддавши їх у руки Явіна, царя ханаанського, за зло, що вони робили перед Його очима. Девора була пророчицею, жінкою-суддею, яку поставив Бог. Чуючи благання свого народу, Девора не могла залишатися байдужою, але, усвідомлюючи, що їй, жінці, не пасує стати на чолі війська, вона шукала чоловіка, якому вона могла б довірити справу порятунку рідного народу. Вибір її впав на Барака. Вона послала йому наказ від імені Бога зібрати чоловіків з племені Нефталіма й Завулона й рушити з ними до гори Фавор. Барак злякався такої відповідальної місії, але відповів, що згоден стати на чолі війська за умови, що Девора сама візьме участь у цій

війні, навіть якщо слава перемоги над ворогом належатиме не йому, чоловікові, а жінці.

Біля потоку Кедеш ізраїльське військо зустрілося з військом фінікійського полководця Сісери. Об'єднані великою ідеєю народного звільнення й підбадьорені особистою присутністю Девори на полі битви, ізраїльтяни повністю розгромили Сісеру, якому не допомогли навіть його численні колісниці. Сам Сісера загинув під час втечі з поля битви від руки Яїл — жінки з кенеянського племені, що здавна підтримувало дружні стосунки з ізраїльтянами.

Ця перемога була оспівана вдячною піснею Девори й Барака (Суд 5). Потім Барак розбив могутню армію Явіна й поклав кінець двадцятилітньому гнобленню ним ізраїльтян.

Визначимо, який характер мала Девора.

Відповіді дітей занести в таблицю.

Учитель може використовувати порівняльну таблицю.

Отніїл	Девора
чоловік	жінка
воїн	пророчиця
на ньому був Дух Господній	на ній був Дух Господній
знав Бога	поклонялася Богові
поклонявся Богові	викликала довіру
мужній	любила свій народ
сильний	співчутлива
вірний	рішуча
любив свій народ	вдячна

Висновок

Богові не байдужа доля Його народу й кожної людини зокрема.

Навіть у часи духовного занепаду й розбрату в Ізраїлі Бог продовжував через суддів Своє особисте керування Ізраїлем.

Бог вибирає звичайних людей (не супергероїв, з надзвичайними здібностями чи досконалих і безгрішних) і, наповнюючи їх Своїм Духом, робить здібними на великі подвиги.

Людині потрібна повна довіра Богові й послух Йому.

Усі ми в якісь моменти життя стаємо на місце суддів, можливо, для когось це буде його професія. Слід пам'ятати, що лише з Богом можливий успіх у цій важливій справі.

А головне — не забувати, що над усіма суддями землі стоїть Єдиний, Праведний, Істинний, Неупереджений і Непідкупний Суддя — Господь Бог.

IV. Домашнє завдання

Взяти на вибір двох біблійних суддів і зробити порівняльну таблицю *(за прикладом «Отніїл і Девора»)*.

Вивчити напам'ять ключовий вірш.

СВЯТО ОСІННЬОГО ІМЕНІННИКА

Сценарій позакласного заходу

Автор Ірина Курченко, м. Рівне

Привітання

Ведучий 1. Вітаємо вас і раді бачити в нашій чудесній, незвичайній Країні Друзів. Щоб до нас потрапити, вам не потрібно відкривати візу, виробляти закордонний паспорт, проходити митницю для того, щоб перетнути кордон. Наша країна відкрита для всіх! У ній панує дружба, взаємодопомога, розуміння, веселий сміх і найцікавіший час спілкувань! Отож, ласкаво просимо!

Ведучий 2. Друзі, скажіть, будь ласка, яка пора року зараз надворі?

Правильно, ще осінь. Хоча їй залишилося володарювати зовсім трішки, але вона ще повноправна господиня у нашій країні.

А посеред осені може бути літо? Так, звичайно, тільки бабине!

Які ж ознаки бабиного літа? (Відповіді дітей.)

На честь бабиного літа павучки-ткалі прядуть легеньку сріблясту павутину, натягують її між сосновими гілками чи між високими бадилинами на лісовій галявині. І як тільки повіє теплий вітерець — злітають у повітря тисячі павутинок.

Спробуємо й ми сплести свою павутинку дружби. А під час плетіння — познайомимося один з одним.

Гра «Осінь павутинка»

Мета: познайомити дітей одне з одним.

Дітям роздати маркери й булавки.

Діти сідають у коло. Кожна дитина отримує листочок із паперу, на якому пише своє ім'я і прикріплює його до одягу. Ведучий розпочинає гру з себе. Називає своє ім'я і пору року, в яку народився, кидає клубок іншому учаснику, притримуючи в руках кінець нитки. Другий учасник також називає своє ім'я і пору року, в яку народився, кидає клубок іншому учаснику, притримуючи в руках наступний кінець нитки і т. д. Клубок передають до останнього учасника.

Ведучий. Погляньте, який оригінальний візерунок ми з вами разом сплели. Справжня осінь блискуча павутинка. Прикрасити цей візерунок, «потрапивши» в павутинку, ми попросимо друзів, які народилися саме восени.

Запрошують дітей-іменинників «потрапити» до павутинки.

Ведучий (до іменинника). Чи любиш ти свою іменинну пору року? За що?

Заходить Осінь.

Златовласа і стокоса
Завітала в гості Осінь.
— Глянь, намисто із калини,
Поясочок із шипшини,
А віночок!..
— Листя впало,
Ось у коси й повплітала.
Пані гарна...
Бо стобарвна!
Справжня Осінь!
Що ж, запросим?
Хай побуде в нас на святі
Гостя щедра та багата!

Осінь. Усім привіт! Ви так часто згадували моє ім'я і так гарно говорили про мене, що я не могла не завітати до вас! Але бачу, що у вас не звичайне свято Осені, на яке я звикла приходити, а якесь особливе, навіть трішки загадкове.

Ведучий. Так, у нас сьогодні свято осіннього іменинника. Познайомся, будь ласка, з ними і приєднуйся до нашого святкування. Можливо, ти щось нам цікавеньке запропонуєш?

Осінь знайомиться з іменинниками.

Осінь. Недаремно я прийшла зі своїм осіннім кошиком, можу вас пригостити. Бог мене благословив хорошим урожаєм яблук, тому з великою радістю з вами поділюся. Ще дуже хочеться до вас доторкнутися своїм осіннім пензликом і залишити осінній слід на вашій рожевій щічці. А тих друзів, у кого день народження, я нагороджу своїм спеціальним орденом Осіннього Іменинника.

Осінь роздає фрукти й малює пензликом на щічках.
Дарує ордени.

Ведучий. Дуже дякуємо. Але ж поглянь, Осене, у тебе зовсім порожній кошик!

Осінь. Пусте, пригостивши вас своїми дарами, я отримала величезне задоволення!

Ведучий. Друзі, складімо й ми свій осінній кошик. Що ще може потрапити до нього, окрім яблук?

Звучить вірш, і діти складають до кошика те, про що чують: квіти, горіхи, буряк, кукурудзу, гарбуз, варення малини, маринади, гриби, хрін, часник, капусту, моркву, картоплю, калину. Усе це лежить на столі.

Українська осінь —
Це пишні **жоржини**,
Айстри різнобарвні,
Горішки ліщини,
Буряки цукрові,
Кукурудза стигла,
Гарбузи медові,
Різні **повидла**,
Варення, **соління**,
Гриби в маринаді...
Тобі, щедра осене,
Всі у нас раді.

Осінь. Дякую. А зараз я перевірю, наскільки ви ерудовані та кмітливі. Настав час для загадок.

Загадки Осені

Корінець пекучий дуже,
та усім потрібен він.

Ти здогадуєшся, друже?
Ця рослина зветься... (**Хрін**)

Що то за голова, лише
зуби й борода? (**Часник**)

Хто голівку накриває і по
двадцять хустин має? (**Капуста**)

Сидить дівчина в коморі,
а коса її надворі. (**Морква**)

Сиділи дівиці все літо в темниці,
Ходімо копати, дівиць рятувати. (**Картопля**)

У вінку зеленолистім,
у червоному намисті
видивляється у воду
на свою хорошу вроду. (**Калина**)

А чим корисна калина? Звичайно, своїми лікувальними властивостями. Це найкращі ліки від застуди. Молодці! Чудово справилися із завданнями!

Ведучий. Ти дуже щедра, весела і цікава пора року.

Осінь. Дякую вам. Мені так приємно чути про себе хороше. Недаремно Творець дав мені право існувати. А чи знаєте ви, у який день творіння Всесвіту Бог створив пори року? Рослинний світ? А тваринний світ? Де про це можна прочитати?

Пропоную вам **вікторину «Творіння світу»**. Знайдіть, дослідіть, розкажіть і покажіть, у який день було створено все, про що я говорила. Прислів'я говорить «Я

чую — і забуваю, я бачу — і запам'ятовую, я роблю — і розумію». Тому, слухайте уважно один одного, а дивлячись, запам'ятовуйте.

Ведучий. Створімо чотири команди: Зима, Весна, Осінь, Літо.

Діти шикуються в шеренгу й розраховуються на: Зима, Весна, Осінь, Літо. Створюють чотири команди, обирають капітанів і їм роздають Біблії. Під час презентації свого дня творіння дітям потрібно використати фланель.

1 день: «І сказав Бог: нехай буде світло. Назвав Бог світло — днем, а темряву — ніччю» (**Бут. 1:3–5**).

Організатори Свята осіннього іменинника в ЗОШ № 19, м. Рівне

2 день: Бог створив всю атмосферу землі: повітря і небо. **Бут. 1:6–8**

3 день: Бог створив сушу (землю), океан (моря), рослинний світ. **Бут. 1:9–13**

4 день: Бог створив сонце, місяць і зірки. **Бут. 1:14–19**
У давнину єгиптяни, китайці й вавилоняни ділили небосхил на дванадцять частин. Кожна з цих частин отримала свою назву: Овен, Тілець, Близнюки, Рак, Лев, Діва, Терези, Скорпіон, Стрілець, Козеріг, Водолій, Риби — це знаки Зодіаку, 12 сузір'їв. Поділ небосхилу на 12 сузір'їв полегшував запис астрономічних спостережень і привів до поділу року на 12 місяців. Отож, небесні світила використали просто для поділу часу на роки, місяці, тижні і дні, утім Бог забороняє людям поклонятися знакам Зодіаку, адже це Його твориво.

Отож, у який день були створені пори року? Правильно, у четвертий.

5 день: Бог створив морських тварин та птахів. **Бут. 1:20–23**

Як тварини та птахи готуються до зими? ►

Цікавинка від п'ятого дня творіння

Осінь — це місяці, коли більшість наших птахів стає мандрівниками. Вони летять у теплі краї. Кожен птах мандрує своїм шляхом. Не всі птахи летять, є й такі, що мандрують пішки, а інші пливуть. У нас живе чудовий, не-втомний пішохід — це птах, якого можна почути влітку на луках, біля боліт і річок удень, увечері й навіть вночі. А як зветься цей довгоногий птах?.. Приз тому, хто відгадає! Деркач — він вирушає в свою довгу путь пішки, а коли зу-стрічає на своєму шляху воду — тоді летить.

6 день: Бог створив тваринний світ. Бут. 1:24–31

Бог із великою любов'ю і турботою досконало підготу-вав землю для людини. Усе, що могло їй знадобитися для повноцінного життя, було приготовлене й чекало на неї. Шостого дня була створена й сама людина.

7 день: День відпочинку. Бут. 2:1–3

Осінь. Бог подивився на планету і сказав: «Дуже добре». Коли ми споглядаємо на Його тво-риво, можемо сміливо сказати, що Бог є всемогут-ній, люблячий, добрий, досконалий, всюдисущий, Він є Бог порядку, джерело життя. Отож я і ви — Боже творіння.

Музична пауза.

Учитель співу. До цієї чудесної картини хо-четься додати мелодію. Але мені потрібно споч-атку перевірити, чи є у вас слух? Як ви вважаєте, Осінь має звуки? Які саме?

Діти імітують звуки Осені.

- ♦ Вітер плаче, вітер віє, — шум вітру (звук «ш-ш-ш»).
 - ♦ Дощ осінній дрібно сіє, — стукіт дощички у ві-кно (барабаняє пальцями).
 - ♦ Жовкне листя, в'януть квіти, — шелест осін-нього листа (труть долоню об долоню).
- Скрізь калюжі поналито.
♦ Відлітає пташка в вирій, — летять птахи (ма-хають руками і кажуть: курли-курли).
У ті краї, де сонце гріє.

Учитель співу. Молодці! Справилися із завданням. Хочу вам подарувати осінню мелодію.

Пісня.

Гра «Фарби Осені»

Перевіримо, наскільки ми вже здружилися. Перед вами три кольори — основні кольори Осені: жовтий, ко-ричневий, сірий. Коли я покажу жовтий колір — співаєте голосно, коричневий — тихо, сірий — співаєте подумки.

Діти виконують пісню.

Осінь. Після такого чудового співу пропоную разом відправитися на екскурсію до іподрому. Що це за місце?

Гра «Іподром»

«Коні виходять на старт!».
Діти імітують стукіт копит, вдаряючи себе по колінах долонями, по чергово то лівою, то правою.
«На старт! Увага! Руш!»
Діти поступово прискорюють «біг», частіше вдаряють себе по колінах.

«Бар'єр! Подвійний бар'єр!»
Діти роблять один чи два удари по колінах відразу двома долонями.
«Біжимо по мосту!»
Діти б'ють себе кулаками по ключицях.
«Біжимо по траві!»
Діти труть долоні.
«Біжимо по болоту!»
Діти підносять вказівні пальці до кінчиків рота. По-чергово рухають то вниз, то вгору, всмоктуючи ротом по-вітря, отримують незвичний звук.
«Трибуна!»
Діти кричать: «Швидше! Швидше!»
«Фініш!»
Діти витирають піт, імітуючи вдягання вінка перемож-ця на ший.

Осінь. Молодці! Екскурсія пройшла вдало. Пропоную зробити командну перекличку, дізнаємося, чи часом ми не забули когось на іподромі.

Команди роблять дружню перекличку:

Ми раді вас **бачити**.
Бачити прекрасне можна у **всьому**.
У всьому ... і т. д.

Осінь. Яка прекрасна Країна Друзів! А які цікаві турист-ти завітали до цієї Країни! І який незабутній час провела я разом із вами! Поговорили майже про все, що стосується осінньої пори.

Ведучий. І на закінчення хочемо вам подарувати одну важливу й досить цікаву історію, яка записана на сторінках Святого Письма. Приготуйте ваші сердечка для того, щоб...

Осінь. ...посіяти добірні зернятка Слова Божого.

Біблійна історія. Притча про сіяча. Євангеліє від Луки, 8:5–15.

Наочність: чотири горщики: один із сухою і втрамбованою землею, другий — із камінням і брудною землею, третій — з рослинами, четвертий — із добре підготовленим ґрунтом.

Ведучий. Що потрібно зробити, аби зібрати восени врожай?

Весною скопати та приготувати землю. Закупити на-сіння. Посадити. Доглядати: полоти бур'ян, при потребі поливати, захищати від хвороб. Восени збирати врожай.

Від чого залежить урожай?

Від ґрунту, погодних умов, якості насіння, вчасної по-садки.

Ось про це все знав і один селянин, який зібрався по-сіяти зерно на своєму полі. Земля на цьому полі була не скрізь доброю. В одних місцях ґрунт був кам'янистий, а в інших росло багато бур'янів. Селянин ішов полем, наби-рав жменю зерна й розсівав його навколо себе.

Частина зерна впала на дорогу, яка проходила по цьому полю, і птахи відразу його склювали. Частина зер-на впала на кам'янистий ґрунт. Дуже швидко тут з'явилися паростки, але тому, що земля була неглибокою, то через каміння корені не могли рости вглиб. А коли зійшло сон-це, паростки всохли й загинули. Впало зерно і в землю, де росло багато бур'янів, які незабаром заглушили і добрі сходи зерна.

Тільки одна частина зерна впала на добру землю. Тут виросло прекрасне колосся з чудовим зерном. На кожно-му колоску був плід, іноді в сто зерен, іноді в шістдесят, а іноді в тридцять. Ці сходи дуже тішили селянина, адже він сіяв для того, щоб зібрати врожай.

Цю притчу розповів Ісус людям, коли вони одного дня знову зібралися послухати Його мудрі поради. Усім дуже сподобалася розповідь, але вони не зрозуміли значення цієї розповіді і навіть не намагалися з'ясувати це в Ісуса.

Але учні Ісуса, які теж чули цю історію, захотіли дові-датися, що ж вона означає. Тоді Ісус пояснив її значення. Послухайте й ви.

Коли Ісус говорив про зерно, то мав на увазі Слово Боже. Ісус прийшов на землю, щоб донести до людей Сло-во Самого Бога. Але багато людей не хочуть прислухатися до Нього. Про таких людей і говорив Ісус, коли розповідав про зерно, яке впало на дорогу і було подзьобане птаха-ми. Інші ж люди, навпаки, почувши Живе Слово, відразу ж вирішують вірити в Бога і робити тільки добрі вчинки. Але незабаром вони забувають про своє рішення і знову роблять погані вчинки. Таких людей Ісус мав на увазі, коли говорив про кам'янистий ґрунт, на якому молоді сходи швидко гинуть. Коли Ісус го-ворив про ґрунт із бур'янами, Він говорив про людей, у яких щоденні життєві турботи поглинають їхню віру.

Але, на щастя, є багато людей, серця яких відкриті для Слова Божого. Вони ві-рять у Господа і люблять Його. Це і є той ґрунт, який приносить гарний врожай.

Висновок. Надзвичайно важливо зна-ти, що з дитинства ми повинні бути чуй-ними й уважними до свого серця, щоб на-сіння, яке попадає до нього, було якісним, хорошим, без шкідників. А те Слово, що сі-ється зі Святого Письма, змогло б прорости й дати хороші плоди, які проявлятимуться у ваших учинках, словах, бажаннях, спра-вах, власне, у вашому житті.

У четвертий горщик посіяти квіти й поставити у класі, доглядати протягом року.

Подарунки для іменинників.

Дітям роздати стаканчики з землею і запропонувати також посіяти насіння пшениці чи квітів. Доглядати вдома.

Фото на пам'ять.

Осінь. Свято наше продовжується, усіх запрошуємо до святкового солодкого столу.

Святковий стіл.

Осінь. Дякую всім вам! До побачення! До наступної зу-стрічі! А я знімаю фартух господині й передам при зустрічі своїй сестричці Зимі, яка обов'язково зустрінесться з вами на Святі зимового іменинника. Будьте благословенні!

Матеріали й обладнання

1. Музичне оформлення заходу.
2. Повісити банер «Країна Друзів».
3. Стіл зі скатертиною (для овочів).
4. Роздрукувати листочки-бейджики.
5. Фломастери, олівці, маркери.
6. Булавки для бейджиків.
7. Клубок срібних ниток.
8. Костюм Осені з кошиком.
9. Фарби, пензлик для Осені.
10. Яблука.
11. Орден Осіннього Іменинника з написом і побажанням.
12. Квіти, горіхи, буряк, кукурудза, гарбуз, малинове варення, маринади, гриби, хрін, часник, капуста, морква, картопля, калина.
13. Кошик (великий) для овочів.
14. Біблії.
15. Фланель (сюжети про створення світу, про сіяча, фігурки коней).
16. Призи для вікторини.
17. Фото птаха деркача.
18. Круги трьох кольорів: жовтий, коричневий, сірий.
19. Чотири горщики.
20. Земля.
21. Стаканчики для землі.
22. Насіння для посадки.
23. Подарунки для іменинників.
24. Тістечка, чай, цукор.

КОРОЛІВСТВО ДЗЕРКАЛ

Сценарій позакласного заходу

Автор Оксана Смірнова, м. Рівне

Музика, атрибути площі.

На стовпі афіша: «Найсправедливіші дзеркала».

До стовпа підходять діти.

Хлопчик. Привіт, Маринко! Давно не бачились!

Дівчинка. Не заважай, бачиш, я вивчаю афішу. Як ти думаєш, що означає «найсправедливіші»?

Хлопчик. Хто найсправедливіші?

Дівчинка. Та дзеркала ж, звичайно. Дивна афіша.

Хлопчик. Та що тут думати, дзеркала всі однакові. Ну, хіба що в кімнаті сміху інші.

Дівчинка. Слухай, Михасю, а давай підемо подивимось?

Хлопчик. Тобі що свого дзеркальця мало? А втім, ходімо, все одно канікули, а вдома нудно.

Музична пауза, діти виходять, з'являється кімната з дзеркалами. По черзі зазираючи до них, ходить королева.

Королева. Дзеркала — це моє життя, у них побачити можна все. (Танцює, сміється.) Якщо ти розкішний — поглянь ось сюди, побачиш ти море краси й пишноти. Якщо ти розумна — дивись, це тобі, у дзеркалі знайдеш незнані світи. Якщо ти боєць — це для тебе, якщо ти красуня — для тебе, якщо ти ніхто, то дивись от сюди, у світі пустому шукай себе ти. Ой, хтось стукає! Це до мене!

Добрий день, діточки. Проходьте. Ви, певно, прийшли вибрати собі люстерко? Для сонячних зайчиків? Я — Королева країни дзеркал, з радістю подарую вам...

Дівчинка. Добридень! Я — Маринка, а це мій товариш — Михасик. І прийшли ми не за подарунками, а дізнатися, що це за найсправедливіше дзеркало.

Королева. О, у мене всі дзеркала найсправедливіші. А вам дуже поталанило. Я сьогодні у хорошому настрої. Я покажу вам усі свої скарби, й обіцяю подарувати вам те дзеркало, яке ви оберете. Це буде мій королівський по-

дарунок. Адже ви — наймолодші мої відвідувачі. Що ж, ходімо. Слухайте уважно й обирайте.

Дзеркала.

Я — дзеркало багатства. Хто дивитиметься у мене, той стане багатим.

Я — трельяж гордості. Якщо тобі бракує гордості — поглянь у мене, і твоя гордість потроїться.

Я — дзеркало достатку. Я допоможу тобі стати заможним.

Я — люстерко слави. Я зроблю тебе знаменитим.

Дівчинка. Ой, щось мені моторошно. Ваша величність, а хороші дзеркала у вас є?

Королева. Хороші? У мене всі хороші.

Хлопчик. А дзеркало дружби у вас є?

Королева. Фі, які ви нікчемні! Вибирайте з того, що я вам показала.

Дівчинка. А це що?

Хлопчик. Та воно й на дзеркало не схоже. І покривало на ньому.

Королева. Не чіпай! Не смій! Заборонено!

Дівчинка. А що це? Дозвольте хоч поглянути. (Знімає покривало.)

Королева. Не чіпай, від нього самі неприємності. Краще я принесу тобі дзеркало успіху. (Королева виходить.)

Хлопчик. Хто ти?

Дзеркало. Я — дзеркало правди. Хто дивиться у мене й звіряє своє життя зі мною, той стане дитиною Царя.

Хлопчик. А на тобі щось написано. Можна, я прочитаю?

Дзеркало. Читай, запам'ятовуй. Це перепустка до Царства Правди.

Заповіді Божі.

**Нехай не буде у тебе інших богів переді Мною.
Я — Бог твій.**

Хлопчик. Хто Бог мій?

Заповідь. Твій Бог — це Той, Хто тебе створив, дав тобі життя і дбає про тебе.

Не роби собі ідолів, і не служи їм.

Дівчинка. А мені вся ця кімната видалася храмом ідолів.

Не призывай Імені Господнього надаремно.

Дівчинка. Мені бабуся казала, що треба поважати ім'я Бога.

Відділи день сьомий для Господа.

Хлопчик. Це як? Поясни! (Чує кроки, лякається.) Ой! Це ж королева! А ми навіть дочитати не встигли. Хоч скільки їх, Маринко?

Дівчинка. Один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім, вісім, дев'ять, десять! Михасику, візьмемо заповіді собі! Я хочу їх усі вивчити!

Діти ховають скрижалі за спинами. З'являється королева.

Королева. Ти знову? Я ж наказувала тобі мовчати! Це — моє королівство. Я паную тут, і той, хто отримує моє дзеркало, стає рабом дзеркала, а отже, і моїм рабом. А в тебе вже ніхто не вірить. Я б розбила тебе, якби могла.

Дівчинка. Подаруйте нам дзеркало правди — заповіді. Ми познайомилися з ним і хочемо в Царство Правди.

Королева. Та ви ж станете рабами правди! Для чого вам правда? Це нецікаво. Ось, візьміть!

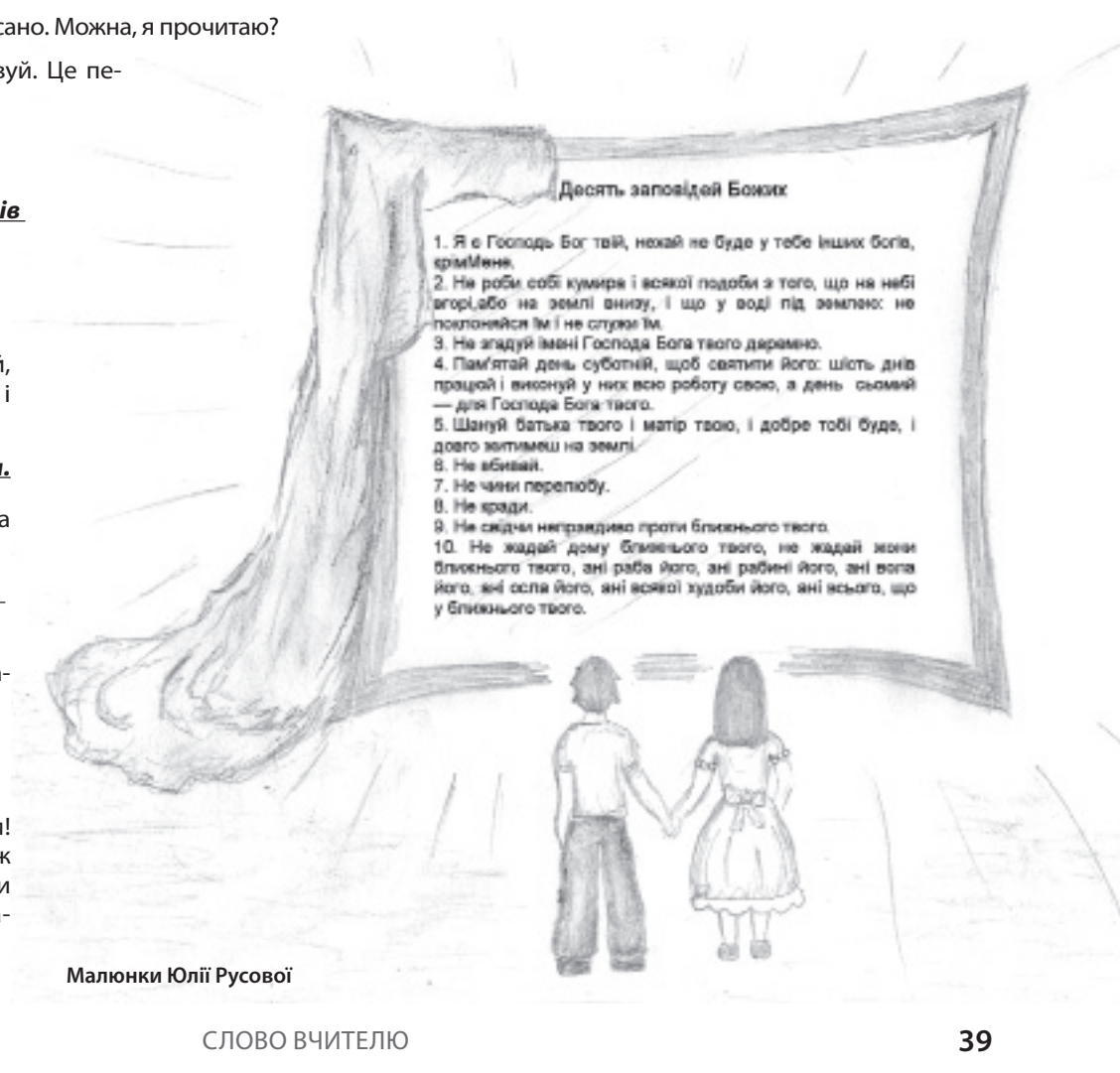
Діти. Ні! Ми хочемо заповіді! Усі десять!

Королева. То й забирайте! І не повертайтеся, ви — нікчемні слуги правди!

Заповідь. Ви станете вільними, тому що Той, Хто створив нас, є дорогою, правда і життя. Я вчитиму вас законів, які встановив Сам Бог. А нагородою для тих, хто виконує Божі заповіді, буде знайомство з Самим Богом. Ви дійсно зможете служити правді, а правда охоронятиме вас, стане вашим щитом і скелею.

Хлопчик. То виходить, що ви — заповіді — і є тим найсправедливішим дзеркалом?

Заповідь. Авжеж. Познайомитись із нами може кожний. І знайти нас неважко. Ми записані в святій книзі Біблії. Отож, якщо ви шукаєте правди — пам'ятайте про нас!

Малюнки Юлії Русової

ДО СВЯТА ПОДЯКИ

Сценарій позакласного заходу

Розробка творчого колективу дитячої християнської студії

«Початок премудрості», м. Рівне

Одна частина сцени — святково прибране сільське подвір'я, інша — лісова галявина.

Чудовий день, святковий день —
День, коли наша вся земля
За подароване з небес
Творця Святого прославля.
А ми також не відставаймо:
Всі разом Богу заспіваймо!

Пісня. Виходить бабуся, розглядає декорації і помічає глядачів.

Бабуся. Добрий день, дорогі діти, і вам доброго здоров'я, шановні дорослі. У вас так гарно сьогодні. Усі одягнені святково... А скільки тут дарів полів та садів! Може, ви щось святкуєте? А що саме?

Зал відповідає: «Свято Подяки!»

Бабуся. Подяки? Жнив? Ой-ой-ой! Я забула! Усі дні пам'ятала, а ось нині забула. Але в мене також є за що подякувати Богу. Дозвольте мені приєднатися до вашого свята. Дозволяєте? Тоді я щось приготую до святкового столу. Та що ж приготувати? О! Придумала! Я спечу святковий пиріг! Борошно в мене є, курочка знесла свіжі яєчка, і молочко в мене солодке-пресолодке! Піду місити тісто.

Звучить музика. Бабуся повертається з діжкою.

Бабуся. Ось, я тісто замісила, та дуже стомилася. Тріш-ки відпочину й піду в ліс по ягідки. (Засинає.)

Звучить загадкова музика. Тісто вилазить із діжки й виходить до глядачів.

Тісто. Ой, малята! Хлопчики, дівчата! Бабуся хоче з мене, тіста, спекти святковий пиріг. Та я й не проти, я теж хочу комусь послужити, та ось тільки... я ще таке молодце... от би хоч трішечки світу побачити, потоваришувати з кимось... Я, напевно, піду. А бабусі я записку залишу.

Пише: «Я повернусь. Тісто». Звучить весела музика.

Тісто. Ой, яка галявина! А скільки тут ягідок! Я тут залишусь! Цікаво, а ягідки корисні?

Малина.

Я — малина лісова. Бог мені таку дав силу,
Щоб дорослі і малі мене дуже полюбили.
Я лікую від застуди і збиваю сильний жар,
Запахна я і корисна, і це, друзі, вам не жарт!

Чорниця.

Я — чорниця синьоока. Ви мене всі знаєте,
І як лікарську рослину також споживаєте.
Бог велів мені зростати, зір малятам підкріпляти,
Лікувати животи, на галявині цвісти.

Брусниця.

Я — брусниця вітамінна, і я дуже-дуже сильна.
Вам скажу я свій секрет — зміцнюю імунітет.
Мене Бог благословив вам здоров'я захищати,
Тож спішу я людям всім сік корисний свій віддати.

Разом.

Ми готові вам служити, бо ми всі — Господні діти.

Тісто. Скуштую смачних ягідок. Ой, як смачно! Дякую, Боже, за лісові ягідки. О, а це що?

Гриби. Ми гриби! І великі, і малі. Люди також нас збирають,
І на зиму закривають, і кладуть у пироги — ми гриби!

Тісто. Ану ж бо я грибів назбираю! (Гра.) Ну, нарешті! Хоч одного упіймало! Діти, а що ще в лісі росте, за що ще потрібно Богу дякувати? (Відповіді з залу: горішки, жолуді, різні трави, кущі, дерева.) Щось я притомилося, сяду відпочину.

За кадром звучить музика і слова: «Сонечко — це також Боже твориво, і воно служить людям. Ось і вирішило сонечко наше тісто підрум'янити, і спекти пиріг».
Таночок сонячних промінчиків, які випікають тісто.
Тісто перетворюється на пиріг. Виходить бабуся.

Бабуся. Діти, а ви моє тісто не бачили? Ось ти де, а я тебе шукаю. Діти, та це ж не моє тісто! Це ж святковий пиріг! Ось такий пиріг я хотіла б для нашого Господа подарувати. Адже він солодкий, як Слово Боже, корисний, як добрі настанови, теплий, як доброта, запахний, як благодать, і бажаний, як любов. Погляньте, хто це?

Бурундучок.

Я — малий бурундучок, в мене теплий кожушок,
Цей пиріг такий пахнучий і, мабуть, дуже смачнучий...

Уділіть мені скоринку, хоч малесеньку частинку!

Бабуся. Візьми, любий, це — тобі, з малинкою.

Бурундучок. Дякую!

Бабуся. А це хто виглядає?

Зайчик.

Я — зайчик, білі вуси, з бурундучком ми друзі,
І я хотів би пирога, мабуть, це дивна смакота.
Уділіть мені скоринку, хоч малесеньку частинку.

Бабуся. І тобі, сіренький, зайчику маленький, із брусницею, із чорничкою.

Зайчик. Дякую, та тільки... у мене тут... ось, вона...

Білочка.

Солодкий, смачний? А гарний який!

І ягідки, мабуть, і, мабуть, горішки.
І білочці дайте, будь ласочка, трішки.
Уділіть мені скоринку, хоч малесеньку частинку.

Бабуся. З радістю, малесенька, на тобі, рудесенька! Ось тобі частинка з горішком.

Ведмедик.

Може, ще хоч трішки є? Я такий голодний...
Пригостіть же і мене пиріжком солодким!
І мені дайте скоринку, хоч малесеньку частинку.

Бабуся. Ось, усіх я пригостила, але пиріг мій закінчився. А от і гості прийшли. Чим же я вас частуватиму? Що на святковий стіл подаватиму?

Лісові мешканці.

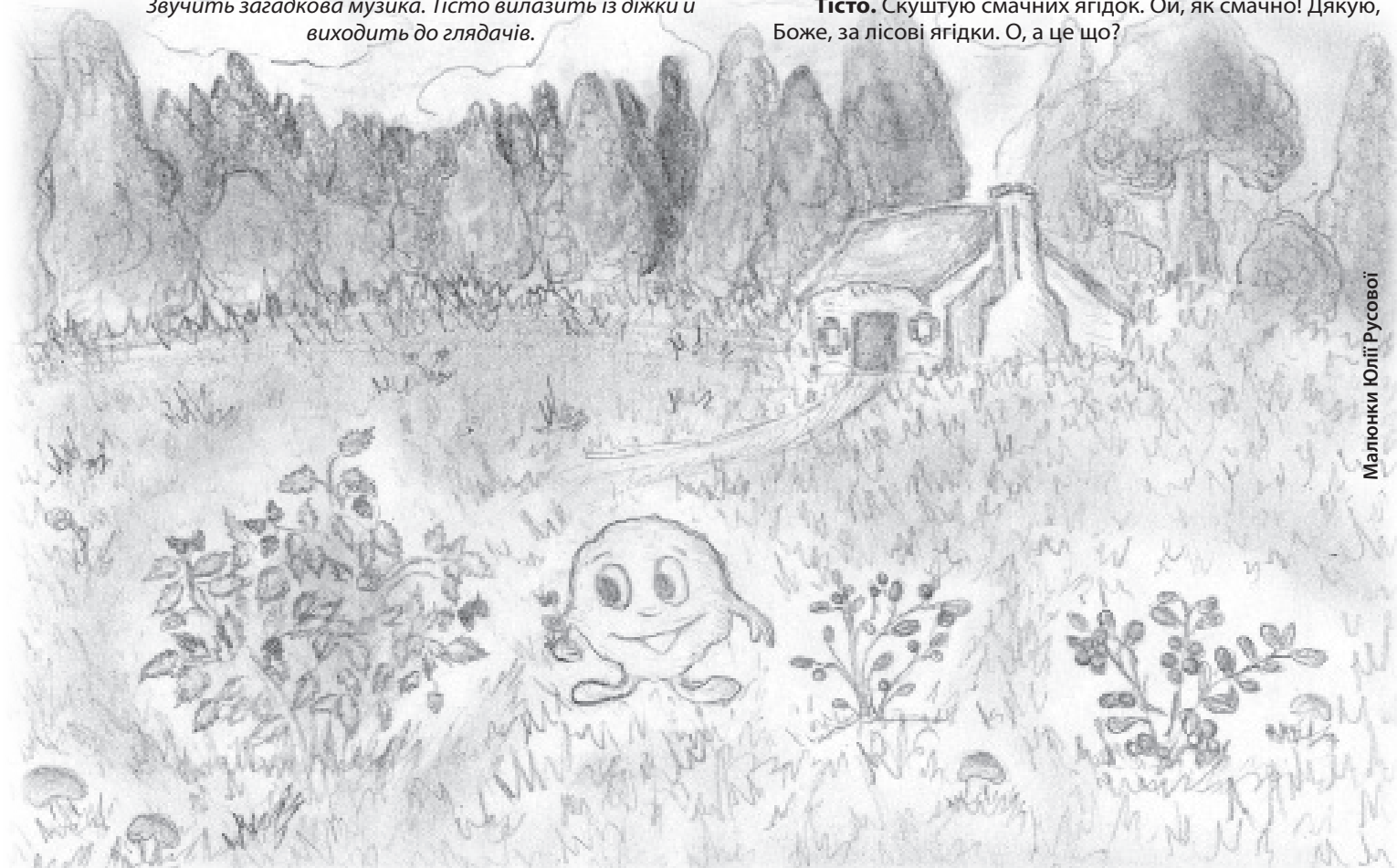
Не журіться, бабуся любя,
Бо для Бога найбільший дар —
Це плоди від Святого Духа,
Які кожен із нас прийняв.
Перший плід — любов всесильна,
і якщо її ти маєш,
де не будеш, де не станеш,
завжди друга ти придбаєш.
Маєш радість — це прекрасно, Бог велить — радій!
Радістю ти поділитись завжди, друже, вмій!

Бабуся. Я дуже рада, що ви прийшли, мене, стареньку, провідати. І які добрі слова ви мені подарували!.. Запрошую вас до столу. Шкода, пирога немає, та ми й чаєм пригостимося. Адже ви правильно сказали: для Бога найважливіше — серце людини.

Лісові мешканці.

Зачекайте! Ми з друзями щось вам принесли! Ось, тримайте!

Ось до столу яблучка! Це все вам, бабуся,
А за мною ще ідуть мої добрі друзі!
Ось горішки лісові, сушені грибочки —
Це збирали дорогі мої сини й дочки.
Ми вам несемо ягідки — солодкі, запахні,
Вони, мов намистинки, та тільки лісові.
І ось це вам, бабцю, і ось це, ось — теж.
У Біблії написано: що сієш — те й пожнеш!

Малюнки Юлії Русової

Храм Ірода

Одним із атрибутів Бога, тобто однією з лише Йому притаманних якостей, є святість — абсолютна відокремленість від зла, гріха й неправди в мотивах, словах та вчинках. Це незмінний атрибут і одна з тих якостей, на яку орієнтуються всі віруючі, адже лише Святий Бог може викрити всіх наклепників, мерзотників і нечестивців, які так комфортно почувають себе в цьому спотвореному й розбещеному світі.

Розмірковуючи про святого Бога, чи не найперше згадуємо про Його святу справедливість. Бо ж святий — це той, хто чинить правильно за будь-яких обставин, дивиться на буття з погляду найвищої справедливості і ставиться до оточуючих так, як вони того насправді варті. Ми, люди, досягти абсолютної святості не можемо, якщо когось і називаємо святим, то саме з причини особливої побожності, прагнення духовної і моральної чистоти життя та помислів. Критерії нашої оцінки справедливості недосконалі. Однак Божа справедливість полягає не лише в абсолютному покаранні грішника. При такому погляді не було б історії землі. Його справедливість спрямована на те, щоби виявити неправду, очистити її і замінити правдою.

У царині культури так уже повелося, що виживали ті, хто умів пристосуватися до обставин. А тих, хто вів свою лінію, не бажав бути підлабузником, просто не помічали. Й. С. Баха «призабули» на 80 років, хоча він зробив справжню революцію в музичному мистецтві. А Веделя взагалі викреслили з мистецтва завдяки царській сім'ї. Російський художник А. Іванов, відмовившись догоджати своїми полотнами дворянству, просто доживав віку в Італії...

Є й інші, «позитивні», приклади, проте від того не менш сумні. Я про те, коли митці починали догоджати сильним світу цього, на цьому будуючи свою кар'єру. Їхні твори були популярними, проте лише короткий час. Адже їх писали, щоб «лоскотати слух». Наприклад, усі пам'ятають Сальєрі не через його творчість, а лише через легенду, пов'язану із Моцартом (хоча Сальєрі був придворним композитором). Або Генріх Сенкевич, який написав безліч творів, проте вершиною

його творчості став роман «Камо грядеши», а усі решта творів відверто заангажовані та сполонізовані.

Прикладів багато. Та уважний читач може запитати: «А до чого тут Святий Бог?» Річ у тім, що здатність творити — це та іскра Божа, той дарунок, який Бог дав людині. Тому мистецтво найперше повинне бути спрямоване на прославлення Бога. У гіршому випадку — возвеличення чогось справді цінного й важливого в житті людей. Мистецтво, яке цього не робить, приречене на крах. Та й вироби, які не відповідають цьому критерію, теж рано чи пізно зазнають забуття, а то й знищення.

Суд історії реально показує, чи ця мистецька справа була варта зусиль і чи насправді вона була цінною. Проте за цим «судом історії» приховано (кимось свідомо, а кимось просто через незнання) Божий закон справедливості. Просто Господь дає правді вийти на поверхню і бути помітною багатьом людям одночасно. Він це робить, щоби нагадати справжній зміст речей і понять, щоби розбити брехливі теорії, які вигадують для виправдання бездіяльності чи неправильного ставлення до чогось.

Одним із таких витворів мистецтва, який перестав відтворювати задум Божий, був храм царя Ірода I в Єрусалимі. Саме його історія є яскравим прикла-

Реконструйована копія храму

дом того, що Бог пильнує і не дає, щоби Його ім'я було осоромлене...

Ірод, який прийшов до влади за допомогою інтриг і дружби із римськими імператорами, за походженням був іудеєм. Тобто, не походив навіть із вибраного народу. Тому, здобувши владу, він всіляко «задобрював» єврейський народ, бажаючи таким чином зміцнити свої позиції. Одним із таких кроків стала розбудова Єрусалимського храму.

Храм, будучи центром Богопоклоніння, переживав свої злети й падіння. Його руйнували і відтворювали, розбудовували і занедбували. Але він завжди залишався головною святинею ізраїльського народу.

І от Ірод, бажаючи прославитись, почав своїм коштом розбудовувати храм, намагаючись вивести його на рівень грецьких чудес. Понад 40 років він покращував і вдосконалював цю будівлю. А остаточне завершення робіт відбулось у 64 р. Побутувала навіть приказка: «Хто не бачив храму Ірода, той не бачив справді величної будівлі». Адже для реконструкції храму використовували якнайкращі матеріали, сила-силенна золота, новітні технології того часу.

Споруда, немов велетенські сходи, підіймалася до вершини, яку вінчав, власне, храм. Увесь комплекс милував око, сяяв у променях південного сонця оздобою і притягував погляди ще на далеких підступах до Єрусалима. Учні Ісуса Христа вказували на цю велич і красу Спасителю, сповнені гордості за таке місце поклоніння Богу. Але Ісус ошелешив їх відповіддю: «...не залишиться і каменя на камені...» (Мк. 13:1–2). Ці слова були настільки несподіваними, що учні просили Ісуса пояснити Його відповідь.

Коли Христос займає перше місце, усе інше займає своє місце.

Це повинно було статись тому, що храм перестав відігравати ту роль, з якою Соломон починав будувати його. Адже його призначення бути місцем поклоніння Богу, а не гордості земного досягнення. Він мав стати місцем справедливості й жертви за гріх, проте перетворився в місце, у якому засудили Спасителя Світу. Мав бути місцем, де язичники мали б можливість знайти віру в Бога, проте та частина храму була перетворена в базар, де торгували тваринами й міняли гроші. Мав бути місцем присутності Божої, а перетворився в місце, де панували закони і правила, які не допомагали зрозуміти милість, справедливість і праведність Бога. Храм

перетворився на місце порожньої «побожності», святиню, де люди не могли знайти справжньої святості.

Саме тому Ісус і пророкував, що храм буде зруйновано. Адже в Божому плані немає місця речам, які, використовуючи Божий авторитет, будуть досягати своїх цілей. І хоча відтоді минуло близько 40 років, проте Боже Слово справдилось. Під час облоги Єрусалима римськими військами імператор Тит дав наказ своїм воїнам не руйнувати храм. Проте, почувши десь, що в храмі зберігаються неба-

Апостол Павло якось сказав: «Не обманюйтесь, — Бог осміяним бути не може. Бо що тільки людина сіє, те саме й пожне» (Гал. 6:7). Цей духовний принцип лежить в основі всіх учинків та діянь. Його не можна обійти. Тим більше в тих сферах, які безпосередньо спрямовані на виявлення Божих істин у цьому світі.

А ще — цей принцип діє у житті кожної людини. І не потрібно дивуватись, якщо ви починаєте пожинати якісь погані плоди в житті. Отож, ви їх і сіяли. Це ж стосується ненависті, байдужості, розбещеності, обману та інших речей, якими буває наповнене наше життя. Це — лише врожай усього того, чим наповнене наше серце.

І, як і храм, ми можемо почати виконувати свою «функцію» — відображати Божий характер на землі, коли концентруємось на Ньому й налаштуємо наше серце на виконання Його заповідей. Але, і це найголовніше, — коли в серці, як і в храмі, живе Господь, тоді все стає на свої місця, адже Він Сам показує, що і як має бути, і Він Сам пильнує за тим, щоб усі сфери нашого життя були пронизані Його Світлом.

Храм Ірода — не єдиний зразок із царини архітектури чи мистецтва, через який Бог виявив Свою святість. Ви самі можете пошукати й поцікавитись історіями різних мистецьких творів. Але найважливіше — не повторити його історії у своєму житті... 🙏

Олег Блощук

Західна стіна храму — Стіна плачу. Позаду — мечеть Омара, одна з трьох святинь ісламу, побудована на місці храму

Що таке найвища справедливість і де її знайти?

Словник із суспільних наук визначає справедливість, як поняття про належне, що містить у собі вимогу відповідності діяння і спокутування: зокрема, відповідності прав і обов'язків, праці та винагороди, заслуг і їх визнання, злочину і покарання, відповідності ролі різних соціальних верств, груп та індивідів у житті суспільства та їх соціального стану в ньому; в економічній науці — вимога рівності громадян у розподілі обмеженого ресурсу. Відсутність належної відповідності між цими сутностями оцінюється як несправедливість. За справедливість у стародавньому світі навіть відповідала спеціальна богиня — Феміда. Її зображення оснащено трьома символами: меч — що символізує невідворотність покарання за протиправне діяння; терези, що символізують людські вчинки; зав'язані очі, що вказують на неупередженість. Сьогодні це зображення стало відомим логотипом багатьох юридичних установ. Історія людства свідчить, що пошук справедливості й боротьба за неї є такими ж вічними, якою невиловимою і недосяжною залишається ця омріяна справедливість.

Де її відшукати і як затриматися хоча б на хвилинку в тому блаженному стані, коли з тобою чинитимуть абсолютно справедливо? Звернемося з цим одвічним запитанням до вічної книги — Біблії.

Згідно з Святим Писанням найвищим суддею є Бог. Справедливість притаманна самій природі Бога. Окрім того, Божа справедливість є незбагненно вищою й досконалішою від найсміливіших людських уявлень про неї. Пророк Ісаї записав такі слова: «Хто пізнав Господній ум, і хто був Його помічником, який Його повчає? Чи з ким Він порадився і той Його повчив? Чи хто показав Йому суд? Чи хто показав Йому дорогу розуміння?» (Іс. 40:13–14); «Я є Господь, що говорить праведність і сповіщає правду» (Іс. 45:19) [3]. У Псалмі 96 говориться, що праведність і суд — основа Господнього престолу.

Оскільки Бог праведний, необхідно, щоб Він чинив із людьми відповідно до їхніх заслуг. Таким чином, необхідно, щоб Бог карав гріх, тому що він не передбачає винагороди; навпаки — гріх заслуговує покарання.

Бог неупереджено винагороджує добре й не пропускає нічиїх гріхів. Псалмоспівець Давид наголошує, що Господнє слово праведне, і всі його діла вірні (Пс. 32:4) [3]. У книзі Псалмів підкреслюється, що Бог відновлює справедливість, помічаючи й оцінюючи праведні вчинки людини

і «введе твою праведність як світло і твій суд наче полудне» (Пс. 36:6) [3]. Так само за неправедні вчинки на беззаконних очікує Божа кара, «бо любить Господь справедливість, і Він богобійних Своїх не покине, вони будуть навіки бережені, а насіння безбожних загине!» (Пс. 36:28) [4].

На відміну від земних суддів, Бог непідкупний та некорумпований. Суспільне становище чи матеріальні статки позивачів та відповідачів не мають жодного впливу на винесення Богом справедливого рішення. Мойсей записав у книзі Повторення Закону: «Бо Господь Бог ваш, Він Бог богів і Господь панів, Бог великий, сильний і страшний, який не зглядається на лице, ані не бере дару, який чинить суд прихильності до сироті, і вдові і любить прихильності, щоб дати йому хліб і одіж» (Повт. Зак. 10:17–18) [4]. Найменша несправедливість у Бога виключена самою Його справедливою й святою природою. Риторичне, по своїй суті, запитання висловлює Авраам у час, коли він збентежений долею жителів міст Содом та Гоморри, які мають бути невдовзі знищені Богом за розпусний та беззаконний спосіб життя їхніх мешканців. Розмірковуючи про свій багаторічний досвід віри й те, яким Бог відкрився йому, Авраам вигукує до Господа: «Зовсім не зробиш ти згідно з цим словом, щоб знищити праведника з неправедними, і буде праведник як неправедний. Зовсім ні. Суддя землі

всієї — чи не зробиш суд?» (Бут. 18:25). Ми розуміємо, що відповідь на крик його душі, звичайно ж, позитивна. Бог не може вчинити несправедливо.

А ось людина цілком здатна порушувати закони моралі й держави. Тому Божа праведність нерідко представляє собою не лише захист від неправди, але й загрозу викриття й покарання людини у випадку її власної нечесності. У Другій книзі хронік записано, як пророк попереджає одного з юдейських царів: «І тепер хай на вас буде Господній страх, і стережіться і чиніть, бо немає в нашого Господа Бога беззаконня, ані зглядання на лице, ані брання хабарів» (2 Хр. 19:7) [4].

Бог є найвищим еталоном праведності й справедливості, отже, не може існувати жодного іншого мірила поза Ним чи окрім Нього. У якому б із уривків Писання не розглядали питання Божої справедливості, відповідь завжди полягає у тому, що ми, як творіння Божі, не маємо жодного права стверджувати, що Бог неправедний або несправедливий. Апостол Павло відповідає на доволі складне запитання про Божу праведність наступним чином: «О людино, хто ти, що сперечаєшся з Богом? Чи скаже витвір своєму Творцеві: Чому зробив ти мене таким? І чи не має влади гончар над глиною, щоб з того самого місця зробити одну посудину для почесного використання, а другу не для почесного?» (Рим. 9:20–21) [4]. На запитання страждальця Йова, який втратив здоров'я, сім'ю і майно, про те, чи був Бог справедливим стосовно нього, Бог відповідає: «Чи буде той, хто перечитьсся з Вседержителем, ще вчити?... Ти хочеш опрокинути присуд мій, хочеш винувати мене, щоб себе якось оправдати?» (Йов. 39:32; 40:3) [5]. Потім Бог відповідає, але не надає Йову пояснень, які дозволили б зрозуміти, чому саме дії Бога були справедливими. Бог стверджує Свою велич і владу, проте не збирається звітувати перед Йовом про справедливість Своїх вчинків, тому що Бог — Творець, а Йов — творіння. «Де тоді був ти, коли я закладав основи Землі? Скажи, коли знаєш!» (39:4) [5], «Чи давав ти коли на віку твому наказ ранкові, або вказав зорі місце (де зачервоніти)? (39:12) [5], «Чи можеш підняти голос твій до хмар, щоб рясний дощ спустився на тебе? Чи можеш ти розсилати блискавиці, та й чи прийдуть вони до тебе й скажуть: Ось ми!» (40:34–35) [5]. І відказав Йов Господеві й промовив: «Ось я нужденний; що можу я відказати Тобі? Я кладу руку мою на уста собі» (Йов. 39:34) [5].

Водночас Бог рідко звершує свій праведний суд негайно. Коли Бог не карає за гріх, складається враження, що це вказує на Його несправедливість. Ось чому апостол Павло говорить, що коли Бог послав Христа як жертву, якій слід було понести покарання за гріх, Він зробив це, «щоб виявити свою праведність для відпущення раніше вчинених гріхів; у Божому довготерпінні, щоб виявити свою справедливість у теперішній час, щоб бути справедливим і виправдає того, хто вірить в Ісуса» (Рим. 3:25–26) [3]. Смерть Ісуса Христа у сплату за наші гріхи продемонструвала, що Бог істинно праведний, тому що Він виконав необхідне покарання за гріх, хоча й водночас пробачив людям їхні гріхи.

Отже, Бог повністю явив Свою справедливість в Ісусі Христі, Який прийняв на Себе гнів Бога за все гріховне людство. Водночас Христос явив всю повноту Божої милості, яка, як написано, «понад суд» (Як. 2:13) [3], і прийняв основний удар на Себе. Чому Христове заступництво за грішну людину перед Отцем є настільки важливим? Тому що це і є серцевина милості Бога до людини. Адже без замісної жертви, якою став Син Божий, кожную народжену в цей світ людину спіткала б єдина доля — вічне покарання

у пеклі, де Сам Бог є «нищівним вогнем» (Євр. 12:29) [3]. Після порушення першою людиною закону, що був даний їй Творцем, Бог, згідно з положеннями римського права чи будь-якого з сучасних законодавств, мав повне право привести в дію покарання, яке передбачалося Його заповіддю за бунт і непослух — «смертю помре» (Бут. 2:17) [3]. Первісний Адам, як свідчить Писання, мав достатньо розвинений інтелект, щоб зрозуміти й дати адекватну оцінку Божому повелінню. Ми можемо зробити висновок про це хоча б з наступних віршів, у яких розповідається, що перша людина дала імена «всім скотам і всім небесним птахам і всім пільним звірам» (Бут. 2:20) [3]. (Вчені-біологи досі не можуть дати однозначної оцінки кількості видів тварин відомих сьогодні людству: приблизне число коливається від 3 до 100 мільйонів видів). Відтак, вибір людини на користь власної гордині й цікавості до забороненого плоду був доволі зваженим й усвідомленим нею. А тому, навіть якби після гріхопадіння Адама та Єви в Едемському саду Бог відразу скарав їх на смерть без шансів до розкаяння, Він учинив би справедливо. Так само справедливим є приречення всіх нащадків Адама, які з того часу народжуються з бунтівним і непокірним Богу серцем, на загиль у пеклі. Проте Богові, Який є милостивим за Своєю природою, було до вподоби вилити Свій справедливий гнів на Сина, аби врятувати обраних Ним людей. Не менш милостивим і виваженим є рішення Бога зберігати на день суду грішників, які за жодних обставин не погодяться підкорити свою гординю Творцю (2 Петр. 3:7). Незважаючи на різне майбутнє для людей, Бог дотримується обітниць людству про те, що всесвіт твердий і не здригнеться, що сонце й дощ буде послане Ним над злими й добрими, що сіяння й жнива не припиняться, тобто Він забезпечує кожному людину всім необхідним для існування на планеті.

Отже, єдиним місцем, де все відбувається справедливо, згідно з Писанням, є пекло — місце, де грішники відбувають чесно заслужене ними покарання. Усі інші місця перебування грішників просто переповнені Божою милістю. Те, що хтось із нас не вкинений до вогняного озера, — це не результат Божої справедливості, але дія Його милосердя й довготерпіння. Щоразу, коли нам обурено хочеться негайно звести з неба Божу справедливість на нашого кривдника, пам'ятаймо, що праведний гнів у такому випадку мусив би впасти й на наші гріхи. Розуміючи правду, нам слід, подібно до псаломспівця Давида, смиренно благати Вседержителя: «Господи, не карай мене в гніві Своїм, і не завдавай мені кари в Своїм пересерді...» (Пс. 37:2) [4]. Пам'ятаймо, що коли навколо нас щось краще, ніж пекло, то це — з Божої милості, але аж ніяк не із заслужених нашими шляхетними вчинками «прав людини».

Тетяна Артерчук

Джерела

1. Груден Уейн. Систематическое богословие: Введение в библейское учение: Пер. с англ. — СПб.: Мирт, 2004. — 1453 с.
2. Евангельский словарь библейского богословия. /Под. ред. Уолтера Элуелла. — Пер. с англ. — СПб.: Библия для всех, 2000. — 1232 с.
3. Біблія у перекладі з давньогрецької о. Р. Туркьянка, 2011 р.
4. Український переклад Івана Огієнка 1962 р.
5. Біблія в перекладі П. Куліша та І. Пулюя 1871 р.

Опитування на тему «Що таке найвища справедливість і де її знайти?»

було проведено нами серед студентів-правників одного з вишів Рівного. Молоді люди 18–19 років, які вирішили пов'язати своє життя з відстоюванням справедливості, були фактично одноставними в тому, що справедливість закладена в людині, є рисою її характеру, а також підкреслили, що в сучасному суспільстві відчувається гострий брак справедливості й фактичного дотримання закону, важко зустріти справедливу людину. Гарантом справедливості дехто вважає державу, закон і нас самих. Майбутні юристи вірять, що досягти справедливості можна шляхом розкриття її у собі, виховання, наполегливого відстоювання своїх прав. Хоча кожен, на думку студентів, має отримати відповідно до своїх заслуг, на перешкоді виконання суспільної справедливості стоять гроші та зв'язки. Дехто вважає, що вищої справедливості не існує. Лише один студент пов'язує найвищу справедливість з Богом і Творцем.

Пропонуємо Вашій увазі деякі з відповідей:

«На мою думку, найвища справедливість — це та справедливість, яка закладена у людини ще в дитинстві. Її потрібно шукати спочатку в самому собі».

Для мене найвища справедливість це перш за все справедливості в суспільстві, між людьми, колишій згідності на те що він робить для інших. Колишій людиною повинна відповідати за те що вона вчинила, не за себе не за когось, а за те що вона стоїть в суспільстві. Перш за все сара люди вірте потрібна шукати в серцях, колишій людиною

«Найвища справедливість для мене — це Бог, але в сучасному житті ми не завжди маємо час та і бажання до Нього звернутися, тому внутрішнім нашим суддею є совість, а отже, потрібно вчиняти будь-які дії так, як вона підказує, адже це — голос Творця, який ми не маємо права відкидати в будь-якій ситуації».

На мою думку, в теперішньому світі немає справедливості і її знайти неможливо.

«Найвища справедливість для мене, це, перш за все, рівність і правильність. Знаходити справедливість потрібно спочатку в собі, окремо. Якщо ми почнемо знаходити її у собі, то згодом справедливість буде зустрічатися доволі частіше, про що не можна сказати сьогодні, оскільки рівності й справедливості протистоять гроші, влада, зв'язки, ставовище в суспільстві».

Найвища справедливість, на мою думку, це колишній абстрактне, адже справедливість ми вивчаємо в багатьох життєвих ситуаціях. Як на мене, справедливість — це відрокнення своїх прав і своїх обов'язків. Колишій жодного разу не можна вийти з цього поняття. Знайти її, мені здається, неможливо, її потрібно розвивати, як розвивали, або ж повинні знати, щоб всі інші до неї і вони могли бути знайдені.

«Справедливість потрібно розпочинати шукати в собі. Ставитися і до людей, і до роботи потрібно щиро. Справедливість — це виконання чогось правильно, вірно, доступно, грамотно».

«Справедливість — це, на мою думку, найкраща риса людини, хоча в наш час дуже рідко можна знайти таких людей. Адже багато людей учиняють так, як їм вигідно, а справедливо це чи ні — неважливо. Знайти її можна у собі».

Що думають мами?

Ми провели опитування на «Фейсбуці» серед матерів про те, які мультфільми вони дивляться разом із своїми дітьми. Думки виявилися дуже різними.

Ольга Кияниця. Ми лише кілька разів показали «Машу й ведмедя» дітям, як помітили різку зміну в їхній поведінці. Я категорично проти таких мультфільмів. Вмикаємо тільки позитивні, деякі радянські й християнські.

Таня Михайлюк. А мені «Маша» подобається. Вона насправді добра, рухлива, винахідлива, непосидюча, творча, їй хочеться уваги... Хоча багатьом дорослим така дитина незручна. Але я категорично проти людини-паука, Тома і Джеррі і навіть «Ну, постривай»... Є багато гарних навіть закордонних мультфільмів, так само як і багато огидних.

Оксана Якубчик. Ось мультфільм, коли звірятка дарують один одному букети квітів і на запитання: «А за що?», відповідають, що просто так. Цей я сама дивлюся, й іншим рекомендую. У сучасному світі практично вимерли, як мамонти, ті, хто готовий робити добро просто так, без вигоди...

Таня Михайлюк. Фільтрувати треба батькам те, що дивляться діти, фільтрувати. Мені теж добре, коли діти не відволікають від справ, але я завжди реагую на те, що вони дивляться. І тепер, коли вони піросли, уже вони мені радять, що варто подивитися, а що ні.

Ольга Кияниця. У мене, наприклад, молодша дочка, їй скоро три,

«10 заповідей для дітей» чи «Телепузики»?

Увімкнула нещодавно дітям мультфільм «Ноїв ковчег», а він виявився зовсім не придатним для перегляду: суть біблійної історії абсолютно перекинута, герої — розпусні й «стурбовані» звірятка! А думали, християнський мультфільм, користь принесе! Цей випадок підштовхнув мене вивчити нинішню ситуацію з мультфільмами.

подивившись «Машу», тепер постійно хоче стрибати на ліжку. Це просто так, дуже маленький приклад...

Таня Михайлюк. А що в цьому поганого для трирічної дитини? От коли буде 30, тоді не дуже. Не хоче, щоб вона стрибала на ліжку, купити батут. І нехай стрибає на здоров'я. У дітей крім почуттів є емоції та енергія, з якими теж треба щось робити. І батьки повинні навчити дітей їх правильно виявляти. А то буде страшний вибух.

Ольга Кияниця. Я навела приклад, як швидко діти переймають, здавалося б, незначне, погане чіпляється на багато скоріше, ніж добре. Думаю, що в мультику, де просто так дарують квіти, є більше доброго, але в такій ситуації потрібно постаратися, докласти зусиль і подарувати щось дороге тобі іншому. Ми недавно дивилися мультфільм «Ти — особливий». Також подобається дитячий відеомультфільм про овечку, що шукає пастиря.

Отже, думки мам різні, але всі сходяться в одному: батьки повинні про-

понувати своїм дітям гарні мультфільми, ті, які вчать доброму.

Як фільтрувати?

Кілька рекомендацій для батьків для виявлення шкідливих мультфільмів.

♦ У мультфільмі надмірно багато агресивних персонажів, які сіють зло, усе нищать, калічать і вбивають тварин чи людей.

♦ Позитивні герої мультфільму мають потворний вигляд. Це збиває дитину з пантелику: не зрозуміло — хто добрий, хто поганий? Немає чіткого морального розмежування: не зрозуміло, як правильно діяти в цій ситуації.

♦ За погану поведінку героїв мультфільму не карають, а іноді навіть заохочують.

♦ Сюжет мультфільму побудований на витівках, вигадках і пригодах, які в реальному житті розцінюють як жорстокі й незрозумілі.

А ось чорний список мультфільмів, шкідливих для психіки. Частину з них заборонили для перегляду на багатьох каналах. Проте ви можете зу-

стріти їх в Інтернеті або на дисках на прилавку магазину.

«Покемони» (Кишенькові монстри)

Цей мультфільм прославився тим, що в 1997 р. у Японії при показі 38 серії цього мультфільму по телебаченню 685 дітей у віці від 3 років і більше були госпіталізовані із симптомами, що нагадують епілептичний напад. Припускають, що причиною нападів у дітей стала анімація з яскравими червоними й синіми спалахами, що мерехтять із частотою 12 Гц упродовж 6 секунд.

Передача «Телепузики»

2007 р. із приводу цієї передачі в Польщі розгорівся справжній скандал, тому що чиновники, відповідальні за права дитини, довго сумнівалися, чи потрібно показувати по телевізору передачу, яка приховано пропагує гомосексуалізм, тому що «хлопчик» Тінкі Вінкі носить дамську сумочку. Чиновники правильно робили, що сумнівалися, тому що в 2009 р. з'ясували інші факти: «Сара Грем, яка була продюсером каналу Children's BBC, що створив такі програми, як «Телепузики» і навчальний мультфільм «Маззі», зізналася, що ці й інші програми були придумані під впливом тяжких наркотиків. Більшість дитячих телепередач на каналі були породженням наркотичних фантазій їхніх творців, а керівництво компанії не тільки прекрасно знало про практику вживання наркотиків на робочому місці, але й заохочувало його, ▶

виплачуючи премії за «нестандартне мислення» (Газета.Ru 21.10.09, 18:37).

«Симпсони»

В Україні й Росії мультфільм дозволений до показу на телеканалах, незважаючи на те, що відгуки насто-рожують: «У 2008 р. влада Венесуели на вимогу президента Уго Чавеса заборонила показ мультиплікаційного серіалу «Симпсони» через «поганий вплив на виховання дітей і молоді». А в грудні того ж року в Австралії суддя визнав дитячою порнографією ролик, у якому герої мультиплікаційного телесеріалу «Симпсони» займаються сексом. Мешканця Сіднея судили за те, що він переглядав на своєму комп'ютері ці анімаційні ролики. Втім, він уник тюремного ув'язнення, але був присуджений до штрафу в 2 тис. доларів» (За матеріалами newsru.ua). Крім того, герої мультфільму демонструють украй жорстокі вчинки й цілком прийнятно ставляться до гомосексуалізму.

«Щасливі лісові друзі» («Harry Tree Friends»)

У мультфільмі практично в кожному епізоді герої гинуть насильницькою смертю.

«Пригоди Великого Джефа»

Тут творці нічого кращого не могли придумати, як зробити головним героєм нудиста.

Експерти стверджують, що такі серіали як «Футурама», «Металопокаліпсис», «Ленор — Маленька злісна дівчинка», «Злісний хлопчик», «Гриффіни», «Мультреаліті», «Бівіс і Баттхед», «Робоципа» викликають «фізичні й моральні страждання», «паніку», «жах» і «почуття страху». На якийсь час вони були зняті з ефіру каналу «2x2» у Росії.

От ще кілька мультфільмів, які, на думку педагогів, завдають шкоди дитячій психіці: «Південний Парк», «Наруто», «Том і Джеррі», «Черепашки ніндзя», «Аліса в країні чудес», «Шрек».

Мультфільми, що вчать добру

Тепер поговоримо про корисні мультки. Думаю, ніхто не здивується, коли прочитає, що ними стали мультфільми: «Про левеня й черепаху», «Чебурашка», «Хоробре оленя», «Казка про жадібність», «Лунтик», «По дорозі із хмарами», «Сестриця

Оленка та братик Іванко», «Нітрохи не страшно», «Бембі», «Король Лев», «Барбі». А для старшої аудиторії — пригодницькі мультфільми: «101 долматинець», «Аладін», «Червона квіточка», «Троє з Простоквашино», «Тачки», «Леді й Бурлака».

Із християнських мультфільмів хочу порадити саме ті, які справді впливають на серця. Це мультсеріал «Хоронителі історій», «Анімовані історії Старого Завіту» (режисер Річард Річ), серіал «Великі Біблійні герої й історії», мультфільми «Принц Єгипту», «10 заповідей для дітей», «Йосип — цар сновидінь» і «Обітниці Пасхи». Це хороші християнські мультфільми, які ми із задоволенням дивилися разом з дітьми.

Ось такі висновки. Хочу відзначити, що думка читачів може не збігатися з думкою авторів цієї статті. Однак пам'ятайте, дорогі батьки, що від вашого вибору багато в чому залежить майбутнє життя ваших дітей!

Матеріал підготували
Галина і Роман Голованови, Олена
Мокренчук та інші християни-журналісти

Хто створив гомеопатію?

«І відповів сатана Господеві й сказав: "...Але простягни-но Ти руку Свою, і доторкнись до костей його та до тіла його, — чи він не зневажить Тебе перед лицем Твоїм?"»
Книга Йова 2:4–5

Яку ціну ми платимо за своє здоров'я?

Платять усі, бо хворіють усі і, на жаль, усе більше й більше.

Дитяча онкологія, психічна неврівноваженість школярів, інфаркти й інсульти у молодих людей, повсюдний синдром хронічної втоми, нові віруси і нескінченні епідемії уже нікого не дивують.

На нас тисне радіація, забруднені вода і повітря, модифіковані продукти харчування, малорухливий спосіб життя тощо. Карантини в школах і дитсадках уже заздалегідь враховують у навчальних планах.

Але жити далі треба, а тому потрібно лікуватися, а ще краще вести здоровий спосіб життя, загартовуватися, підвищувати імунітет і не хворіти. Яким чином? Сьогодні зупинимось на одному з методів лікування та профілактики — гомеопатії.

Досліджуючи це питання, доходи-мо висновку, що в християнстві немає однозначної позиції стосовно гомеопатичного лікування, вона коливається від безумовного прийняття до абсолютного відкидання. І хоча засоби масової інформації широко висвітлюють цю тему, багато людей усе ще мають досить туманну уяву, що ж воно таке — гомеопатія, і нерідко плутають її з фітотерапією (лікуванням за допомогою лікарських рослин).

Мета цієї публікації — звернути увагу читачів на сутність гомеопатії, яка заповнила нині фармацевтичний ринок, і заохотити виробити своє обґрунтоване ставлення до неї, щоб не стати заручником необізнаності та шахрайства.

Наша постійна авторка **Наталя Зайчук** тривалий час досліджувала цю проблему.

— Що таке гомеопатія, коли, де і як вона виникла?

— Класичне визначення гомеопатії таке: гомеопатія (від грец. слів *homoios* — подібний та *pathos* — страждання, хвороба) — це система

лікування малими дозами ліків, що часто приймаються, які у великих дозах у здорових людей викликають явища, подібні до симптомів самої хвороби. Відразу хочу зазначити, що «мала доза» — це не 1% і навіть не 0,0001%, а це або одна-дві молекули, або взагалі відсутність лікарської речовини, а лише «пам'ять» про її перебування, яка залишилася в розчині після його багаторазового розведення і збівтування. Але про це далі.

Гомеопатію започаткував у 90-х рр. XVIII ст. німецький лікар Самуїл Ганеман. На той час у медицині панувала так звана римська школа, застосовували радикальні терапевтичні методи: кровопускання, припікання, клізми, блювотні та послаблюючі засоби, які без потреби ослаблювали хворого. Для лікування використовували сильні отрути: ртуть, арсен, сурму, опіум, тютюн.

1779 р., перекладаючи працю про хінну кору відомого тоді шотландського фармаколога Куллена, Ганеман був здивований суперечливими даними про її дію на організм. Хіну традиційно застосовували при лікуванні малярії.

Коли ж Ганеман почав приймати хінну кору в звичайних дозах, у нього виникли симптоми малярії, яку він переніс декілька років тому.

Ганеман почав випробовувати різноманітні отрути на собі та на своїх близьких, шукаючи в токсичних діях отрут проявів уже відомих хвороб. Дослідник дійшов висновку, що ліки, якими лікують хворобу, самі викликають таку ж хворобу.

Ганеман, згадуючи вислів Гіппократа про те, що подібне лікується подібним впровадив поняття, яке стало згодом основним законом гомеопатії, — правило подоби.

Розуміючи неспроможність тогочасної медицини, яка призводила до загибелі пацієнтів, Ганеман почав виступати проти кровопускання та інших методів. Він пропагував суспільну та особисту гігієну, збалансоване харчування, свіже повітря та фізичні вправи. Почав призначати ті ж препарати, але в дуже малих дозах.

Безперечно, таке лікування було кращим від тогочасної терапії. Багато пацієнтів виживали самі, ►

Чи впливають мультики на дітей? Як саме? Якими можуть вирости діти, що дивляться мультфільми?

Олександр В'ялов, пастор

Впливають. Сильно. Є гарні фільми, ми їх дивимось всією сім'єю. Від поганих намагаємось відгородити й себе, і дітей. Оскільки ми дивимось більш-менш «правильні» мультики, то й вплив — нормальний... Ставлення до життя, близьких людей формується найперше завдяки сімейному спілкуванню (спільний перегляд фільмів — тільки його частина, причому — незначна). Однак, як учитель, бачу підвищену агресивність дітей, що грають у «стрілялки» і «страшилки» на комп'ютері й дивляться аналогічне в мультиках.

Оксана Горяєва, директор школи

Бачила дітей, які за прикладом «позитивних» черепашок-нінзя били інших дітей ногами. Діти, що ростуть під впливом «мультбойовиків», більш агресивні, вибирають іграшки-зброю і навіть собі під час ігор можуть завдати травми.

Ольга Угненко, учитель

Візуальна інформація колосально впливає на психіку дітей. Зокрема при перегляді телевізора відбувається вплив на психіку за допомогою органів зору й слуху, які активно задіюють ділянки підсвідомості, за рахунок чого досягається максимальний маніпулятивний ефект. Менш як за півгодини перегляду телевізора мозок не перебираючи всмоктує будь-яку інформацію, що дозволяє вселити людині все що завгодно.

Мультики формують дитячу свідомість і модель поведінки, на яку вони орієнтуватимуться підсвідомо все своє

життя. І якщо ця модель негативна, то ми маємо агресивну, злу дитину. Так що всім раджу купувати або «скачувати» для своїх дітей старі, добрі, радянські мультики.

Юлія Рахманіна, економіст

Величезний сектор мультиплікаційної продукції розрахований на розтління й задурачнення дитини. Недоброякісні мультфільми зустрічаються й серед тих, що були зроблені в часи СРСР.

Наш улюблений «Ну, постривай», наприклад... Але про нього навіть не буду докладно говорити, тому що мультик дуже простий, побудований на забоях, падіннях та інших жартах, що сприяють розслабленню мозку. Аналог «Тома і Джеррі» одним словом. Що з нього взяти? Але виявилось, що сюрпризи трапляються й у цілком серйозних мультфільмах.

Наприклад, в одній із серій «Мауглі», якого я спокійно увімкнула своїй дочці, є дуже цікавий епізод. Мауглі сидить на гілці, а під ним згряг собак. Він нахилиється й хапає одну з собак за хвіст. Якийсь час тримає, героїчно розмірковуючи про життя, а потім цей самий хвіст відрубує. Просто в кадрі. Сказати, що я була шокована — це не сказати нічого...

З того часу я заздалегідь переглядаю все, що показую своїй доньці. Винятком є фільми про природу. На мою думку, це дуже серйозна проблема, адже якщо ми упустимо щось у вихованні наших дітей, то сторонні люди, яким, по суті, бай-дуже, цим скористаються.

Бережіть своїх дітей, адже вони — наше майбутнє.

припинивши вживати сильні отрути. Особиста гігієна, фізичні вправи, харчування, які пропагував Ганеман, сприяли цьому одужанню.

Однак гомеопатія, котру запровадив Ганеман, також мала багато протиріч.

Метод приготування гомеопатичних препаратів був винаходом не самого дослідника, попередньо він дослідив досвід алхіміків і взяв із його арсеналу те, що вважав за потрібне.

— А що ще відомо про засновника методу гомеопатії?

— Самуїл Ганеман (1755–1843) за своїм віросповіданням був лютеранином. Відомо також про вступ Ганемана в молодому віці в масонську ложу, яка мала вплив на його філософські та релігійні погляди. Цей факт підтверджений у працях його біографів.

Доктор Рихард Хаель, його біограф, повідомляє, що всі речі Ганемана збереглися і містяться в музеї в Штутгарті. Він звернув увагу, що історії хвороб (збереглося 54 томи) були заповнені кабалістичними знаками. (Кабала — середньовічне єврейське містичне вчення, для якого характерне використання магічних ритуалів та ворожіння).

Ганеман також був прихильником ідей відомого спіритиста того часу Емануїла Сведенборга (про це пише Ендрю Вейл, доктор Гарвардського університету, дослідник етнофармакології).

Ганеман поділяв ідеї окультистів Парацельса та Месмера. Його зв'язок із спіритизмом знаходимо в найвідомішій його праці «Органон», де достатньо розділів він присвятив прославленню батька спіритизму Антонія Месмера.

Ганеман вірив у його теорію «життєвого магнетизму» і сам застосовував її на практиці (Ганеман «Органон», С. 301–305).

На Ганемана, окрім того, мали великий вплив східні релігії та анімізм (від лат. *anima* — душа, анімізм — віра у існування душі та духів, що керують матеріальним світом. Саме анімізм привів до виникнення магії.)

Один із відомих гомеопатів лікар Бопп коментує: «Словниковий запас його (Ганемана) езотеричний, а ідеї наповнені східними філософіями, такими як індуїзм та пантеїзм. Домінуюча риса пантеїзму — це бачення Бога в усьому: людині, тварині, рослинах, квітах, навіть у гомеопатичних ліках».

Ганеман також обожнював Конфуція, він був його ідеалом. Його вчення він ставив вище вчення Ісуса Хрис-

та. У своєму листі він так відгукувався про Конфуція: «Ось, де можна читати Божественну мудрість без чудесних міфів і упереджень (тобто християнства). Я вважаю, що праці Конфуція доступні для читання, що є важливим знаменням часу. Скоро я буду мати можливість обняти його у царстві блаженних духів; він благодійник людства, вказав нам прямий шлях до мудрості і до Бога майже за 650 років до Ісуса Христа».

— Які основні принципи виготовлення гомеопатичних ліків і як вони були встановлені?

— Гомеопатичне лікування основане на трьох основних принципах. Про перший ми вже згадували. Ось ще такий приклад. У той час багато дітей хворіли на scarlatinu. При цьому захворюванні у хворого спостерігається важкість внизу живота, оніміння кінцівок, головний біль, біль при ковтанні, лихоманка, збільшення лімфовузлів, свербіж усього тіла.

Ганеман, шукаючи новий метод лікування, розмірковував так: необхідно знайти таку траву, при прийомі якої виникають такі ж симптоми, як при scarlatini, і дати її сильно розведеною. У його розумінні це мало б дати лікувальний ефект. Він призначав розбавлену беладону, тому що вона у великій концентрації у здорової людини викликає такі ж симптоми, як і при scarlatini.

Саме при таких дослідженнях Ганеман сформулював **перший закон гомеопатії — similibus curantur — подібне лікується подібним**.

— І це справді так?

— Далеко не завжди. Гомеопати призначають арніку людям, які багато кричать, імпульсивним, нервовим, а плаксивим, нерішучим — препарати міді. Отож, за визначенням гомеопатії, якщо здоровій людині дати пре-

парати міді у великій дозі, то вона плакатиме на веселому святі, а якщо дати арніку перед похороном, то сміятиметься. Але такого ефекту ми не спостерігаємо!

Навіть якщо ви не маєте медичної освіти, то можете зрозуміти, що правило подібності в гомеопатії не витримує навіть простої перевірки. Пеніцилін не викликає гонорею. Сальварсан не викликає сифіліс або схожого захворювання. Стрептоміцин не викликає легеневого туберкульозу. Фолієва кислота не викликає злоякісної анемії.

— Але в цьому немає і нічого шкідливого. А раптом, допоможе? До того ж гомеопатичні ліки основані на натуральних природних компонентах.

— Щодо вашого «А раптом, допоможе?», то справді, навіть поверхневе знайомство з гомеопатією виявляє ознаки рівня середньовічної емпіричної медицини, тобто медицини, що опирається тільки на досвід людей, але науково не обґрунтованої.

У той час коли жив Ганеман, було популярним вчення про симпатію. Воно стверджувало, що рослини та каміння вказують своєю зовнішньою формою та якість на характер їх застосування. Наприклад — червоні корали застосовують для лікування бешихи (рожа червоного кольору, тому лікуємо червоним), пір'їни орла — для гостроти зору, річкового рака — для лікування злоякісних пухлин...

Подібні рецепти ми знаходимо й у гомеопатії — рослини, що мають неприємний, різкий запах, використовують для лікування нежиті. Вважалось, що для покращення роботи мозку потрібно вживати грецькі горіхи, бо вони нагадують мозок...

А от щодо «натуральних компонентів», то мало хто знає, наскільки сильно ці компоненти при приготуванні

лікарських препаратів розводять, бо **другий закон гомеопатії** стверджує, що чим більше розводять ліки, тим вони ефективніші — **закон безкі-нечно малих величин**.

— Будь ласка, розкажіть про це докладніше.

— Щоб приготувати гомеопатичні ліки, сировину (продукт рослинного, тваринного або мінерального походження) подрібнюють або перетирають до порошкоподібного стану. Потім речовину поміщають у скляну ємність і заливають 90% спиртом або дистильованою водою, певний час настоюють, періодично збовтуючи, у результаті чого виходить так званий «материнський розчин».

Якщо беруть одну краплю материнського розчину й розводять 9-ма частинами спирту або води, то розчин маркують 1X.

Якщо одну краплю материнського розчину розводять 99-ма частинами спирту або води, то розчин маркується як 1C.

Потім знову із отриманого розчину беруть тільки одну краплю і знову розводять в 9 або 99 раз — це вже будуть розведення 2X або 2C. І так кілька разів.

Розведення 1 до 10 називається десятичним і позначається римською цифрою X або D

1X= 1D= 1/10

3X= 3D= 1/1000

Розведення 1 до 100 — сотенні, позначають римською цифрою C

1C= 1/ 100

3C= 1/ 1000000 і т. д.

Більшість препаратів, які сьогодні продають в аптеках, розведені від 3X до 30X.

Що означає розчин 30X?

Цей розчин означає, що початкову сировину (траву, суміш трав, мінерал тощо) розвели в 10²⁹ разів!

Беручи до уваги, що кубічний сантиметр води може вміщувати 15 крапель води, то це число більше, ніж число крапель води, які б заповнили ємність, що перевищує в 50 раз розмір Землі.

Гомеопатичний препарат «oscillo-coccinum», котрий виписують для лікування застуди, розведений до 200C, ще більш фантастичне розведення!

Болгарський фізик Тінчев пише: «Активна речовина в гомеопатичних ліках розведена так сильно, що на один

атом його припадають мільйони атомів розчинника».

Це одна з особливостей, яка спонукає нас замислитись над питанням, що саме лікує, якщо препарат майже не містить самої активної речовини?

— А як це пояснюють гомеопати?

— За допомогою **третього закону гомеопатії — закону потенціювання (послідовного збовтування)**.

Збовтування рідини (гомеопати називають його динамізацією або потенціюванням) нібито посилює лікувальні властивості розчину.

Ганеман вірив, що збовтування наділяє рідину якістю нести «сутність» або бути «зарядженою».

Гомеопатія вчить, що ця «сутність» може передаватись з водою навіть після того, як усі молекули початкової речовини зникли в результаті численних розведень.

Третій закон є основним законом приготування гомеопатичних ліків. Оскільки препарати не діють, якщо їх просто послідовно розводити без збовтування або просто сильно розвести у великій кількості рідини за один раз. Вони також не будуть діяти, якщо їх просто збовтувати. Тільки комбінований процес послідовного розведення і сильного збовтування робить ліки ефективними.

У своєму творі «Органон лікарського мистецтва» Самуель Ганеман пише: «Наявність цілющої енергії не може бути пов'язана ні з атомами потенційованих ліків, ні з будь-якими фізичними або математичними особливостями будови їхньої поверхні, за допомогою яких багато-хто намагається пояснити наростаючу енергію при потенціюванні, тому що ґрунтуються на занадто матеріалістичному розумінні. Радше, в лікарських розчинах невидимо присутня звільнена специфічна цілюща сила, яка динамічно впливає на весь організм через контакт з його живими волокнами. Вона не передає, однак, нічого матеріального, незалежно від того, як розведено ліки».

— Дякую за докладну розповідь. За бажанням, читачі можуть самостійно продовжити дослідження цієї теми. І все ж, Ваше особисте ставлення до гомеопатії?

— Мене особисто насторожує захоплення християн таким методом лікування, зважаючи на його сумнівне походження і методи виготовлення

ліків. Із власних спостережень можу сказати, що деякі християни вірять у гомеопатію більше, ніж у Бога. Несхвалення їхніх дій сприймають дуже гостро: з образою, а то й агресією, готові захищати свої переконання до кінця. От якби ми так відстоювали і пропагували християнську віру! Турбота про фізичне здоров'я, тобто турбота про тіло, виходить на перший план. У тих, хто захопився гомеопатією, простежується охолодження до церковних служінь, з'являється байдужість до вивчення Писання, небажання молитися тощо.

Наостанок наведу цитату з довідника з класичної гомеопатії: «Кожному — своє, й усім — за заслугами! Все, що існує, має на це право. Ситуація диктує вибір, попит породжує пропозицію. Якщо є бажання бути ошуканими, завжди знайдуться облудники».

Розмовляла Надія Доля

А небо перестало...

А небо перестало бути комунікабельним, Воно мовчить, сторожко слухає Відсутність молитов, бо їх відсоток, порівняно з відсотком нарікань, пішов униз... У неба є своя статистика; Воно накреслить діаграми Порожніх зазіхань на благодать. У нього точні зведення про біль, народжений у грудях маловірних. І рахунок Воно веде суворий тим дарам, Що їх ми надаремно заховали В підземні підсвідомі хащі снів... Живи, людино, і temento mori! Все є в тобі: і щастя. і любов, Достатньо сили, щоб підняти небо І на плечах життя його нести.

Тетяна Калєва

Минув ще один навчальний рік. Наші діти подорослішали, фізично змужніли, збільшили свій багаж знань з математики, фізики, хімії, біології, географії та інших дисциплін. А яких же результатів ми досягли на теренах духовного виховання?

У 2011–2012 н. р. у Рівненському НВК «Колегіум» проводили факультативні заняття з християнської етики, були організовані святкові заходи до християнських свят Різдва і Пасхи, учні 5–8 кл. брали участь в олімпіаді «Юні знавці Біблії».

Маленькі перемоги для великого Бога

«Ти — найкращий, ти — переможець, ти вартий більшого, ти це маєш отримати за будь-яку ціну. Діти — наше майбутнє!» — звучить з телевізійних екранів та в радіоефірі. А яким буде це майбутнє? Отримуючи те, що так прагне «втулити» реклама, замислюєшся, чи стануть з цим наші діти щасливими? Що ж потрібно для їхнього щастя?

Ми часто говоримо про мораль, духовність, обминаючи Творця. Потрібно, щоб нашою моральністю керувала Правда, щоб добро називалось добром, а зло злом. Господь дав нам гарну можливість вкладати Його слово в дитячі серця. Адже Святе Письмо стверджує: «Усе Писання Бо-

гом надхнене, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності» (2 Тим. 3:16). Власним прикладом Господь показав людям зразок життя, що базується на любові до Бога й ближнього. Його наука є відповіддю на запитання про призначення людини.

Наші діти потребують любові, любові такої, яка ніколи не перестає...

Вони прагнуть спілкування, поради, підтримки, похвали. І знаходять це на заняттях з основ християнської етики. Саме там учні навчаються слухати, читати, порівнювати, бачити, визнавати свою гріховність і найголовніше — пізнавати Бога. Дослідження Слова спонукає дітей до

глибшого пізнання Біблії. Учасники олімпіади «Юні знавці Біблії» свідчать, що їхні погляди на життя та його пріоритети кардинально змінюються після детальнішого спілкування з Божим Словом. Таким чином, участь у заходах християнського спрямування впливає на формування ціннісних засад особистості та відповідальності перед Богом та людьми.

Маленькі перемоги дітей у пошуках себе у світлі Слова є запорукою щасливого життя в майбутньому. 🙏

*Лариса Тивончук, учитель музики та християнської етики,
Поліна Попович, заступник
директора з виховної роботи*

Ода світлу

Як знаєш ти, у світі тягнеться до світла все...
Адже Господь — це Світло! Гріх — це тьма!
Ми маєм день, ми маєм ніч,
Ми знаєм промінь правди, який у тьмі
Нам сонцем сяє...
Все, що приносить радість, спокій, віру та любов —
Це Світло є,
Яке я славлю і величаю!
А тьму, яка в зворотній шлях веде, —
Я відкидаю!
Хай світить нам тепло з небес
Й осяє народи, їх буття,
І мить, якою є твоє життя,
Хай променем добра і світла Господу засяє!

Коли в нічному зоряному небі

Коли в нічному зоряному небі
Північна зірка миготить,
Коли душа твоя розкрається навпіл,
А серце хоче вирватись кудись. Куди?
В безодню чи безмежний простір,
Кудись, де смутку пелена зника,
Де милість і добро, довіра і любов

Цінують як найкращі в світі скарби!
Хай на землі, сотвореній так досконало,
Зникає ненависть, печаль, обмани, зради, тьма,
Хай благодаттю душі очищає
Першотворець любові і добра!

Лариса Тивончук

Щоранку, коли ми прокидаємося, нас зустрічає сонце. Кожен з нас відчуває його тепло, бачить його світло, з упевненістю робить кроки у завтрашній день. А коли надходить ніч, все місто опиняється у цілковитій темряві, і ми ловимо себе на думці, чи правильними були наші дії впродовж дня? Що нас чекає далі? Часто життя змушує нас вибирати, яким шляхом йти: крокувати темрявою чи прагнути світла?

Запитуючи: «Хто ми? Звідки ми? Куди йдемо?», орієнтуємося на Боже Слово, яке навчає «творити добро, поки маємо час» (Гал. 6:10). Проте реальне життя показує, що люди мають хибні моральні орієнтири: гонити за грошима, жорстокість, шахрайство, вбивство, егоїзм, гордіня. Шальки терезів повсякчас у русі. Сучасний світ з його стрімким розвитком відкидає вічні цінності, забуваючи

Людина — найпрекрасніше, найдосконаліше творіння Бога. Небесний Отець добрий, тому милість Свою розповсюджує на добрих і на злих. Але зло було на землі не завжди. Бог створив землю прекрасною. Проте через один грішний вчинок людей — непослух — прекрасна і чиста земля поступово наповнилась злом, заздрістю, ненавистю, хворобами, війнами, жорстокістю. Бог хоче звільнити нас від зла. І нам потрібно прагнути, щоб наше серце наповнювалось світлом. Для цього Господь дав нам Своє Слово — Біблію.

Історія наводить приклади злочинів людства: работоргівля, табори смерті, дитяча праця, геноцид. А сьогодні? У світі панує дух егоїзму. Люди люблять тільки себе, стають бездушними, жорстокими, наслідують зло. Вони просто відкинули золоте правило, виголошене Ісусом Христом у Нагірній проповіді: «Усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили

Кожного дня людина стає перед вибором: допомогти іншому, витративши свій час, чи ні, збрехати, чи сказати правду. Як чинити нам говорить людська мораль, основи якої взяті з християнської моралі. Християнська мораль — це правила, дані нам від Бога, настанови, якими ми повинні керуватися в цьому світі. Християнська мораль указує нам, які в нас повинні бути цінності, загалом — показує нам, що є добре, а що — погане. Золоте правило Біблії каже нам:

«І як бажаєте, щоб вам чинили люди, чиніть їм і ви так само» (Лк. 6: 31).

В одному не дуже дружньому класі з'явився новий учень. Його поведінка вражала всіх: добрий, чуйний, уважний, співчутливий. Він намагався добре вчитися і допомагати іншим. Хлопчик був з бідної сім'ї, яка шанувала Бога. Діти його дружби не прийняли, і щоразу на його добро відповідали злом. Хлопчик це сприймав як випробування і на витівки своїх однокласників завжди відповідав так: «Що б ви не робили, я все одно любитиму вас». Дітей ці слова дратували й обурювали.

Одного разу однокласники вирішили прослідкувати за хлопчиком, щоб завдати йому прикрощів. Коли вони підійшли до його будинку, то на мить зупинилися... На подвір'ї на інвалідному візку сиділа мама хлопчика, а він ніжно цілував її руки.

про Божий план. Тим самим наражає себе на самознищення.

Терези врівноважаться тоді, коли покладемо на шальки цінності загальнолюдські та дані Богом.

Господь називає світ світом гріха. Життя з Богом — це світло. Життя зі світом — це темрява. Зроби правильний вибір... Мій вибір — це Господь!

**Анастасія Петрович, 7 кл.,
«Проблема вибору моральних
цінностей у моєму житті»**

вам люди, те саме чинить їм і ви» (Мт. 7:12). Це ж так просто: ставитися до інших так, як хочеш, щоб ставилися до тебе. Тому людині потрібно працювати над собою кожен день, аби творити добро й утримуватися від зла.

«Жодна зла людина не буває щасливою» (Ювенал). Господь навчає нас: «Не будь переможений злом, але перемагай зло добром!» (Рим. 12:21).

Добро має бути не на словах, а на ділі. Не потрібно боятися віддавати своє тепло. Людина без добра не може жити. Отож, даруйте добро, і воно згодом повернеться до вас.

**Назар Котнюк, 5 кл., «Боротьба
добра і зла в нашому житті»**

Якщо уявити такий світ, де всі люди жили б за цими настановами, то він був би ідеальним. Джерелом морального ідеалу християнства є життя Ісуса Христа. З його життя ми черпаємо такі моральні чесноти як покору, чесність, поміркованість, щедрість, любов до ближнього, терпеливість та старанність.

**Владислав Тертишний, 8 кл.,
«Що спільного між поняттями
моралі та права?»**

Не кожна людина, а особливо дитина здатна витримати такі випробування. Але хлопчик до всіх ставився з такою любов'ю, про яку сказано у Святому Письмі: «Любов довготерпить, милосердствує, не заздрить, не величається, не надимається, не поводить нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думає лихого, не радіє з неправди, але тішиться правдою, усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить, ніколи любов не перестає!» (Кор. 13:4–8).

**Ірина Крючкова, 7 кл.,
«Любов ніколи не перестає»**

Про наболіле

Час настільки швидкоплинний, що не помітити цього неможливо. І ми, намагаючись іти з ним у ногу, стараємось зробити щось таке, чого ще до нас ніхто не робив, або запровадити щось нове, на нашу думку, дуже важливе. І дуже добре, коли нашим орієнтиром є слова: «Тому-то, поки маємо час, робимо добро всім» (Гал. 6:10).

Дякуючи Богові, уже досить тривалий час працюю з дітьми з особливими потребами. Отож, усе, що стосується цих дітей, у серці моєму, у розумі займає дуже багато місця, а у житті — багато часу. Неповносправність — це не те, про що хочеться з великим бажанням говорити. Та хочемо того чи ні, а статистика свідчить, що з кожним роком дітей-інвалідів в Україні стає більше. Проте, погодьтеся, що не часто на вулицях наших міст і сіл можна зустріти людину на інвалідному візочку. Звичайно, саме собою виникає запитання: чому?..

Дитина з особливими потребами. Яка вона? Незважаючи на певні фізичні вади, рецетивні труднощі (коли отримана ззовні інформація неточно передається у мозок), це дуже відкрита, терпляча, наполеглива особистість, яка любить мріяти, потребує спілкування, працююча й дуже-дуже добра. Діти з проблема-

ми в розвитку більше переживають, частіше розчаровуються. Чого ці діти потребують від нас? З досвіду роботи з ними можу дати на це запитання відповідь: любові. Діти хочуть знати, розуміти, що ми їх любимо й цінуємо постійно, нам цікаво з ними проводити час, ми готові їм допомагати.

І якщо ми, дорослі, подбали про те, щоб така дитина називалася дитиною з особливими освітніми потребами, то обов'язково потрібно подбати про особливі умови для неї, незважаючи на нову термінологію в навчально-виховному процесі. Ми часто «хапаємося» за щось нове, що з'являється на Заході, не розібравшись, чи варто це впроваджувати, чи готове наше суспільство до цього. Взяти хоча б таке гарне поняття як інклюзія.

Інклюзія (від англ. *inclusion* — включення) — процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціумі, і насамперед, тих, хто має труднощі у фізичному розвитку. **Вона пе-**

редбачає розробку й застосування таких конкретних рішень, які зможуть дозволити кожній людині рівноправно брати участь в академічному й суспільному житті. Інклюзія відрізняється від інтеграції та сегрегації. При інклюзії всі зацікавлені сторони повинні брати активну участь для отримання бажаного результату. Інклюзія — це процес реального включення інвалідів в активне суспільне життя.¹

Одного разу я поділилася зі своїм чоловіком (учителем за фахом) інформацією про те, що на базі нашого закладу проведуть конференцію на тему «Інклюзія в системі освіти України». Почула від нього такі слова: «Не так давно я мав можливість відчувати серцем цю «інклюзію». І він розповів про те, що нещодавно неподалік від школи побачив гурт школярів. Діти віком 10–12 років бігли і щось вигукували. Придивившись і прислухавшись пильніше, зрозумів, що попереду щодуху біжить дитина з обмеженими можливостями, а за нею — її ровесники, шпурляючи в неї чим попало. Були й такі, що намагалися вдарити її рюкзаком. Дівчинка бігла, а потім повернулася на 180 градусів і почала гарчати... Моторошне видовище... Вона нагадувала вовченятко... Чоловік підійшов до дітей, почав говорити з ними, пояснювати, що їхній вчинок принижує гідність людини, а скривджена дитина бігла й кричала до всіх, хто зустрічався їй на дорозі...

Після почутого я довго не могла заснути. Пригадала, як ми розпочинали свою педагогічну діяльність в одній із сільських загальноосвітніх шкіл. У цій школі навчалася неповносправна дівчинка (ДЦП). Візочка в неї не було, а тому постійно її супроводжували одні і ті ж 2–3 однокласниці. Коли учні йшли на екскурсію чи на прогулянку в ліс чи на річку, дівчинка

залишалася в класі, а з нею — ті ж такі однокласниці. Їх хвалили, ставили в приклад усім, часто звучало: «Справжні піонери!», а вони старалися ... як могли. Не знаю чому, але тільки зараз у мене виникла низка запитань. Хто дбав про інтереси дітей, на яких «повісили» (як по-іншому сказати) цю дівчинку? Чому ніхто не подумав про те, що ці діти, як зрештою і дівчинка з обмеженими можливостями, хочуть гратися, іти на прогулянки, екскурсії?

Одного разу з уст матері, яка втратила сина дошкільного віку й у якої підросла ще дитина з особливими потребами, я почула фразу, від якої по всьому тілу мурашки поповзли: «Чому Бог забрав у мене здорове дитя, а залишив каліку?» Подумки я дякувала Богові, що поблизу не було цієї дитини і вона не може чути тих слів, які сказала її мама (навіть і в хвилини розпачу)... Хто дав нам право вирішувати, кому жити, а кому — ні? Цю дитину, як і всіх нас, людей, наділив правом жити наш Творець. Чому обираємо роль судді, коли не маємо такого права?!

«Не судіть, щоб і вас не судили; бо яким судом судити будете, таким же осудять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відміряють вам» (Мт. 7:1).

Соромимось своїх власних дітей, їхньої неповносправності? Знаю, що зараз багато хто не може мене зрозуміти. Повірте, яким не зіткнулася з такими проблемами, погоджувалася б з вами. Із восьми учнів класу навчально-реабілітаційного центру троє казали усім своїм знайомим, що навчаються у загальноосвітніх школах. Це говорили не тільки діти, точніше, це говорили діти, бо так навчили їх батьки, які теж усім знайомим своїм говорили те ж саме — неправду. Думаю, знайомі все розуміли...

Якось запитала маму своєї учениці, чому в дитини немає посвідчення, яке б засвідчувало її інвалідність. У відповідь почула: «Це ж на роботі в мене дізнаються, що моя дитина така».

Дізнаються — не дізнаються... Що зміниться? Дякувати Богові, маму вдалося переконати, що коли вона заявить, що виховує дитину-інваліда, то права її дитини буде захищати держава, згідно з цими правами дитина користуватиметься і деякими пільгами.

Мої вихованці, як зрештою й усі діти, люблять прогулянки, екскурсії. Ми щороку, за можливості, відвідуємо обласну дитячу бібліотеку, краєзнавчий музей, парки міста. Повірте, мені боляче спостерігати, якими поглядами супроводжують нас люди в маршрутках, на вулицях.

Це лише кілька прикладів, які характеризують готовність суспільства, у якому живемо, до сприйняття дитини з особливими потребами саме такою, як вона є.

Понад дві тисячі років тому люди теж не розуміли, чому народжуються діти з вадами. **«Одного разу проходив Ісус і побачив чоловіка, що сліпим був з народження. І спитали його учні його, говорячи: «Учителю, хто згрішив: чи він, чи батьки його, що сліпим він родився?» (Ів. 9:1–2).** Будь ласка, вдумаймося в те, що сказав Син Божий своїм учням: **«Не згрішив ані він, ні батьки його, а щоб діла Божі з'явилися на ньому» (Ів. 9:3).**

Не поспішайте почепити мені ярлик «консерватора». Я — за інклюзію! За умови, що в наших школах працюватимуть педагоги за покликанням (про таких кажуть — учитель від Бога). Учителю, який любитиме дітей і розумітиме їх. Учителю, який зможе поділитися своєю любов'ю, доторкнутися до серця кожної дитини невидимими струнами своєї душі (навіть якщо дітей буде тридцять в класі), посіяти у їхні душі милосердя, добро,

віру, надію. Адже ці якості необхідні нам усім, щоб допомогти дитині з особливими освітніми потребами самореалізуватися у цьому житті.

У нас є дуже хороший приклад того, як саме потрібно створювати щось нове. Пригадаймо, як Господь творив світ: не за один день (хоча для Бога немає нічого неможливого), а за шість. Шість днів створення світу. І щодня (Бог ніколи не помиляється) дивився, чи «добре воно». Перечитаймо уважно перший розділ Книги Буття.

Ми бачимо, що перш ніж створити людину, Бог подбав про всі умови життя для неї. У перші три дні Бог створює природне середовище, яке відповідає потребам тих істот, якими Він наступні три дні заселяє це середовище. Так, першого дня Творець відокремлює світло від темряви. На другий день створює небо. Третього дня відділяє суходіл від океану. На четвертий день Бог створює світла, а п'ятого дня, коли є всі умови для перебування птахів та морських створінь, — створює їх самих. І тільки шостого дня, створивши ще наземних тварин, Бог створює вінець Свого творіння — людину. Створює її тоді, коли є все необхідне для її життя.

Тож учімося мудрості в нашого неперевершеного Творця. Не поспішаймо. Подумаймо, чи добре те, що робимо? Яку мету ставимо перед собою? Чиї інтереси при цьому беруться до уваги? Чи дбаємо, насамперед, про інтереси дитини з особливими потребами? 🌱

Софія Прокопчук,
вихователь-методист
Рівненського
навчально-реабілітаційного
центру «Особлива
дитина»

Фото автора

¹ <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F>

Дві дороги

Людина в житті йде по двох лиш дорогах.
Одна з них — терниста, вузька і важка.
Та тільки вона приведе нас до Бога,
Дорога це правди, а правда — гірка.

А друга дорога — гладенька, широка,
По ній так і хочеться їхати чи йти.
Проте, якщо глянути з іншого боку,
До пекла вона хоче нас довести.

Дорога ця кривди, лукавства, неправди,
Та нею частіше йдуть люди чомусь.
А кожен її сторонитися мав би,
Та гордо він каже: «А я не боюсь!»

І справді: спочатку все легко, все просто,
Та потім розплата та кара прийде.
Смилівець той рватиме довго волосся,
Біда ж бо велика на нього зійде.

Тож, люди, тікайте з тієї дороги!
Свій погляд на іншу дорогу зверніть!
На ту, що веде вас до неба, до Бога,
Хоч буде вам важко, ви вперто ідіть.

І Бога утішить це ваше старання,
І Він помагатиме вам повсякчас.
Тож, Боже, почуй наші щирі благання,
І дай нам наснаги й терпіння запас.

Тетяна Зінько

Таємниче «щось» і коричнева байдужість

Його звали Сашко. Йому завжди хотілося розповідати щось цікаве і дізнаватися про щось таємниче й незвідане. Але мало хто його слухав і ніхто з ним багато не говорив. І тоді він почав малювати...

Те, що він малював, не було конкретним: йому хотілося виразити своє «щось» у камінні або зобразити на небі. Він любив, лежачи на траві, дивитися вгору. І в цілому світі були лише він, небо і його «щось». І про це «щось» він дуже хотів розповісти всьому світу.

Одного разу це бажання сповнилося — він намалював своє «щось».

Це був дуже гарний малюнок. Він беріг його під подушкою. Кожного вечора він дивився на нього і роздумував. Він скрізь брав його з собою. Йому подобався його малюнок.

Сашко пішов у перший клас. Учителька посадила його за коричневу парту і звеліла носити краватку. Його здивувало, що всі парти у класі такого ж кольору, як і в нього. «А чому немає жовтих і червоних парт?» — подумав він. А вчительці сказав, що він не любить носити краваток, але вона відповіла, що це неважливо...

*«Учитель, який мало
або зовсім не враховує
індивідуальні особливості
учнів, — це людина, яка мало
впливає або зовсім не чинить
впливу на життя своїх учнів».*
В. А. Уорд

На уроці малювання він замалював увесь аркуш жовтим кольором — таким йому уявлявся той ранок. Це були його почуття. Учителька поглянула на малюнок і засміялася. «Що це? — запитала вона. — Чому ти не намалював щось подібне на малюнок Миколки? Поглянь, яка гарна в нього ракета!»

Мама купила йому краватку. На уроках малювання він малює ракети й літаки — як і всі інші хлопчики в класі.

Зараз, коли він лежить у траві й дивиться в небо, воно, як і колись, здається йому неосяжним, більшим за все на світі. Але це вже не його «щось»... Одного разу йому здалося, що в нього всередині поселилося щось квадратне й коричневе. І він такий, як і всі інші. І те, що раніше не давало йому спокою і рвалося назовні, уже не турбує його. Йому стало спокійно й байдуже.

Автор невідомий

Фото Галини Венгліньської
Малюнок Сашка Муляра

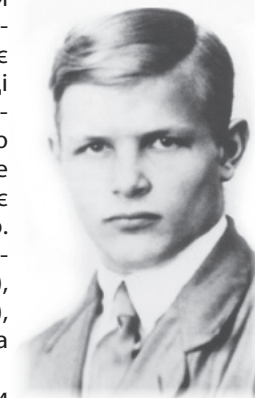
Опір і покірливість

Дітріх Бонхоффер є символом лютеранського мучеництва в ХХ ст. Його статуя, у числі зображень десяти християнських мучеників новітнього часу, розміщена на західному фасаді Вестмінстерського абатства в Лондоні. У 2006 р. широко відзначали століття з дня народження Бонхоффера. За словами Вольфганга Хубера, єпископа Євангельської Лютеранської Церкви Німеччини (одного з редакторів повного зібрання творів Бонхоффера), «він — святий, у протестантському значенні цього слова».

Якщо ми спробуємо відшукати відповідь на запитання, де Бонхоффер взяв сили мужньо прийняти мученицьку смерть, то відповідь може бути лише одна: він помирав щодня, адже свято вірив у те, що учнівство — це смерть для власного комфорту, для страху, для пристосуванства, для власних прагнень і бажань, і, якщо буде потрібно, навіть смерть фізична.

Дітріх Бонхоффер

Дітріх Бонхоффер (1906–1945) був шостим з восьми дітей у сім'ї Карла Бонхоффера, відомого лікаря-невропатолога. Після закінчення гімназії Дітріх вивчає теологію спочатку в Тюбінгені й Римі, а після 1924 р. — у Берлінському університеті. У 23 роки захищає докторську дисертацію. У листопаді 1932 р. стає пастором і паралельно викладає систематичну теологію в Берлінському університеті, бере участь в екуменічному русі, друкує безліч статей, пише книги. У 30-х рр. одна за іншою з'явилися його праці: «Творіння і гріхопадіння» (1934), «Слідування за Христом» (1934), «Життя спільнотою» (1939), «Біблійна книга молитов» (1940).

Після приходу Гітлера до влади Бонхоффер відразу ж починає активну боротьбу з націонал-соціалізмом і підтримуваним нацистами церковно-політичним рухом «Німецьких християн», який після перемоги на липневих церковних виборах 1933 р. проголосив себе «Євангельською церквою німецької нації», покликаною показати світу «німецького Христа деюдаїзованої церкви». Бонхоффер виступає з рішучими протестами як проти псевдохристиянської нордичної міфології, так і проти «арійського параграфа» в расовому законодавстві «коричневого» Генерального синоду. Ці протести стали часткою програм Надзвичайного союзу пасторів — початкового етапу євангельського руху опору. Після синоду в Бармені (31 травня 1934 р.) цей рух, що утвердив себе як «правочинну Німецьку євангельську церкву», отримав назву «Сповідальна церква».

Працюючи зі студентами-богословами, Бонхоффер був опечалений тим, що більшість із них прийняла популярну тоді політичну ідеологію: що добре для Німеччини, те добре і для Церкви. Його обурювало, як із легкістю люди отожднювали політичні успіхи із духовними здобутками.

Він постійно запитував своїх студентів: «Ким є Ісус Христос у світі 1933 року?» — Для Бонхоффера Ісус був переслідуваним євреєм і в'язнем-дисидентом у церковній боротьбі. Коли 1 квітня 1933 року було наказано бойкоту-

вати єврейські магазини, уся сім'я Бонхофферів виявила невідкорення. Дев'яносторічна бабуся Дітріха спокійно пройшла через кордон гітлерівських штурмовиків, які оточували єврейські магазини, і зробила свої покупки.

Бонхоффер надзвичайно різко критикував церкву свого часу: «Ми, лютерани, зібралися подібно до орлів навколо «тушки» дешевої благодаті й випили отруту, яка вбила життя в нашому слідуванні за Христом». Він вважав, що церква була слабкою, бо недооцінювала значення благодаті Христа. «Дешева благодать — це смертельний ворог нашої Церкви. Сьогодні ми ведемо битву за дорожню благодать. Дешева благодать — це благодать, куплена на базарі, подібно до низькосортного товару. Таїнства, прощення гріхів і вітха релігії виставлені за спекулятивними цінами...

У подібній Церкві світ знаходить дешеве покриття для своїх гріхів: немає потреби в розкаянні і ще менше — у

Ф. П-І

Державний комітет зв'язку та інформатизації України

АБОНЕМЕНТ

На газету журнал 99864

ХДПЧ «Слово вчителю»

(найжурналістичніша видання)

Кількість номерів

на 2012 рік по місяцях

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

/ / / / / / / / / / / /

Куди (поштовий індекс)

(адреса)

Кому (прізвище, ініціали)

(прізвище, ініціали)

ДОСТАВКА КАРТКА-ДУРУЧЕННЯ

На газету журнал 99864

ХДПЧ «Слово вчителю»

(найжурналістичніша видання)

Вартість передплати грн. коп. Кількість номерів

на 2012 рік по місяцях

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

/ / / / / / / / / / / /

поштовий індекс

місто село

область

район

вулиця

бульвар корд. кв.

прізвище, ініціали

будь-якому справжньому бажанні бути позбавленим від гріха... Дешева благодать — це виправдання гріха без виправдання грішника... Це — благодать без учнівства, благодать без Христа, благодать без Ісуса Христа, живого і втіленого...» [1:220].

Відтак до Церкви Бонхоффер висував високі стандарти: її служіння повинно було б бути набагато більшим, ніж здійснення обрядів та катехизації, вона мала б сконцентруватися на чистому біблійному посланні про Хрест і не підлаштовувати його під політичну кон'юнктуру.

3 року в рік Бонхоффер невтомно підтримував дух членів «Сповідальної церкви»; нехтуючи небезпекою, він виступає з доповідями, проповідями, керує семінарами священиків, розсилає чисельні листи й замітки, в яких прояснює і формулює суть того, що відбувається в Німеччині. Зокрема, висловлюючи протест «арійському пункту», він написав замітку, в якій наголошував, що членство в церкві повинно ґрунтуватися не на расовій приналежності, а на стосунках з Ісусом Христом.

У 1936 р. нацистська влада позбавляє його права на викладання в університеті, а потім звільняє. І в 30-х рр., і на початку 40-х рр. Бонхоффер неодноразово виїжджав за кордони Німеччини, проте наполегливо не погоджувався емігрувати. Він вибрав рух політичного опору на батьківщині. Бонхофферу за принципову біблійну позицію, яка полягала в прагненні звільнити Хрест від свастики, довелося заплатити велику особисту ціну. 5 квітня 1943 р. пастора арештували за підозрою в змові проти Гітлера. В ув'язненні під слідством Бонхоффер пробув два роки. Незадовго до закінчення війни, 9 квітня 1945 р., він був повішений у концтаборі Флоссенбюрг.

Книга мужності

Книга Дітріха Бонхоффера «Опір і покірливість» приймає до себе читачів нашого часу як свідчення людської мужності, висоти духу, чуйного серця і послідовної,

безкомпромісної відповідальності. Не хочеться її переказувати, хочеться, щоб ви, шановні читачі, самі прочитали цю чудову книгу та зробили власні висновки. Дозволю собі лишень зацитувати деякі думки теолога.

Для Бонхоффера «людина віри» реалізує свою християнську ситуацію ще в поцейбічному житті: «Коли нарешті раз і назавжди відмовишся від претензій зробитися «чимось» — будь-то претензії стати святим або грішником, який повернувся на шлях істинний, або церковним діячем, праведником або нечесливцем, хворим або здоровим, — адже це я і називаю поцейбічністю — жити в

гущавині завдань, питань, успіхів, невдач, жити, накопичуючи досвід і щохвилини переконуючись у своїй безпорадності, — ось тоді-то й опинишся цілком у руці Божій, тоді відчуєш по-справжньому не лише свій біль, але біль і страждання Бога в світі, тоді разом із Христом не спати меш в Гефсиманії, і я думаю, що це і є віра, це і є «метанойя». Тоді тільки і станеш людиною, християнином» («Опір і покірливість», лист від 21. 7. 1944 р.).

Життя в боротьбі надало право Дітріху Бонхофферу сказати: «У християнина, на відміну від віруючих у міфи про спасіння, немає останньої шпаринки у вічність для позбавлення від земних справ і труднощів, але, як Христос («Боже мій, чому Ти мене залишив?»), він повинен сповна випити чашу земного життя, і лише в тому випадку, якщо він так чинить, Розіпнутий і Воскреслий стоїть поряд із ним, а він — з Христом розпинається і воскресає. Христос наздоганяє людину в осередді її життя» (лист від 26. 6. 1944 р.).

Осереддя життя, про яке говорить Бонхоффер, — це «існування для іншого», «життя для інших». Життя з Христом і життя для інших зливаються для Бонхоффера в поняття Церкви. «Навряд чи є відчуття, що дає більше радості, ніж відчуття, що можеш приносити якусь користь людям. При цьому головне зовсім не в кількості, а в інтенсивності. Адже врешті-решт саме людські стосунки — це найголовніше в житті. Сам Бог дає нам можливість служити Йому у сфері людського. Усе решта наближається до «гордині».

Це, звичайно, не означає, що можна нехтувати світом речей і матеріальних досягнень. Але що для мене найпрекрасніша книга, або картина, або будинок, або маєток порівняно з моїм чоловіком (дружиною), моєю дитиною, моїми батьками, моїм другом? Так, проте, може говорити лише той, хто знайшов у своєму житті людину. Адже для багатьох наших сучасників людина сприймається просто як частина світу речей. Це виникає тому, що їм просто недоступне людське переживання. Ми маємо бути щасливі, що в нашому житті ми були щедро наділені цим переживанням...» (лист від 14. 8. 1944 р.).

І сьогодні для нас актуальними є слова німецького богослова: «Для сучасної епохи є тільки одна надія, яка настільки безсильна, настільки слабка, настільки відчайдушно хитка і гідна лише жалощів, і до того ж одинока — повернутися до Церкви як до місця, де людина з любов'ю підтримує іншого, де людина бере участь у житті іншого, де є близькі стосунки з Богом, де є притулок, де є любов» [1:224]. 🕊

Світлана Филипчук

Джерела

1. Люцер Э. Крест Гитлера: пер. с англ. — К.: Нард, 2005. — 272 с.
2. Черенков М. Пророк современности // Общий язык. — № 9. — 2008. — С. 9.

підпис передплатника (фізичної особи або керівника юридичної установи, завірений печаткою)

Вітаємо переможців конкурсів 2011–2012 навчального року!

Переможцем літературного конкурсу стала **Оксана Попеску** з м. Южного Одеської обл.

Оксана Валеріївна народилась у 1973 р. в м. Ізяслав. Закінчила педагогічний інститут ім. Ушинського в Одесі. Працювала вихователем дитячого садка № 4 у м. Южне Одеської обл., зараз у декретній відпустці. Заміжня, мама п'ятих діток.

Переможцем фотоконкурсу стала **Тетяна Філіпчук**, вчитель етики та основ християнської етики ЗОШ I-III ст. с. Колодяжне Ковельського р-ну Волинської обл. Тетяна Анатоліївна, 1984 р. н., має дві вищі освіти, магістр хімії, викладач біології, класний керівник 9-го класу.

Щиро дякуємо

Ларисі Віселевій (Дрезден, Німеччина), Олександрі В'ялову (Харків), Людмилі Дмитрус (Шумськ, Тернопільська обл.), Зоряні Зінь (Львів), Тетяні Зінько (Коломия, Івано-Франківська обл.), Валентині Казіміренко (Катеринопіль, Черкаська обл.), Тетяні Калевій (Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.), Ірині Краснопольській (Борислав, Львівська обл.), Галині Левицькій (Ізяслав, Хмельницька обл.), Олені Медведєвій (Рівне), Оксані Попеску (Южне, Одеська обл.), Тетяні Філіпчук (Колодяжне, Волинська обл.) **за участь у літературному конкурсі;**

Тетяні Артерчук (Рівне), Галині Венгліньській (Львів), Ірині Вінник (Грушківці, Хмельницька обл.), Ларисі Віселевій (Дрезден, Німеччина), Галині Гусар (Рівне), Наталії

Дунашенку (Кіровоград), Руслані Ковальчук (Рівне), Анжелі Кокран (Вайомінг, США), Назару Кулікову (Рівне), Ірині Курченко (Рівне), Анастасії Медведєвій (Рівне), Антоніні Мельничук (Здолбунів, Рівненська обл.), Олені Мойсеєвій (Городище, Рівненська обл.), Вірі Муляр (Рівне), Ользі Новіковій (Сарни, Рівненська обл.), Світлані Расюкевічене (Рівне), Наталії Середюк (Олександрія, Рівненська обл.), Аллі Смаль (Веллінгтон, Нова Зеландія), Вірі Сучок (Южне, Одеська обл.), Юрію Тивончуку (Київ), Андрієві Українцю (Рівне), Тетяні Філіпчук (Колодяжне, Волинська обл.), Володимирі Чекеренді (Рівне) **за фотоматеріали, надіслані на фотоконкурс «Життя моє — як воно є».**

Дорогі друзі, бажаємо вам нових творчих ідей і їх реалізації для примноження Божої слави на землі! «Добра людина із доброї скарбниці серця добре виносить» (Лк. 6:45).

Літературний конкурс!

До розгляду приймаються твори українською мовою всіх жанрів (поезія, оповідання, новели, есе тощо) на морально-етичну та духовну тематику. Будь ласка, надсилайте свої роботи на адресу редакції з поміткою «Літературний конкурс».

Фотоконкурс!

До участі у фотоконкурсі приймаються видрукувані чорно-білі та кольорові фотографії хорошої якості розміром не менше 10х15 см² або фотографії в електронному форматі (бажано не менше 300 dpi). Тема фотоконкурсу: «Життя моє — як воно є». Фото будуть розміщені в журналі за підписом автора, тому не забудьте вказати своє прізвище та ім'я, а також поштову адресу й телефон. Роботи надсилайте на адресу редакції з поміткою «Фотоконкурс».

Підбиття підсумків конкурсів проводитиметься в кінці 2012–2013 навчального року!

Адреса редакції: а/с 116, м. Рівне, 33028; тел.: 0362-63-79-76; slovo@hopetopeople.org

Фотоконкурс «Життя моє – як воно є» Я і мої друзі

Фото Лариси Віселевої

Фото Ірини Курченко

Фото Наталії Дуняшенко

Фото Тетяни Артерчук

Фото Томаса Флемінга

Фото Ірини Тимонішиної

Фото Ліни Музики

Фото Світлани Расюкевічене

Фото Тетяни Філіпчук

Передплатити часопис «Слово вчителю» на 2013 рік можна в будь-якому поштовому відділенні України.

Передплатний індекс — 99864